

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת כי תצא תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

כריתות. פרק רביעי - ספק אבל חלב דף יח עמוד א - מותר מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" קמט רשי

1 לרבי זירא אי אפשר לברר איסוריה - דהא שחוקו נאכלת. לרב נתנן איקבע
 2 איסורא - מעיקרא. וחיבי רבי מאיר מחיבי - משום שחטי חוץ, אף על גב דאיכא
 3 למיגר שמא לא אבל חלב ואשם זה חולין הוא. דלא בעי קביעות לאיסור. וחכמים
 4 פוטרין - דלא איקבע איסורא. דשמא חולין הוא. ואמאי - אצטער דלא אמר לו
 5 רבי מאיר רבי חייא הוה ליה למיגר אצטעריה
 6 רבי אליעזר הוה בשבת רבי אליעזר
 7 אמרה - משום הכי מחיבי. דלא בעי קביעות
 8 איסור. ואתא דלא הוה אמר ליה רבי אליעזר
 9 הוה - לא איכפת ליה. משום דממלא היה
 10 מיני דיע. אמר רבא ב"י - אף על גב דאמר
 11 לעיל פטור. בדעתן שתי חתיכות - לא גזר
 12 הכל אמרי. ורבי אליעזר מחיבי בין
 13 לדמר דמתנתא אדם כר. ולכא למיגר חולין
 14 לעורר מייתי - הכא ודאי מחיבי. הואיל
 15 ובא לרבי ספק. פטורא אדם ב"י - טעמיה
 16 רבי אליעזר בגמרא מפרש בפרק בתרא
 17 (ברכות תרנ"א). אמר רב אשי - לא רביעין
 18 מקצת איסורא לרבי אליעזר - אליבא דרבא
 19 כן בוטא קאמר. דאמר בפרק בתרא (שם)
 20 שהיה מביא אשם תלוי ביום חוץ ממוציא
 21 יום הכיפורים. אמר. המעון הוה אילו מניחים
 22 אותו הייתי מביא. אלא אומרם לי (כו')
 23 המתון עד שתיכנס לבית הספק. כלומר. המתון
 24 עד למחר. שיש מקצת ספק שמא הטאת
 25 היום. אבל מצינו יום הכיפורים אף לרוב
 26 בכך. דהא כיפר עליו יום הכיפורים על ספקו.
 27 כדאמרנן בפרק בתרא (שם): חיבי אשמות
 28 תלויין שעבר עליהן יום הכיפורים - פטורין.
 29 ואליבא דהאי בעינן מקצת ספק. כגון חתיכה
 30 אחת. אפילו לרבי אליעזר. אבל רבא פלגי
 31 ארביי אליעזר בפרק בתרא (שם) דאמר: אין
 32 מביאין אשם תלוי אלא על דבר שדונו ברת.
 33 ואי מייתי הוי מכניס חולין לעורא - הכא נמי
 34 פטור. דרוקא בעינן. כדקרינן "מצות". וכן
 35 אשם אבל כלב - את השנייה או ערוב -
 36 חיבי ישראל. הואיל ובשעה שאכל הוה
 37 חתיכה משתי חתיכות. פטור - וליכא שתי
 38 חתיכות. ורבי מחיבי - דלא בעי שתי
 39 חתיכות. ואת השנייה כמזיד - שהיה יודע
 40 שספק הוא. חיבי - אשם תלוי אקמימאי.
 41 דבשוגג הוא. ומשתי חתיכות הוא. פטור -
 42 בדעת שנוה לא הוה שתי חתיכות.
 31 קא משמע לן. דרבי מאיר בשיתר רבי אליעזר קאי. אמר רבה בר אבוח אמר רבי: חתיכה,
 32 ספק של חלב ספק של שומן ואכלה - באנו למחלוקת רבי אליעזר וחכמים. לרבי אליעזר
 33 מאי איריא כי אכלה? אפילו לא אכלה נמי. דהתנין. רבי אליעזר אומר: מתנרב אדם אשם
 34 תלוי בקל זום! אמר רב אשי: רבי אליעזר אליבא דרבא כן בופאי. דתנין: אלא אומרם לו
 35 המתון עד שתקנס לבית ספק. תנו רבנן: הוי לפניו שתי חתיכות, אחת של שומן ואחת של חלב, בא ישראל ואכל את הראשונה,
 36 בא גוי ואכל את השנייה - חיבי. וכן פלג. כן עורב. בא גוי ואכל את הראשונה, ובא ישראל ואכל את השנייה - פטור. רבי
 37 מחיבי. אכל את הראשונה בשוגג ותשניתו כמזיד - חיבי. הראשונה כמזיד ותשניתו בשוגג - פטור. ורבי מחיבי. אבל שתינו כמזיד -
 38 פטור מכלום. שתינו בשוגג - שתינו חיבי. השני לא מן הדיון. אלא שאם אתה אומר פטור. קבעת את הראשונה בתפאת. ומגו?
 39 אי רבי. מן הדיון ומן הדיון הוא! אי רבנו. משום דלא נקבע ראשון בתפאת. נימא ליה לשני: אייתי חולין לעורא? אמר רב אשי:
 רבי

1 והתניא כל תשלווקת בי - ואף על גב דרבי יהודה קאמר לה ליעל (טו.ב), מכל
2 מקום לא משמע דפליג עליה רבי בוא. ולרבי יוסי ברבי יהודה הבי
3 פירושו: כל תשלווקת לחטאת, בןן חלב ודם פיטל גותר - הלוקח לאשמות,
4 דרבי' להביא אשם תלוי על כל אחת ואחת. אבל בדיעה סמיירי. וגם לרבא
5 הני פירושו. כל תשלווקת לחטאת בדיעת

6 דואי - הלוקח לאשמות בדיעת ספק. 1
7 אלא מעתה אבל כות בית חלב לפני יום 2
8 הכיפורים וכות לאחר יום הכיפורים - 3
9 דהשתא איבא שתי אשמות, אבלת חלב
10 ולפני יום הכיפורים כפר יום הכיפורים 4
11 במקום אשם ואבילת חלב דהשתא יום
12 הכיפורים הביא עליו אשם, והשתא איבא
13 שני אשמות - הכי נמי דאם נודע לו אחר כך
14 על שנייה שיבא שתי חטאות: ודא אבלס
15 בתעלה אחת אלא לא מיתי. ואם כן שבע 8
16 מינה דהאי כלאא 'כל תשלווקת כי ליתא, 9
17 שדרי בהאי איבא שתי אשמות ולכיבא ים אם
18 חטאת אחת. אמרי' ליה דילמא ים חטאות 10
19 אינו מכפר אלא אם כן חודע - ועתה 11
20 יש שתי חטאות כמו שתי אשמות. אמר ליה
21 רבא רב חנן בר אבא, רבא רב חנן בר אבא 12
22 חבר אביי, כדאיתא פרק 'כיצד מברכין'
23 (בבבב טו). 14

24 והקט חלב שחריית ביום הכיפורים. ולא 15
25 יצא נטילת חדות, חייב ברבי עובד 16
26 יום הכיפורים עצמו דאסורה באבילה - דאם 17
27 כן צריך למיעוט כחובות שחטאת שיעור 18
28 ואבילת יום הכיפורים, שיעור שיעור וזטא. 19
29 אבל נקט כות בית חלב שהיו פרות.

30 מחלקות להטאות, אלא מעתה, אבל כות חלב לפני יום הכיפורים וכות חלב אחר יום
31 הכיפורים, ויום הכיפורים במקום אשם תלוי קאי, הכי נמי דמביא שתי חטאות? דא בהעלם
32 אחת אבלינו! אמר ליה אביי: ומאן לימא לן דיום הכיפורים מכפר על דלא מתנדב ליה?
33 דילמא והוא דמתנדב ליה! אמר ליה רבא: "חודע ולא חודע" תנן. איבא דאמר, אמר ליה
34 רבא בר חנן לאביי: מה אילו אבל כות חלב שחריית ביום הכיפורים וכות חלב כמנחה ביום
35 הכיפורים, הכי נמי דמתחייב שתי חטאות? אמר ליה אביי: ומאן לימא לן דיום הכיפורים כל
36 שעתא מכפר? ודילמא כותיה וימא מאורתא! אמר ליה רבא בר חנן: תרדא, תרדא, תרדא! הרי
37 שפא לרו' ספק עבירה בליה הכיפורים אפילו עם תשיכה - פטור, שכל תימא מכפר.
38 מתיב רב אדי בר אבין: אבל ושתה בהעלם אחת - אינו חייב אלא תפאת אחת. והיא
39 בין אבילה לשתייה אי אפשר דלא הוה שהות ביום דמתנדב ליה וכפר ליה, דיום
40 הכיפורים במקום אשם תלוי קאי, וקתני: אינו חייב אלא תפאת אחת; ואי סלקא דעתך
41 דיעות ספק מחלקות להטאות - לחייב שתי חטאות! אמרי': כי אמר רבי יורא - לרבי,
42 הא - רבנן היא. - והיא מדסיפא רבי היא, דקתני: שתה ציר או מוריים - פטור, הא
43 חומין, תיב, ומני? רבי היא, דתניא: חומין אין משיב את הנפש, רבי אומר, אומר
44 אני: חומין משיב את הנפש. ומדסיפא רבי, רבא נמי רבי! אמרי': סיפא, רבי, רישא
45 ורבנן. אי תיביבא שתה אלא חלב למחר, נהנה היום נהנה היום, אבל היום נהנה
46 למחר, נהנה היום אבל למחר, ואפילו מבאן ועד שלש שנים, מנין שהו מצימרפין יום עם
47 זה? תלמוד לומר: "תמעל מעל" - רובה; ואמאי? הא כיפר עליה יום הכיפורים! אמרי': כי מכפר יום הכיפורים - על אשורא,
48 על ממונא לא מכפר. ואיבעית אימא: כי מכפר יום הכיפורים - על כותיה שיעורא, על פלגא דשיעורא לא מכפר. וכן אמר
49 ריש לקיש, כן שנה רבי' דיעות ספק מחלקות להטאות. רבי יוחנן אמר: אין דיעות ספק מחלקות להטאות, אלא הכי קתני: כשם
50 שאם היתה לו דיעה ודאי - מביא על כל אחת ואחת, כך אם היתה לו דיעת ספק - מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת.
51 בשלמא לרבי יוחנן - היינו דקא תלי לאשם בהטאת, אלא לריש לקיש - תפאת באשם מיבעיא ליה! קשיא. ורבי דרבי יוחנן
52 אדרבי יוחנן, ורבי דריש לקיש אדרבי לקיש. דתניא: שני שבולין, אחד קטא ואחד סחור, והלך פראשון ולא נכנס, בשני נכנס
53 חייב. חייב. הלך פראשון ונכנס - פטור, בשני נכנס - חייב. חייב. הלך פראשון ונכנס, והלך ונשנה וטבל, והלך בשני נכנס - חייב.
54 רבי

1 רבי אליעזר היא - הלכך ליבא ליעזר חולק לעזרה ניהו. ואמרי' - אי ראשון
2 שומן אבל ודאי - השני חלב, ואי אבל ודאי חלב מספקא - ליהוי ליה כפרה להגין
3 עליו עד שידע לו, וביא חטאת, ואי לא - ליהוי נדבה. ונודע לו - שספק הוא.
4 כשם - שאם יודע לו באחרונה שכולן דאי חלב הו - דאי ליהוי מביא חטאת על
5 כל אחת ואחת. ודידעת ספק שבתיים

6 מחלקות לחטאות, דלא הו העלם אחת. כך
7 מביא אשם תלוי על כל אחת - כל זמן
8 שלא נודע לו דיעה ודאי. כן שנה רבי -
9 כפרשייתא. אלא מעתה אבל כות חלב
10 קודם יום הכיפורים וכות חלב לאחר יום
11 הכיפורים - ושניהם בתעלה אחת. במקום
12 אשם תלוי - בדיעה פירק בתרא (בכרות
13 דא.א.) חייב אשמות הלויים שעבר עליון
14 דיעות ספק. אמרי' (א) ופטור, והוה ליה
15 כידעת ספק. ולימא - הא דאמרין: אי
16 הכיפורים מכפר - והוא דמתנדב ליה שספק
17 חלב אבל. חודע ולא חודע תנן - בפרק קמא
18 דשבתות (ב.ב.) מפרש בגמרא: כן שנידע לו
19 ספקו בין שלא נודע לו ספקו קודם יום
20 הכיפורים - יום הכיפורים מכפר. אלמא, אף
21 על גב דלא מתנדב ליה לגמרי - מכפר.
22 תרדא - שטוה, לשון אחר - עבל. אבל ושתה
23 בתעלה אחת - ביום הכיפורים אינו חייב
24 אלא אחת - דשתיה בכלל אבילה. דמתנדב
25 ליה - כלומר אי שיעור דהוה אפשר
26 לאודועי. ובין דאיבא שהות ביום הכיפורים
27 בנתיים כן יודעה - קט ליה ההוא שיעור
28 במקום ספק יודעה באשם תלוי. והנן היא -
29 רבי יוסי ורבי אליעזר. אבל היום - משל
30 הקדש שזו חצי פירושו. נהנה - במסדי ולא
31 רב אבילה. ומכאן עד שלש שנים - ובחלל
32 אחת. והוא כפר יום הכיפורים -
33 שבתיים על חצי שיעור קמא. ואי דיעות
34 ספק מחלקות - הא הוה יום הכיפורים
35 כידעת ספק, ואמאי מרפוקין היינו דלי'
36 לאשם בהטאת - וכדשם שאם הדתה ידעה
37 דהית בתמים היתה מחלקת לחטאות, וכתיב
38 (ויקרא ד.) "או חודע אלא חטאת" - כך
39 ידעת ספק מחלקת לחטאות, ומביא אשם
40 תלוי על כל אחת ואחת. אלא לריש לקיש
41 חטאת באשם איבעי ליה למתליה, כשם
42 שדיעת ספק מחלקת לאשמות - כך מחלקת
43 לחטאות, ולכשיודע לו באחרונה ביא חטאת
44 על כל אחת ואחת, דהא עקר דיעת ספק
45 באשם כתיבא. אחר טמא אחר טמא -
46 ואן ידוע איהו טמא אחר טמא. ולא נכנס
47 - למקדש. בשני נכנס - למקדש. חייב -
48 על ביאת מקדש. דמעט נופך אשך ידעה
49 דהית, וטמא הוא, שדרי הלך בשבתין.
50 כשני נכנס - ובכניסו בשני נעלמה ממנו
51 טמאה דכניסה ראשונה - חייב.

1 רבי אליעזר היא, דאמר: מתנדב אדם אשם תלוי בכל
2 יום. והלך אפרונו ליה, אייתי אשם תלוי וקתני: אי אבל
3 ראשון שופין, הוא אבל חלב - ליהוי כפרה, ואי לא -
4 ליהוי נדבה. תנו רבנן: אבל ספק חלב ונודע לו, ספק
5 חלב ונודע לו - רבי אומר, אומר אני: כשם שמביא
6 תפאת על כל אחת ואחת, כך מביא אשם תלוי על כל
7 אחת ואחת. רבי יוסי ברבי יהודה ורבי אליעזר ורבי
8 שמעון אמרו: אין מביא אשם תלוי אחר,
9 שאמרו: "על שנתנו אשר שגג" - אפילו על שנתנו
10 תרבה אינו חייב אלא אחת. אמר רבי יורא, כן שנה
11 רבי' דיעות ספק מחלקות להטאות. רבא אמר: אין
12 דיעות ספק מחלקות להטאות, אלא הכי קתני: כשם
13 שאם היתה לו דיעה ודאי - מביא תפאת על כל אחת
14 ואחת, כך אם היתה לו דיעת ספק - מביא אשם תלוי
15 על כל אחת ואחת. אמר ליה אביי: ואת לא תסברא
16 דיעות ספק מחלקות להטאות? דאי סלקא דעתך
17 דיעות אין מחלקות להטאות, ותפאת אחת מביא, אמאי
18 מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת? והתניא, כללו של
19 דבר: כל שהלוקח בהטאות - הלוקח באשמות! אמר ליה
20 רבא בר חנן לאביי, ולידך דאמרת: דיעות ספק
21 מחלקות להטאות, אלא מעתה, אבל כות חלב לפני יום הכיפורים וכות חלב אחר יום
22 הכיפורים, ויום הכיפורים במקום אשם תלוי קאי, הכי נמי דמביא שתי חטאות? דא בהעלם
23 אחת אבלינו! אמר ליה אביי: ומאן לימא לן דיום הכיפורים מכפר על דלא מתנדב ליה?
24 דילמא והוא דמתנדב ליה! אמר ליה רבא: "חודע ולא חודע" תנן. איבא דאמר, אמר ליה
25 רבא בר חנן לאביי: מה אילו אבל כות חלב שחריית ביום הכיפורים וכות חלב כמנחה ביום
26 הכיפורים, הכי נמי דמתחייב שתי חטאות? אמר ליה אביי: ומאן לימא לן דיום הכיפורים כל
27 שעתא מכפר? ודילמא כותיה וימא מאורתא! אמר ליה רבא בר חנן: תרדא, תרדא, תרדא! הרי
28 שפא לרו' ספק עבירה בליה הכיפורים אפילו עם תשיכה - פטור, שכל תימא מכפר.
29 מתיב רב אדי בר אבין: אבל ושתה בהעלם אחת - אינו חייב אלא תפאת אחת. והיא
30 בין אבילה לשתייה אי אפשר דלא הוה שהות ביום דמתנדב ליה וכפר ליה, דיום
31 הכיפורים במקום אשם תלוי קאי, וקתני: אינו חייב אלא תפאת אחת; ואי סלקא דעתך
32 דיעות ספק מחלקות להטאות - לחייב שתי חטאות! אמרי': כי אמר רבי יורא - לרבי,
33 הא - רבנן היא. - והיא מדסיפא רבי היא, דקתני: שתה ציר או מוריים - פטור, הא
34 חומין, תיב, ומני? רבי היא, דתניא: חומין אין משיב את הנפש, רבי אומר, אומר
35 אני: חומין משיב את הנפש. ומדסיפא רבי, רבא נמי רבי! אמרי': סיפא, רבי, רישא
36 ורבנן. אי תיביבא שתה אלא חלב למחר, נהנה היום נהנה היום, אבל היום נהנה
37 למחר, נהנה היום אבל למחר, ואפילו מבאן ועד שלש שנים, מנין שהו מצימרפין יום עם
38 זה? תלמוד לומר: "תמעל מעל" - רובה; ואמאי? הא כיפר עליה יום הכיפורים! אמרי': כי מכפר יום הכיפורים - על אשורא,
39 על ממונא לא מכפר. ואיבעית אימא: כי מכפר יום הכיפורים - על כותיה שיעורא, על פלגא דשיעורא לא מכפר. וכן אמר
40 ריש לקיש, כן שנה רבי' דיעות ספק מחלקות להטאות. רבי יוחנן אמר: אין דיעות ספק מחלקות להטאות, אלא הכי קתני: כשם
41 שאם היתה לו דיעה ודאי - מביא על כל אחת ואחת, כך אם היתה לו דיעת ספק - מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת.
42 בשלמא לרבי יוחנן - היינו דקא תלי לאשם בהטאת, אלא לריש לקיש - תפאת באשם מיבעיא ליה! קשיא. ורבי דרבי יוחנן
43 אדרבי יוחנן, ורבי דריש לקיש אדרבי לקיש. דתניא: שני שבולין, אחד קטא ואחד סחור, והלך פראשון ולא נכנס, בשני נכנס
44 חייב. חייב. הלך פראשון ונכנס - פטור, בשני נכנס - חייב. חייב. הלך פראשון ונכנס, והלך ונשנה וטבל, והלך בשני נכנס - חייב.
45 רבי

כריתות. פרק רביעי - ספק אבל חלב דף יט עמוד א - מותר מהזרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קנג

1 רבי שמעון פומר' בן - דרשני טומאה ניהו, אבל הוא חזא כניסה איכא למיטר
 2 שביז זה הוא הטוהר. הולכך ליכא ידיעה האיית בתחלה, ובטומאת מקדש בעינן
 3 ידיעה בתחלה ובסוף והעלם בניהם, ותנא קמא דמחייב, מפרש טעמיה לקמן, ואפילו
 4 בקמייתא - בתרתי קמייתא; בתמידי, הוא איכא ידיעה האיית בכניסה אחריתי? שבה
 5 שהלך ביראשון - ואף על גב דטומאה חזא האיית
 6 הוא, מיאת ליכא אלא מקצת ידיעה, דשכח
 7 את הראשון, ובזא פליגי הני תרי תנאי
 8 א ליכא רובי שמעון; תנא קמא אליבא דרבי
 9 שמעון לא פטרו אלא בבתיירא, דאילו
 10 בקמייתא כיון דמנה נפשו איכא טומאה
 11 ידיעה האיית, שהלך בשבועה, אף על פי
 12 ששכח שהלך ביראשון - אפילו הכי מקצת
 13 ידיעה כוידעה, והיה ליה ידיעה בתחלה, אבל
 14 בבתיירא ליכא ידיעה האיית, ורבי שמעון
 15 כן יתירה סבר - אף על גב דטומאת ידיעה
 16 האיית, אלא כיון דליכא אלא מקצת ידיעה -
 17 כמאן דלייתה דמיא, רבי 'שמעאל' ב' -
 18 בפרק שני דשבועת (ד'ב), וקשיא דרבי
 19 לקיש אררש לקיש - דאמאי לא אוקמה
 20 רבי, ולמאן ידיעת ספק כזאת? ונעלם והוא
 21 מטא - משמע: אף על גב דאיכא קצת
 22 תעלמא בטומאה - (ח'ב), ונעלם ב' -
 23 מדאפק ניהו תרי 'נעלם' ליהך דרשא, אלמא
 24 ליה ליה ידיעה בתחלה, ידיעת טומאה דבעי
 25 בתחלה ובסוף לא נפקא אלא מיהו תרי
 26 'נעלם', כדאמון בפרק קמא דשבועת
 27 (ד'א), משנה חלב ונתר' לפני - וכסבר
 28 ענין שנתן טומאה דהיא, אשתו נדה ואחותו
 29 עמו בבית - דא בעל האהרן, כסברו זו אשתו
 30 וכסברו שטוהרה היא, ונמצא אשתו היה
 31 נדה, ועוד ספק על איזו מהן אב, ורבי יוחנן
 32 פומר' - מפרש בגמרא: "אשר חטא בה" -
 33 עד שידע לו במה חטא, או עשעה -
 34 מלאכה בשבה, ואינו יודע איזו מלאכה
 35 עשה, אם חטא אם ארע, אם אף עשעה תלו -
 36 מפרש בגמרא, לא נחלקו - רבי אליעזר
 37 דאמר: לא בעינן שידע במה חטא, והרבי
 38 יהושע דאמר, בעינן שידע במאי חטאו, על
 39 דבר שהוא משם ארע - כגון שחך אילנות
 40 של מין אחד לפני, ודאי ליה אם מהו לקט אם
 41 מזה, שהוא חייב - שהיו ידע במה חטא איזו
 42 מלאכה עשה, שבלקטת האנים חטא, על מה
 43 נחלקו על דבר שהוא משום שני שמות -
 44 כגון כקצ ספק שחן, אלא בני ספק האנים
 45 כגון ענבים ספק, כיון שבתוכן לזו ועשה את זה,
 46 ודבר דמחייב בקרא בין אידיעה בין אהטא
 47 היא, לרבי יהושע - עד שיחזקו לחטא בה,
 48 ולעת הידיעה ידע במה חטא, ולרבי אליעזר
 49 כיון שנחזקו לדבר שיש בו חטא, ולעת
 50 ידיעה נודע לו שחטא סגי, אמר רבי יהודה
 51 ב' - בגמרא אררש מני פלוניה דרבי
 52 יהודה עשירה, והמיה איא אפ' בה' -
 53 כלומר: על מה פטר בה רבי יהושע, הלא נתכוון על דבר האסור? אם כן - דמתעסק בו האי גונא חייב, למה נאמר 'בה'?' פרט למתעסק - בחיזורא, כגון לחזקו את
 54 והולשו חזקו את' החזבור, אבל זה המתעסק באיסור - חייב. גמרא' מבעי ליה פרט למתעסק - כגון נתכוון לזו ועשה אחרת, ואי קשיא אם כן ורבי אליעזר את ליה
 55 דרב נחמן, האי 'בה' דררש רבי אליעזר פרט למתעסק - לא צריך, דמתמלאת מחשבת דמיתרי רב נחמן מצוי למלקט נראה לי דרבי אליעזר ליה תליה דרב נחמן דררש מלאכת
 56 מחשבת חזרה, והלא משמע ליה האי דרשא, ולא מיתרי דרב נחמן אלא משום דברא דמיתרי משבת פטור, אבל לרבי יהושע דררש "אשר חטא בה" עד
 57 שיוודע לו במה חטא - איהו דרש כרב נחמן מלאכת מחשבת אסרה חזרה.

ארמוקמת כרבי ישמעאל לוקמה כרבי - וצריך לומר על כרחך דלאו כרבי מנשה,
 דאם כן בלא קשיא דרש לקיש אררש לקיש מצי למפרך: לוקמה
 שבה ומטעם ידיעת בית רבו, ומטעם הכי חייב, דהיה ליה ידיעת בית רבו, ורבי סבר
 רבנא דידעה, אלא הכי פריך: ארמוקמת ליה כרבי ישמעאל, ומוקמת ליה בלא דינא
 כלל - לוקמה כרבי יודיעת מיהו
 ידיעת ספק, דסבר רבי שמה ידיעה
הא מתניתין היא דתנן כר' - ההקשה הרב
 רבי שמואל מוארדון; והכי מוכח מהאי
 מתניתין דמיתא, דרבי ישמעאל לא בעי
 ידיעה בתחלה? ועלום אימא לך דבעי, אי
 משום דנפק 'נעלם' -
 אחריתי - הא חזקין רבי דסבר מוכח מהאי
 רבו שמה ידיעה, ובעי ידיעת בית רבו, אף על
 גב דנפק 'נעלם' 'נעלם' להעלם טומאה
 ולהעלם מקדש כמו הבא, ומכל מקום בעי
 ידיעת בית רבו ממשמעות 'נעלם' - מכלל
 שידע כבאי ויש לומר, ששלמא רבי אשכחא
 בעלמא דבעי ידיעת בית רבו, אם
 כן גבי מקדש וטומאה נמי בעי לה, אבל רבי
 ישמעאל, לא אשכחא בשום דוכתא דבעי
 ידיעת בית רבו, ועוד יש לומר, אם כן היה
 ליה למיטר בחריא: 'נעלם' - מכלל שידע
 כב, רבי

רבי שמעון פומר' בון; רבי שמעון בן יהודה פומר' בכולן
 משום רבי שמעון, ואפילו בקמייתא? אמר רבא: הכא
 במאי עסקינו - כגון שהלך ביראשון, ובשעת היחילו
 בשני שבה שהלך ביראשון, ובהא פליגי, תנא קמא סבר:
 מקצת ידיעה פיריעה דמיא, ורבי שמעון סבר: מקצת
 ידיעה לאו פיריעה דמיא, אמר ר' יהודה ביראשון ונגנס,
 והיה ומכל, והלך בשני ונגנס, חייב, אמאי חייב?
 הא לא הוי ליה ידיעה! אמר ר' יושע: הא מני? רבי
 ישמעאל היא, דלא בעי ידיעה פתחלה, רבי יוחנן אמר:
 אפילו תימא רבנו, כאן עשו ספק ידיעה פיריעה, סלקא
 דעתה, כאן עשו - והוא הדין לכל התורה כולה; קשיא
 דרבי יוחנן אדרבי יוחנן, קשיא דרש לקיש אררש
 לקיש? בשלמא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן לא קשיא: כאן
 עשו, אבל בכל התורה כולה - לא, מאי שמעמא? הא
 גבי טומאה פתיב: 'נעלם מנינו והוא סמא', ידיעה
 דאית בה נמי ספק חייב קרא, אבל בכל התורה כולה פתיב: "או הודע אליו החטאו?" או את
 ליה ידיעה הוא דמתייב, אלא לרש לקיש קשיא, אדמוקים לה כרבי ישמעאל לוקמה כרבי -
 הא קא משמע לן, דרבי ישמעאל נמי לא בעי ידיעה פתחלה - הא מתניתין היא! דתנן, רבי
 ישמעאל אומר: 'נעלם מנינו' שתי פעמים - לחייב על העלם מומאה ועל העלם מקדש! -
 אצטריה, סלקא דעתך אמאי: מקרא לית ליה, כגמרא אית ליה, קא משמע לן, **משנה** חלב
 ונתר' לפני, ואכל אחד מהן ואינו יודע איזה מהן אבל, אשתו נדה ואחותו עמו בבית, שנג
 באחת מהן ואינו יודע באיזה מהן שנג; שבת יום הכיפורים, ועשה מלאכה בין השמשות
 ואינו יודע באיזה מהן עשה - רבי אליעזר מתיב הפאת, ורבי יהושע פומר' - אמר רבי יוסי:
 לא נחלקו על העושה מלאכה בין השמשות שהוא פטור, שאני אומר: מקצת עשה היום
 ומקצת עשה למחר; על מה נחלקו? על העושה מלאכה פתוך היום ואינו יודע אם בשבת
 עשה אם ביום הכיפורים עשה; או על העושה ואינו יודע מעין איזו מלאכה עשה, שרבי
 אליעזר מתיב הפאת, ורבי יהושע פומר', אמר רבי יהודה: פומרו היה רבי יהושע אף מאישם
 תלוי, רבי שמעון ורבי שמעון ששורי אומרים: לא נחלקו על דבר שהוא מתיב הפאת, ורבי
 חייב, על מה נחלקו? על דבר שהוא משום שני שמות, שרבי אליעזר מתיב הפאת, ורבי
 יהושע פומר', אמר רבי יהודה: אפילו נתכוון ללקוט תאנים וליקט ענבים, ענבים וליקט תאנים,
 שהורות וליקט לבנות, לבנות וליקט שחורות - רבי אליעזר מתיב הפאת, ורבי יהושע פומר',
 תמיתיה אם פטר בה רבי יהושע, - אם כן, למה נאמר "אשר חטא בה"? - פרט למתעסק,
גמרא תנא, אמר רבי אליעזר: מה נפשך? אי חלב אבל - חייב, אי נותר אבל - חייב! אי
 אשתו נדה בעל - חייב, אי אחותו בעל - חייב! אי בשבת עשה מלאכה - חייב, אי ביום
 הכיפורים עשה מלאכה - חייב! אמר לו רבי יהושע: הרי הוא אומר "אשר חטא בה" - עד
 שיוודע לו במה חטא, ורבי אליעזר, האי "בה" מאי עביד ליה? - מיבעי ליה: פרט למתעסק,
 מתעסק

כלומר: על מה פטר בה רבי יהושע, הלא נתכוון על דבר האסור? אם כן - דמתעסק בו האי גונא חייב, למה נאמר 'בה'?' פרט למתעסק - בחיזורא, כגון לחזקו את
 והולשו חזקו את' החזבור, אבל זה המתעסק באיסור - חייב. גמרא' מבעי ליה פרט למתעסק - כגון נתכוון לזו ועשה אחרת, ואי קשיא אם כן ורבי אליעזר את ליה
 דרב נחמן, האי 'בה' דררש רבי אליעזר פרט למתעסק - לא צריך, דמתמלאת מחשבת דמיתרי רב נחמן מצוי למלקט נראה לי דרבי אליעזר ליה תליה דרב נחמן דררש מלאכת
 מחשבת חזרה, והלא משמע ליה האי דרשא, ולא מיתרי דרב נחמן אלא משום דברא דמיתרי משבת פטור, אבל לרבי יהושע דררש "אשר חטא בה" עד
 שיוודע לו במה חטא - איהו דרש כרב נחמן מלאכת מחשבת אסרה חזרה.

1 לישון התוספות דאימרו נתבון להגביה הללוש וחרך המורבר - לפי מה שפרשנו
2 ערך לומר: ועלה בידו מחובר אותו עצמו שמתבון לו. ואי חרך מחובר אחר
3 - אמאי נקט נתבון תלמיש? אפילו נתבון למחובר פטור, כמו הדיא דשתי נרות
4 ונתבון לכבות אתן. ורבינו שלמה זרעל לא פירש כן, דהא לא איכון להחריבה
5 דאיסורי. ואם הוא גמור שוגג נדח
6 החרה בלה לא מתבון לאיסורי, יש לומר: **1**
7 בכל תורה בלה כשאר מורה, הוא בשיגוג
8 דבר שהוא יודע לנו שהוא איסור. אבל
9 הכא מתבון לרבר שהוא היור לכלי' עלמא,
10 אם היה כפי מה שהוא סבור, ולא נכח פטור
11 משום דהוי מתעסק. **אבל** בחד מלא אפילו
12 רבי יוחנן מחייב - דק"פ פריך לשמואל ולא
13 פריך לאביי ורבא לדעיל. משום לשמואל
14 איירי בחבי במתבון לאיסור, ומיפטר מטעם
15 מלאכת מחשבת. אבל לאביי ורבא לא פריך.
16 משום דאינהו לא מיירו דבכי, אלא מיירו
17 שנתבון להיור, ופטור מטעם "בה" - פ"ט
18 למתעסק, דהכי מצינו לדעיל.
19 **הבא** במאי עסקין שאבר מלקט מלבו כגון
20 שנתבון בו - והבא פלגי רבי
21 אליעזר ורבי יוחנן, כדפרשש לתלמודא.
22 ונזא עתה ודא פריך, הא בחד מינא חייב.
23 דרוביחיה בחד מינא קמיירי, כגון שנתבון
24 ללקט תאנים הללו, ושכח ובסבור תאנים
25 אתריס בעינא שחם מנד אחר, והלכה ידו
26 על התאנים הראשונים, ומשום הכי חייב
27 כיון דמעיקרא לתאנים הללו נתבון. דהא
28 דפטור מטעם מלאכת מחשבת נתבון
29 לחתך מתבון ודא חתך מחובר אחר, מיירי
30 שלא אבד מלקט מלבו, שלא נתבון מטעם
31 ואלאו לאורו מחובר הראשון.
32 **הא**רנן שלשה חומין בתהלה, ויגשם על הארני - חייב. **אמר** רבי יהודה: פוקרו היה רבי
33 יהושע אף מאשם תלוי" תניא, אמר רבי יהודה: פוקרו היה רבי יהושע אף מאשם
34 תלוי, שנאמר: "כי תהקא... ולא ידע" - פ"ט דהא שיעד שקא. אמר לו רבי שמעון: ודו
35 שמיא אשם תלוי, שנאמר: "ועשה... ולא ידע", וזה לא ידע פניה עשה. אבל ספק אבל חלב
36 ספק לא אבל - צא ואל עליו אם מביא אשם תלוי אם לאו. מאי הוי עילה? תא שמע: הקא
37 ולא ידע פניה תמא, ואם ספק תמא ספק לא תמא - מביא אשם תלוי. מאן שמענא ליה דאמר:
38 **הקא** ואין ידע פניה **הקא** מביא אשם תלוי - רבי שמעון, ואם תני: ספק תמא ספק לא תמא
39 מביא אשם תלוי, שמע מניה סבירא ליה לרבי שמעון: ספק תמא ספק לא תמא - מביא
40 אשם תלוי. **רבי שמעון** שוורי ורבי שמעון אומר: לא נחלקו בו, אם כן, מה תלמוד לומר
41 "אשר הקא בה"? פ"ט למתעסק". אמר רב נחמן אמר שמואל: מתעסק בחלקים ועריות -
42 חייב, שכן נהני; מתעסק בשבת - פטור, מלאכת מחשבת אסרה תורה. אמר ליה רבא לרב
43 נחמן: והא תינוקות, דבי מתעסק דמי ותנן: מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול בשבת ואחד
44 למול אחר השבת, ושכח וזל את של אחר השבת בשבת - רבי אליעזר מתיב קטאת, ורבי
45 יהושע פומר; עד כאן לא פטר רבי יהושע אלא משום דקבר: משה דברך מנור ולא עשה
46 מצוה - פטור, אבל מתעסק דברך דלאו מצוה, אפילו רבי יהושע מתיב: אמר ליה: הנה
47 תינוקות, אמרו ומקלקל בחבורה חייב - מתעסק בחבורה חייב. איתביה רבי יהודה לשמואל,
48 רבי יהודה אומר: אפילו מתבון ללקט תאנים ולקט ענבים, ענבים ולקט תאנים, שחורות
49 ולקט לבנות, לבנות ולקט שחורות - רבי אליעזר מתיב קטאת, ורבי יהושע פומר; והא הקא
50 מתעסק הוא, ורבי יהושע נמי לא קא פטר אלא מן מינא למינא, אבל בחד מינא - אפילו רבי
51 יהושע מתיב: אמר ליה: שינא, שבוך מתיבין ודא בתריא, הקא במאי עסקינן - בגון שאבד
52 מלקט מלבו; נתבון ללקט ענבים, ושכח וסבור: תאנים בעינא, והלכה ידו על הענבים, דרבי
53 אליעזר סבר: הרי נעשתה פנותי, ורבי יהושע סבר: הרי לא נעשתה פנותי ומחשבתו.
54 מתיב

1 מתעסק בחלקים - כגון חלב ושומן לפניו, ונדע שזה חלב היה שומן, ונתבון לאכול
2 שומן, דהיבט למקום אחר, והלכה ידו אל החלב ואכלו. אי נמי: חלב חלב לפניו,
3 וסבור שהוא שומן ונתבון לאכול החיבה זו, ואכל את זו, ולא דמי לשוגג, דשוגג היינו
4 שנתבון להחריבה זו עצמה, אבל סבור שהוא שומן. **מתעסק בעריות** - כגון נתבון
5 לזבא על אשתו נדה וסבור טהורה היא
6 אחרונה ואשתו לפניו ועשמה אשתו ולא ידע,
7 ובאה אחרונה במקומה. ולא דמי לשוגג,
8 דשוגג כגון שנתבון לזו עצמה, וסבור שהיא
9 אשתו. **אלא מתעסק בשבת** - לחכי אתא
10 קרא ליעטרסיהו. מתעסק בשבת מפרש
11 לקמיה. **מלאכת מחשבת** - שחושב ונתבון
12 למלאכה זו עצמה. **ששבת ח"ו** - מתעסק
13 בשבת. כגון שנתבון בו, להגביה - פטור
14 לרבי חבלי, דהאי מתעסק ח"ו, ולא נתבון
15 לרבי חתיבה. דקריקתם **אחרי** - כלומר,
16 נצחיתו וקפוחתו. הגיה **הפיץ בין השמשות**
17 - שכן שבת ליום הפריש כדא ליה לחריצי.
18 דאגבנהו חייב מיד, שכן הגביה שהיא
19 הוצאה, כגון שהיא סוחר לזרשתי הרבים
20 והוא עומד ברשות הרבים, מנהיג הכי נמית
21 למימר דהם נקטתה והיום ומקצתה למחר
22 דקריקתם **אחרי** - חשבתם לנצוח ולא
23 העלמתם כלום, דאיכא למימר נמי מקצת
24 הגביה היום ומקצת הגביה למחר. ולרבי
25 **יסי** - נדו נמי דקריקתה היום ומקצתה
26 למחר (הוא) - גמר מלאכה הוא, אמאי
27 קאמר דלרבי חבלי פטור הוא שנתבון ליה
28 לרבי אליעזר ומתיבין ועינא על הארני - רבי
29 השיעור הוא זה, ובתחלה היינו בעינא דבעי
30 שלשה - משום דסתייר, דהיינו אנון
31 מתקיימן. אבל הבא, איכא למימר חייב היום
32 וחזרו למחר, כי תחמא לו ידע ואשם -
33 גבי אשם תלוי כתיב. **הוי עילה** - דספק
34 אבל ספק לא אבל אליבא דרבי שמעון תמא
35 ואינו יודע כל **במאי תמא** - כגון חלב ונתר
36 לפניו, ולא ידע אנון מיהו אבל. או ספק תמא
37 או ספק לא תמא, כגון שומן חלב לפניו.
38 תינוקות היינו מתעסק - שנתבון למול את
39 זמל וזל את זה. שוגג - כגון שהיה מתבון
40 לזה עצמו, אבל סבור שנולד בשבת. **בבב**
41 **לאו מצוה** - כגון נתבון לתחנה זו ולקט
42 את זו. מסקלן בחבורה חייב - דהכי אמרין
43 בבבא קמא בפרק "המוניה את הכר" (לד' כל
44 המקלקלין פטורין, דרין מחובלי ומבעי. אבל
45 בחד מינא אפילו רבי יהושע מחייב - רבי
46 אמרתי מתעסק בשבת פטור, ושמעתי בסתם.
47 ואפילו בחד מינא אפילו רבי יהושע מחייב
48 - דלאו מתעסק הוא, שהרי ללקטת תמא,
49 נתבון ללקט תאנים אף על דא גביה רבא
50 לא פטרי במתעסק אלא במתבון להיור,
51 כגון לחתך את התלמיש, אבל שמואל -
52 אפילו במתעסק אביסור פטר, ומנדק
53 תלמודא למלתיא מלאכת מחשבת אסרה
54 תורה - משמע שתיבון בו, ודא בתריא -
55 תרין כותיה, דמתעסק פטור, והבא לאו
56 מתעסק הוא. דאזוהי שתיבון אתה ליקט.
57 ומאי טעמא פטר רבי יהושע - כגון שאבד
58 מלקט מלבו, מחשבתה אשתוהו של לקט
59 אבדה תרין ושכחה. כגון שנתבון ללקט
60 ענבים ושכח, ובסבור תאנים בעינא, והלכה
61 ידו על הענבים וליקט בלא מתבון - דהרי
62 נעשת בקשה. שלענבים היה צריך, ואכל לא נעשת מחשבתו, בשישעת לקיטה חשב על התאנים, וכבשי נמצא שלא נעשת מחשבתו, ואן תרייחוד בעיקר: בקשה ומחשבתו.
מתיב

כירות. פרק רביעי – ספק אבל חלב דף ב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קנב

1 **מא יתוה שני שמות – קא סלקא דעתך השתא שחורות ולבנות נמי כשני מיני דמז.**
 2 **ואי רבי שמעון רבי שמעון שזורי נמי כרבי יהודה מוקמי פלוגתיהו, בנתבין ללקט**
 3 **את זה ולקט את זה, רבי יהודה מאי אתא לאשמעינן? אלא לאו מתקע איכא**
 4 **ביניהו – השמעה רבי יהודה לרבי שמעון שזורי דאוק פלוגתא באבר מלקט מלבו,**
 5 **אבל במתקס – דרבי יהושע פטור. והוא**
 6 **אירו למיניהו אפילו נתבין ללקט כ"י היו**
 7 **מתקס, הואיל ואביסור נתקס פלוגי,**
 8 **ומתיב רבי אליעזר. ואפילו רבי יהושע לא**
 9 **פטור אלא בשני שמות, אבל בשם אחד חייב**
 10 **ותמה אני כו'. אם כן למה נאמר "בה" – פטור**
 11 **למתקס בחדהו, וא ברמתקס באב מלאכה**
 12 **ועשה אבר מלאכה אחרת. אבל מלקט מלבו**
 13 **בשם אחד – שנתבין לתאנה זו ושבת**
 14 **כסבור תאנה אחרת הסובכה לה בעינא,**
 15 **והלכה ידו על ההאטונה – דרבי הכל חייב.**
 16 **הואיל ולכן נתבין תולה. ועוד, כששכח**
 17 **מחשבתו לא חשב אבל באותו מין עצמו.**
 18 **בשני שמות – שנתבין לתאנה ושבת**
 19 **וכסבור ענינם בעינא, והלכה ידו על**
 20 **התאנים. ורבי יהודה כבר אפילו בשם אחד**
 21 **פליגי – וסבירא ליה שחורות ולבנות שם**
 22 **אחד. וכן הואיל דהו מין אחד. (הוספת) מה**
 23 **שאמר במתניין "מיהא גמיה אם פטר בה רבי**
 24 **יהושע" – בניין אחד שהיו נתקיימה**
 25 **מתשבתה. עד כאן הוספת. ליקדים איכא**
 26 **ביניהו – שנתבין ללקט זו תולה ואחר כך**
 27 **זו, והלכה ידו על האחרונה. רבי שמעון רבי**
 28 **שמעון שזורי סבירא אב משם אחד. ורבי**
 29 **הכל חייב. והואיל ושב אתו דן, סוף סוף**
 30 **תרווייהו עבד, ולא איכפף לן במקדים**
 31 **המאחר. כי פלוגי בשני שמות, רבי אליעזר**
 32 **מודיב עינתא. והואיל ולשנתבין נתבין לדרה**
 33 **עשה, ולא איכפף לן במקדים המאחר. ורבי**
 34 **יהושע פטור, והואיל ובשעת לקיטת כל ארת**
 35 **ואחת לא לזה הוא נתבין – הוה ליה**
 36 **כמתקס, ופטור. ורבי יהודה סבר, אפילו**
 37 **בשם אחד פלוגי, אבל תמתינ למה פטר.**
 38 **הואיל וסוף סוף לשנתבין נתבין. אבל**
 39 **במתקס בעלמא. שלא נתבין אלא לאחת**
 40 **ולא עשאה, ועשה את חברתה – דכילי**
 41 **עלמא פטור. והא תניא – שייטא, דחיישין**
 42 **למוקדם ומאחר. להדליק זו – בשגגת שבת**
 43 **או בשגגת מלאכות. והדליק זו פטור –**
 44 **דחיינו מתקס, לא נתבין אלא לאחת ולא**
 45 **עשאה, ועשה את חברתה. להדליק ולבנות**
 46 **– ששהו נר דולק נר בביי, ותבגגת להדליק**
 47 **זה תולה ואחר כך לבנות זה, וכבה זה ואחר**
 48 **כך הדליק זה. אם בגשימא אחת – שנפת ומחמת הנפחה כבה זה והדליקה – חייב, דליכא למימר די מוקדם ודי מאחר. בשני נישמות פטור – ולא נעשית כסדר. לא**
 49 **אתקביר משבתה – דאיכא למימר: ככה ואחר כך הדליק. החותה – הממלא כלים מצבור הגחלים. סבבה תעלינות – שעבשיו נעשות תחתונות, וכבה מנחת המעט**
 50 **של עליונות. ומבעיר התחתונת – שהיו כביות מנחת המעט שהיה עליהן, וכשחן עבשיו עליונות נבערות. מאי עמטא דמאן דמדיח תריי – הא לא איכין לחזיא,**
 51 **ולבגיה מתקס הוא: כי "להבעיר את התחתונת" – כלומר, לבעות התחתונת לא היה צריך, אלא לכבוי עליונות הייתה עיקר כוונתו, שהיה נפש, וצריך לפתוח. נתבין**
 52 **לכבות עליונות שני שמות. ואף על פי שחייבו התחתונת – נתבין לכבוי של אלו על מנת שיתבער אלו, אף על פי שהוא מקלקל אצמו. מקלקל בחבתי – כגון**
 53 **דנפח הוא, כדאמר רבי יוחנן: בנפח שני, דלא נזיא ליה לנפח להבעיר גחלים. מקלקל בהבעיר חייב – דקימין לן אף על גב דשאר מקלקלים פטורין – חובל ומבעיר**
 54 **חייבין, אמר רבי אבין בן – כגון שנתבין לכבוי ולהבערה, ואפילו הכי הבערה פטור. תנא קמא סבר לרבי כרבי יוסי, דצאת הבערה ללאו. יצאת וליכא קרבן,**
להקדים

היינו רבי שמעון רבי שמעון שזורי – דעל כרחק צריך לומר דרבי פרושו דמילתיה. לא נחלקו על דבר שהוא משם אחד שחייב – כגון תאנים ותאנים ובאבר מלקט מלבו, או לבנות ולבנות ושחורות ושחורות ואבר מלקט מלבו, כדפירש לעיל. על מה נחלקו – על דבר שהוא משני שמות, כגון ענינם או תאנים או שחורות, ולבנות ואבר מלקט מלבו, כדפירש לעיל

מתבין רב אושעיא, רבי שמעון שזורי ורבי שמעון
אמרין: לא נחלקו על דבר שהוא משם אחד שהוא
חייב, אלא על דבר שהוא משום שני שמות, שרבי
אליעזר מתיב הפאת, ורבי יהושע פטור. ורבי יהודה
מאי קאמר דפליגי? בנתבין ללקט ענינים ולקט תאנים,
שחורות ולקט לבנות; ענינים ותאנים שחורות ולבנות
מאי ניהו? שני שמות – היינו רבי שמעון ורבי שמעון
שזורי, רבי יהודה מאי אתא לאשמעינן? אלא לאו
מתקס איכא ביניהו, דרבי יהודה סבר: מתקס
חייב, ורבי שמעון שזורי סבר: מתקס פטור! – לא,
מתקס דרבי הכל פטור, והכא בהא קא מפיגי,
דרבי שמעון שזורי סבר: שכח מלקט מלבו בשם
אחד – דרבי הכל חייב, כי פליגי – בשני שמות,
רבי יהודה סבר: לא שני בשם אחד ולא שני בשני
שמות פליגי. רבא אמר: ליקדים איכא ביניהו. והתניא:
הו ללגיו שתי נרות דולקות ארוכות, ונתבין לבנות
את זו וכבה את זו, להדליק את זו להדליק את
זו – פטור; והלכה ידו על לבנות, וכבה להדליק בשנייהו
אחת – חייב. פשימא! – מהו דתימא: לא אתיעבד
משבתתיה, דהא להדליק מעיקרא געי ולכפוף לבנות,
וכי עבד מעשה – כיבה ובסוף הדליק הוא, ואימא
פטור, קא משמע לן: נדי דאקדימו נמי לא מקדיים,
אחריו נמי לא מאחר. תנו רבנן: החותה גחלים בשבת
חייב הפאת. רבי שמעון בן אליעזר אומר משום רבי
אליעזר רבי צדוק: חייב שתיים, מפני שהוא מכבה
את העליונות ומבעיר את התחתונות. במאי עסקין?
אי דקא אלא לבנות ולהבעיר – מאי עמטא דמאן
דפטור? אלא דלא קא מכין להבעיר – מאי עמטא

דמאן דמתיב תרתי? רבי אליעזר ורבי תנאי דאמרי תרווייהו: כגון שנתבין לבנות אליעזר רבי צדוק: חייב. וכן אמר רבי יוחנן: גנפה שניו. אמר רבי יוחנן: עד כאן לא נתגלתה עמטא של הלכה זו. אמר רבי אבין ורבי תנאי בר אבין דאמרי תרווייהו: כגון

היינו רבי שמעון רבי שמעון שזורי – דעל כרחק צריך לומר דרבי פרושו דמילתיה. לא נחלקו על דבר שהוא משם אחד שחייב – כגון תאנים ותאנים ובאבר מלקט מלבו, או לבנות ולבנות ושחורות ושחורות ואבר מלקט מלבו, כדפירש לעיל. על מה נחלקו – על דבר שהוא משני שמות, כגון ענינם או תאנים או שחורות, ולבנות ואבר מלקט מלבו, כדפירש לעיל

מתבין רב אושעיא, רבי שמעון שזורי ורבי שמעון
אמרין: לא נחלקו על דבר שהוא משם אחד שהוא
חייב, אלא על דבר שהוא משום שני שמות, שרבי
אליעזר מתיב הפאת, ורבי יהושע פטור. ורבי יהודה
מאי קאמר דפליגי? בנתבין ללקט ענינים ולקט תאנים,
שחורות ולקט לבנות; ענינים ותאנים שחורות ולבנות
מאי ניהו? שני שמות – היינו רבי שמעון ורבי שמעון
שזורי, רבי יהודה מאי אתא לאשמעינן? אלא לאו
מתקס איכא ביניהו, דרבי יהודה סבר: מתקס
חייב, ורבי שמעון שזורי סבר: מתקס פטור! – לא,
מתקס דרבי הכל פטור, והכא בהא קא מפיגי,
דרבי שמעון שזורי סבר: שכח מלקט מלבו בשם
אחד – דרבי הכל חייב, כי פליגי – בשני שמות,
רבי יהודה סבר: לא שני בשם אחד ולא שני בשני
שמות פליגי. רבא אמר: ליקדים איכא ביניהו. והתניא:
הו ללגיו שתי נרות דולקות ארוכות, ונתבין לבנות
את זו וכבה את זו, להדליק את זו להדליק את
זו – פטור; והלכה ידו על לבנות, וכבה להדליק בשנייהו
אחת – חייב. פשימא! – מהו דתימא: לא אתיעבד
משבתתיה, דהא להדליק מעיקרא געי ולכפוף לבנות,
וכי עבד מעשה – כיבה ובסוף הדליק הוא, ואימא
פטור, קא משמע לן: נדי דאקדימו נמי לא מקדיים,
אחריו נמי לא מאחר. תנו רבנן: החותה גחלים בשבת
חייב הפאת. רבי שמעון בן אליעזר אומר משום רבי
אליעזר רבי צדוק: חייב שתיים, מפני שהוא מכבה
את העליונות ומבעיר את התחתונות. במאי עסקין?
אי דקא אלא לבנות ולהבעיר – מאי עמטא דמאן
דפטור? אלא דלא קא מכין להבעיר – מאי עמטא

דמאן דמתיב תרתי? רבי אליעזר ורבי תנאי דאמרי תרווייהו: כגון שנתבין לבנות אליעזר רבי צדוק: חייב. וכן אמר רבי יוחנן: גנפה שניו. אמר רבי יוחנן: עד כאן לא נתגלתה עמטא של הלכה זו. אמר רבי אבין ורבי תנאי בר אבין דאמרי תרווייהו: כגון

קנה
חספות

בגון שנתכון לכבות העלינות כדי להבעיר התחנות — בדמפרט רבי יוחנן; בנפח שנו. ולא גופה. אלא רוצה לומר אותו עושה הפחמן בעיר קרובי רבי בע"ז, שנבערו העצים ונעשו פחמן, ומסיר הפחמן גובה מן האש, ורוצה שיכבו לעשות מהם מלאכת לעשות מהם ברזל. ושאינן הפחמן דקין, כי אינו חפץ בהן להתחמם רק שיעשו אפר. וזהו ללקול. ואינו ראוי

לעוש בהן וזה הרוצה שיאכלו לגמרי ויהיו אפר. וזהו 'נתכין' לכבות העלינות כדי להבעיר התחנות, וזאת הבערה של תחתונה אינו חפץ בהם כי אם שיעשו אפר, וזהו ללקול. לרבי אליעזר רבי (יחזק) וצדוק מדייב שבו, משום כיבו ומשום הבערה, וזה על דמיקלקל הוא. וזה על גב הדיו מלאכה שאינה צריכה לגופה, כדא סבירא ליה כרבי יהודה דמדייב, אף על גב דסבר כרבי שמעון במקלקל דבערה, ולרבנן אינו חייב משום הבערה, דמקלקל דבערה פטור.

סבירא ליה כרבי יהודה דאמר דבר שאינו מתכוין חייב — ואם לאפיה מה שפירש הרב רבינו יצחק פקק מאג דכתובות (הב), הא דאמר רבי יוחנן דבר שאינו מתכוין אסור — מדרבנן דוק ולא מן התורה, קשה. דבאג שמעון דמראייתא קאמר דמדייב חטאתו ויש לומר: דאם היינו טעמא דמדייב בין יהודה — משום דהוי פסיק רישיה ולא ימות. ואם תאמר: אם כן, אפילו רבי שמעון מודה, ומאי קאמר: תנא קמא סבירא ליה כרבי שמעון כו' ויש לומר: דהאי דהיב טעמא דמלאכה שאינו צריך לגופה, ורבי יהודה רבי שמעון לשעמייהו. והאי דנקט טעמא דרבר שאינו מתכוין — לא נצרכה, והיא מלאכה שאינה צריך לגופה הוא. ועוד דסבר שאינו מתכוין הוא, ואינו חפץ בהבערת של תולעים, שאינו נהנה מהם. אבל בהא דקתני: הוחתה גזלים להתחמם בהם — לא נקט מתכוין ושאינו מתכוין, שהרי להתחמם הוא עושה, אבל מלאכה שאינו צריך לגופה הוא. ולפי דבר רבי שמעון, דאף על גב דפסיק רישיה הוא, כיון דמלאכה שאינה צריכה לגופה היא פטורה. ואם תאמר: הוויא דפרק 'הבונה' (שבת קמ"א) דקאמר: אפילו תימא בארעא שאינה אגם ולא מתכוין, פירושי: ופטור רבינו שמעון. ופריך: והא אביי ורבא דאמרי תרתייהו. מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות. פירושי: אי אפשר שלא יפה התקוקע, ומאי פריך? מכל מקום מלאכה שאינה צריך לגופה היא איש לומר: דהתם פסיק רישיה ולא ימות. וכן מבאי הנידון, ופסיק רישיה ולא ימות ליה שיהא (גמ' דמטעמין בלולב ביום טוב). ופריך: והא מתוקא לא צריכא דאית ליה השענה אחרת. אי נמי, דאין צריך לגופה, אף על גב שמתקנה שרי.

הדרן עלך ספק אבל חלב

אבל דם שחטפה בפתמה ביהוה ובעוף, דם במאין בין מהוירן, דם בחירה, דם עיקור, דם הקנה שהנשמה וצואה בו — תיבין עליו, דם החחול, דם חלב, דם ביצים, דם הגבים, דם התמצית, אין תיבין עליו, רבי יהודה מתייב בדם התמצית. גמרא תנו רבנן: 'כל דם לא תאכלו' — שומע אני אפילו דם מהלכי שתים, דם ביצים, דם הגבים, דם הגימס, הכל בכלל? תלמוד לומר: 'לעוף ולבהמה', מה עוף ובהמה מיוחדין, שיש בהן מומאיה קלה וטומאה המורה, ויש בהן איסור ויהיה, והן מין בשר — אף כל שיש בהן מומאיה קלה; ואוציא אדם מהלכי שתים — שיש בהן מומאיה המורה ואין בהן מומאיה קלה, אוציא

הדרן עלך ספק אבל חלב

אבל מדם שחטפה (גוה) בר — והקשה הרב רבינו יצחק, דבגמרא דריש: מה ביה חמה ויעף שמטמאין טומאה חמורה וטומאה קלה. ועוף טמא אינו מטמא בגדים אבית הבלעיה. ואם כן אינו מטמא טומאה חמורה, ומגן דמו אסור? ויש לומר: דלמסקא נזיא, דמפיק ליה בכלל ובפרט, דהיב קאמר: 'לעוף ולבהמה', מה עוף הקנה מיוחדין ואדעתו מבייניהו טומאה חמורה וטומאה קלה — כן בשר מתכוין, לאפוקי דיגא וחגבים דאין במיגנס שום טומאה חמורה בר. וכן צריך לומר: דקאמר: מהוה במיה ועוף בר ויש בהן איסור ויהיה, ומפרש לקמן (באב): איסור קמי שחטפה, והיתר לאחר שחטפה, אם כן עוף טמא ובהמה טמאה שאין להן היתר לאחר שחטפה, מנא ליה? אלא שמע מנה. איך קאמר: מהוה במיה ועוף איכא איסור ויהיה. ואפילו לנאן דאמר אין שחטפה לעוף מן היתרה, ויהיה מידע עוף, ואיכא איסור ויהיה. ומכל מקום נכלל לפרש איסור ויהיה קאמר מיהת, איסור מן הדין — משום בשר מן הדין, ולאחר מיהת איכא ויהיה משום הדין. אבל גב טומאה חמורה צריך לומר כפרישטן. ובגמרא דקאמר: אי לא בהמה שאינה באה על בניס אף עוף שאינו בר, הדי נמי מצי למימר: אי מה בהמה שמטמאה טומאה חמורה. אף עוף בר לאפוקי דם עוף טמא שאינו מטמא טומאה חמורה. והיב נמי הדי מצי לפרש: אף עוף שאינו באה על הבנים, בגן מומין, אבל שאינו מומין — לא. דם עיקור — איכא דמפרש: דם עיקור — שנקערין סימנין מנקום דבזרין, אבל קשה כיון שאינה מתה על ידי חך, והלכה לנשמה מסיני שיהא אסולה אבל טרפה אינה, אם כן דמה אינו ברתה. שאין הנשמה יוצאה בהן לכן צריך לומר: דם שחטפה שיהיה לאחר עיקור. וכן קשה שהנשמה יוצאה בו — והוא דברים שחטפה ויהיה ועיקור בעין שנתשמה יוצאה בו. אלא לא איצטריך למימר קרב גב הן הקוה, שאין גילתו שיקודם דלבהמות דע שיהא להם דם הנפש. דם ביצים — פירש בקונטרס: ביתת חרנגולת. לשון אחר: ביצי זכר. וקשיא דבגמרא קאמר: ארצא דם ביצים שאין מין בשר. דם דגים אין חייבין עליו — משמע: על איסורא איכא. וקשיא: דבגמרא קאמר, אמר רב: דם דגים שכינסו אסור, מותרין ליה מבריתא. ואמאי? לשימיהו ממתניתין? ויש לומר: דין הדי נמי, הדי מצי למימר: ולטעמין תיקשי ליה ממתניתין. שיש בהן טומאה חמורה וטומאה קלה ויש בהן איסור ויהיה והן מין בשר — וקשיא לרבינו ברוך: למה צריך לכל תני צדדין? דבדור מנייניהו סגי, דרואינן דם מהלכי שחטם שאין בהן טומאה קלה; וכן בצד של היתר ואיסור סגי

כריתות. פרק רביעי. ספק אבל חלב דף ע' עמוד ב' — מתוך מהדורת "אבן ישראל — (שטיינזלץ)"
רש"י

להקדים איכא בניייהו — שנתכין להלוקק תחלה ואחר כך לכבות. והלוקק ובה כתיבאיה. אחת. תנא קמא חייב למקום ומאחר, הילכך לתרתי לביא לחיוביה — דשמא כבה תחלה, ולמפתריה בולא כלום נמי לא. וזהו דאקדמוי לא אקדמייה — אחריו נמי לא אחר, הילכך מתייב חזא. ורבי אליעזר לא חייב למקום ולמאחר, הילכך מתייב תרתי. רב אשי אמר שנתכין לכבות — ולא להבעיר, שלא היה יודע שסוף תחתונה להבעיר. שאינה צריכה לגופה — כגון זה, שאינו צריך להבעיר אלא להתחמם בהתייבין. ומכל מקום, יודע היה שיתבערו ועל מנת כן עשה, והיה ליה מתכוין. מידה, מלאכה שאינה צריכה לגופה היא דף הבערה.

הדרן עלך ספק אבל חלב

משנה אבל דם שחטפה בפתמה — בין בבמהה בין ביהוה בין בעופות. בין דם נחירה ובין דם עיקור — שעקק שמימיה. ובין דם הקוה שהנשמה יוצאה בו חייבין עליו — כרת. דדם הנפש חת. ובגמרא מפרש איהו דם הדקו שהנפש יוצאה בו. דם ביצים — ביצי איל ושל ושר. לשון אחר: דם ביצים המורות, שנתארמו מומת חמימות ששבה עליון התרנגולת. אין חייבין עליון — כרת. שאין כרת אלא ברם הנפש, ודתיב (ויקרא יז): 'כי נפש כל בשר דמו היא כל אוכליו יכרת'.

גמרא מוטאה קלה — טומאת אוכלין בבכיהה. מוטאה חמורה — כשחיהו נבלה מטמאה במשא. ויש בהן איסור קודם שחטפה. והיתר לאחר שחטפה.

אוציא

והקשה הרב רבינו יצחק, דבגמרא דריש: מה ביה חמה ויעף שמטמאין טומאה חמורה וטומאה קלה. ועוף טמא אינו מטמא בגדים אבית הבלעיה. ואם כן אינו מטמא טומאה חמורה, ומגן דמו אסור? ויש לומר: דלמסקא נזיא, דמפיק ליה בכלל ובפרט, דהיב קאמר: 'לעוף ולבהמה', מה עוף הקנה מיוחדין ואדעתו מבייניהו טומאה חמורה וטומאה קלה — כן בשר מתכוין, לאפוקי דיגא וחגבים דאין במיגנס שום טומאה חמורה בר. וכן צריך לומר: דקאמר: מהוה במיה ועוף בר ויש בהן איסור ויהיה, ומפרש לקמן (באב): איסור קמי שחטפה, והיתר לאחר שחטפה, אם כן עוף טמא ובהמה טמאה שאין להן היתר לאחר שחטפה, מנא ליה? אלא שמע מנה. איך קאמר: מהוה במיה ועוף איכא איסור ויהיה. ואפילו לנאן דאמר אין שחטפה לעוף מן היתרה, ויהיה מידע עוף, ואיכא איסור ויהיה. ומכל מקום נכלל לפרש איסור ויהיה קאמר מיהת, איסור מן הדין — משום בשר מן הדין, ולאחר מיהת איכא ויהיה משום הדין. אבל גב טומאה חמורה צריך לומר כפרישטן. ובגמרא דקאמר: אי לא בהמה שאינה באה על בניס אף עוף שאינו בר, הדי נמי מצי למימר: אי מה בהמה שמטמאה טומאה חמורה. אף עוף בר לאפוקי דם עוף טמא שאינו מטמא טומאה חמורה. והיב נמי הדי מצי לפרש: אף עוף שאינו באה על הבנים, בגן מומין, אבל שאינו מומין — לא. דם עיקור — איכא דמפרש: דם עיקור — שנקערין סימנין מנקום דבזרין, אבל קשה כיון שאינה מתה על ידי חך, והלכה לנשמה מסיני שיהא אסולה אבל טרפה אינה, אם כן דמה אינו ברתה. שאין הנשמה יוצאה בהן לכן צריך לומר: דם שחטפה שיהיה לאחר עיקור. וכן קשה שהנשמה יוצאה בו — והוא דברים שחטפה ויהיה ועיקור בעין שנתשמה יוצאה בו. אלא לא איצטריך למימר קרב גב הן הקוה, שאין גילתו שיקודם דלבהמות דע שיהא להם דם הנפש. דם ביצים — פירש בקונטרס: ביתת חרנגולת. לשון אחר: ביצי זכר. וקשיא דבגמרא קאמר: ארצא דם ביצים שאין מין בשר. דם דגים אין חייבין עליו — משמע: על איסורא איכא. וקשיא: דבגמרא קאמר, אמר רב: דם דגים שכינסו אסור, מותרין ליה מבריתא. ואמאי? לשימיהו ממתניתין? ויש לומר: דין הדי נמי, הדי מצי למימר: ולטעמין תיקשי ליה ממתניתין. שיש בהן טומאה חמורה וטומאה קלה ויש בהן איסור ויהיה והן מין בשר — וקשיא לרבינו ברוך: למה צריך לכל תני צדדין? דבדור מנייניהו סגי, דרואינן דם מהלכי שחטם שאין בהן טומאה קלה; וכן בצד של היתר ואיסור סגי

הדרן עלך ספק אבל חלב

אבל מדם שחטפה (גוה) בר — והקשה הרב רבינו יצחק, דבגמרא דריש: מה ביה חמה ויעף שמטמאין טומאה חמורה וטומאה קלה. ועוף טמא אינו מטמא בגדים אבית הבלעיה. ואם כן אינו מטמא טומאה חמורה, ומגן דמו אסור? ויש לומר: דלמסקא נזיא, דמפיק ליה בכלל ובפרט, דהיב קאמר: 'לעוף ולבהמה', מה עוף הקנה מיוחדין ואדעתו מבייניהו טומאה חמורה וטומאה קלה — כן בשר מתכוין, לאפוקי דיגא וחגבים דאין במיגנס שום טומאה חמורה בר. וכן צריך לומר: דקאמר: מהוה במיה ועוף בר ויש בהן איסור ויהיה, ומפרש לקמן (באב): איסור קמי שחטפה, והיתר לאחר שחטפה, אם כן עוף טמא ובהמה טמאה שאין להן היתר לאחר שחטפה, מנא ליה? אלא שמע מנה. איך קאמר: מהוה במיה ועוף איכא איסור ויהיה. ואפילו לנאן דאמר אין שחטפה לעוף מן היתרה, ויהיה מידע עוף, ואיכא איסור ויהיה. ומכל מקום נכלל לפרש איסור ויהיה קאמר מיהת, איסור מן הדין — משום בשר מן הדין, ולאחר מיהת איכא ויהיה משום הדין. אבל גב טומאה חמורה צריך לומר כפרישטן. ובגמרא דקאמר: אי לא בהמה שאינה באה על בניס אף עוף שאינו בר, הדי נמי מצי למימר: אי מה בהמה שמטמאה טומאה חמורה. אף עוף בר לאפוקי דם עוף טמא שאינו מטמא טומאה חמורה. והיב נמי הדי מצי לפרש: אף עוף שאינו באה על הבנים, בגן מומין, אבל שאינו מומין — לא. דם עיקור — איכא דמפרש: דם עיקור — שנקערין סימנין מנקום דבזרין, אבל קשה כיון שאינה מתה על ידי חך, והלכה לנשמה מסיני שיהא אסולה אבל טרפה אינה, אם כן דמה אינו ברתה. שאין הנשמה יוצאה בהן לכן צריך לומר: דם שחטפה שיהיה לאחר עיקור. וכן קשה שהנשמה יוצאה בו — והוא דברים שחטפה ויהיה ועיקור בעין שנתשמה יוצאה בו. אלא לא איצטריך למימר קרב גב הן הקוה, שאין גילתו שיקודם דלבהמות דע שיהא להם דם הנפש. דם ביצים — פירש בקונטרס: ביתת חרנגולת. לשון אחר: ביצי זכר. וקשיא דבגמרא קאמר: ארצא דם ביצים שאין מין בשר. דם דגים אין חייבין עליו — משמע: על איסורא איכא. וקשיא: דבגמרא קאמר, אמר רב: דם דגים שכינסו אסור, מותרין ליה מבריתא. ואמאי? לשימיהו ממתניתין? ויש לומר: דין הדי נמי, הדי מצי למימר: ולטעמין תיקשי ליה ממתניתין. שיש בהן טומאה חמורה וטומאה קלה ויש בהן איסור ויהיה והן מין בשר — וקשיא לרבינו ברוך: למה צריך לכל תני צדדין? דבדור מנייניהו סגי, דרואינן דם מהלכי שחטם שאין בהן טומאה קלה; וכן בצד של היתר ואיסור סגי

הדרן עלך ספק אבל חלב

אוציא

כריתות. פרק חמישי – דם שחישו דף כא עמוד א – מותר מהדורות "אבן ישראל – (שטיינליץ)" קלא תוספת

1 **אוציא** דם שרצים שאין בהן טומאה חמורה – שאין שרצים מטמאין אדם לטמא
2 בגדים. שכולו היתר – מפרש לקמן (עמוד ב.) לעוף ולבהמה – למה נאמרו שנידים?
3 שחרה מאחד מן הייתין ון כעין דפרס. **אי מה עוף** בו' – כלומר, אם לא נאמר אלא
4 עוף הייתי אומר: מה עוף שאין בו כלאים, מפרש לקמן – בלאי הצמור, דרעית העוף אן
5 בהן שרצים איה. אף בהמה שאין כפופה
6 **כלאים** – כגון שור ועו – היבין על דעתן. אבל
7 לא על דם שאין שחרה בעצמן כלאים. אף עוף
8 שאינו נאכל בדם – כגון עוף טמא שאינו
9 טעון שלוח – היבין על דמו, אבל עופה
10 שחרין לא דבי רבי ישמעאל דייני כלי' –
11 ופרשי כי אי גוואט – בשלח' אלו קומתו'
12 (תולין טו.א.) ואף על גב דמי כללא קמא
13 לכללא בתרא. לאיתוי כו' – והיה לא
14 איצטרך לרבות, והיה בכלל בהמה, בפרק
15 'בהמה קומתו' (תולין עא.א.) כדמפרש רבי
16 יוחנן לקמיה. איצטרך קרא למישר ספיא –
17 בהמה. דהיינו מדרשין ליה א' לחד – דמה
18 אסור, וא' לבהמה – דמה אסור ובלתו מנלן
19 – איסור אכילת ובלתו מנלן; ככף הירך
20 תלית רחמנא – דכל דאית ליה כף שחרין
21 מלפאי' נהגו בו גיד דגשה. והאי דאינו נהג
22 בעוף, בפרק 'ציד דגשה' (שם עב.א.) מפרש,
23 דלא עניל כף דירידי. מוטאנו – שתטמא
24 ובלתו. 'צריבין' מחשבה חכמה שרטיטן
25 במסכת עוקצין. תעשה חתיבה של חושבה
26 – דכיון דחתיבה אחשיבה, דאי נגעה ביה
27 טומאה מקבל טומאה. נבלת בהמה בכל
28 מקום – ואפילו בשוקים נבלת שם רוב ע'
29 צריבה מחשבה ביהולק לקבל טומאה
30 אוכלין. והואל דאין ירך לאובלה, וכן נבלת
31 עוף טהור כפפרים – שהעם מועטים, צריבין
32 מחשבה לטמאתא אוכלין. ואי צריבין שחרין
33 – משים דמטמאן טומאה חמורה, דנבלת
34 בהמה מטמאה במשא, ונבלת עוף טהור
35 מטמא בגדים אבות הבלעה. ומרטינן לקמן
36 דכל שסופו לטמא טומאה חמורה אינו צריך
37 הכשר, והכל לא גרטינן 'והחלב', ואף על גב
38 דתניא ליה גבי שחוקים, דמשמע: דאם כפפרים
39 צריך מחשבה – לא תנן ליה בירשאי, ולא
40 מתני ליה אינו צריך הכשר, דאי בחלב נבלה
41 – צריך חכשה, דאינה מטמאה טומאה
42 חמורה, ואי בחושטה, כיון דהכפרים
43 קאי – לא מתכשר בדם שחטה, דחכשר
44 יקדום מחשבה לאי הכשר הוא. כדארמין
45 כ'היעור דרעובין' (תולין קב.א.) עלישן
46 ליעושן לבהמה ונבלת עליון לאדם –
47 צריבין חכשר שני. משנה זו בשלח סוסת
48 עוקצין. נבלת בהמה שחרה בכל מקום –
49 ואפילו בכפרים, שהעם מוטע – אין צריבין
50 מחשבה, דסתמא לטמאל גרם עומדת, וכן
51 נבלת עוף טהור. וחלב בהמה טהור ושחוקים
52 – שהעם מרובין. אין צריבין מחשבה לא
53 חכשר – דנבלת בהמה ועוף מטמאן טומאה
54 חמורה. חלב – בחלב שחטה קמיה, שחרה
55 חכשר בדם שחטה. והא היה גופה מטמא
56 היא – טומאה נבילות. טומאות טהורות –
57 ליכא טומאה ונבלתו. וכי חשיב עליה לאכילה
58 – מטרעין לבדי אוכלין פחות מבנינה
59 – לטמאת אוכלין, אי הכי – פחות מכות
60 הוא, ולא אתי לעולם ליהי טומאה נבילות.
61 נביעי נמי דהוא, דהא תנא רבי דבי שמשאל

1 **אוציא** דם שרצים שאין בהן טומאה חמורה, **אוציא**
2 **דם ביצים** – שאין מין פשר, דם דגים דם תנינים –
3 **שכוליו היתר**. 'לעוף ולבהמה' – אי מה עוף שאין בה
4 כלאים, אף בהמה שאין בה כלאים; תלמוד לומר:
5 **אף עוף שאינו באם על התנים!** תלמוד לומר: 'לעוף'
6 **ולבהמה**. 'ואמאי: 'כל דם' – קלל, 'עוף ובהמה' –
7 פשר, כלל ופרט – אין כלל אלא מה שפפרים, עוף
8 ובהמה איו, מידי אחרנא לא! – 'נפש אשר תאכל
9 כל דם' – חור וכלל, כלל ופרט וכלל – אי אתה לא
10 אלא ענין הפרט – והא לא דמי כללא בתרא לכללא
11 קמא, כללא קמא – לאו, כללא בתרא – ברתו! –
12 האי תנא דבי רבי ישמעאל, כלל ופרטי דרשינן מן
13 יתין גוויא, ואף על גב דלא דמי כללא בתרא לכללא
14 קמא. אמר מר: כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא
15 מעין הפרט, מה הפרט מפורש דבר שיש בו טומאה
16 קלה וטומאה חמורה, ויש בה איסור והיתר ויש בהן
17 מין פשר, אף כל דבר שיש בו טומאה קלה וטומאה
18 חמורה וכו'. 'אף כל' דקתינו לאיתוי מאי? אמר רב
19 אדא בר אבין: לאיתוי דמו של פוי. מאי קסבר? אי
20 קסבר: כו' ספיא הוא, איצטרך קרא למישר ספיא?
21 אלא קסבר: כו' ברהי בפני עצמו הוא. אשכחן דמו,
22 חלב מנלן? – מ'כל חלב', נבלתו מנלן? – מ'כל
23 נבלה'. ציד הנפש מנלן? – ככף הירך תליה דחכמא,
24 והא אית ליה כף הירך. טומאתו וזחוקה מנלן? –
25 כמרא, דכלכל מילי רבייה רחמנא בכמהו, טומאתו וזחוקתו נמי בכמהו. אמר מר: **אוציא**
26 **דם מהלכי שמים**, שיש בהן טומאה חמורה ואין בהן טומאה קלה. וצריבין: הוחתך מן
27 האדם צריך מחשבה והכשר; וקשיא לן: מחשבה למה לי? תעשה חתיבה שלו מחשבה!
28 ואמר ריש לקיש: בחותכו לכלב, ומחשבה לכלב לאו מחשבה היא. – ולא? והתנן, כלל
29 אמרו בטומאה: כל המיוחד לאוכל אדם – טמא עד שישפסל מאכילת כלב! – והוא לאסוקי
30 טומאה מיניה, דכיון דמעיקרא היה חיו לאדם, לאסוקי מטומאה – עד שישפסל מאכילת
31 כלב; והא לאחותי ליה טומאה, אי חיו לאדם – חיו לכלב, אי לא חיו לאדם – לא חיו
32 לכלב. מפל מקום קתינו מחשבה, ומחשבה – לטומאה קלה היא! – הגי מילי מתיים, אגל
33 לאחר מיתה – טמא הוא טומאה חמורה. – דכיותה גבי בהמה דאחר מיתה, אי בשר –
34 מטמא טומאה חמורה, ואם דם – מטמא טומאה חמורה, דתנן: דם נבילות – בשר שמאי
35 משחרין, ובית הלל מטמאין! – לא נצרכא אלא לחרתה. נבלת בהמה מטמא ביה מקום
36 נבלת עוף הטהור כפפרים – צריך מחשבה ואין צריך הכשר. נבלת בהמה חמורה בכל
37 מקום, ונבלת עוף טהור וחלב בשוקים – אין צריבין מן מחשבה ולא הכשר; ואמר ליה
38 רב לרבי תימי: מחשבה למה לי לטומאה קלה? היא גופה טומאה היא! אמר ליה: כגון
39 דאיכא פחות מפינת נבילה וצריפה לפחות מפנינה אוכלין, דהא והאי חיו בפנינה. – אי
40 הכי, לפיני נמי הכשר! דהא תנא דבי רבי ישמעאל: 'על כל דבר אשר יזרע', מה יזרעים
41 מיוחדין שאין סופן לטמא טומאה חמורה וצריך הכשר – אף כל שאין סופן לטמא טומאה
42 חמורה צריך הכשר! אמר ליה: הגי מילי באוכלין דעלמא, דלית בו פחות מפינת נבלה.
43 אבל הכא, דאיכא פחות מפינת נבילה, כיון דאילו מצרף ליה פות – לא בפי הכשר;

1 **אוציא** דם שרצים שאין בהן טומאה חמורה – שאין שרצים מטמאין אדם לטמא
2 בגדים. שכולו היתר – מפרש לקמן (עמוד ב.) לעוף ולבהמה – למה נאמרו שנידים?
3 שחרה מאחד מן הייתין ון כעין דפרס. **אי מה עוף** בו' – כלומר, אם לא נאמר אלא
4 עוף הייתי אומר: מה עוף שאין בו כלאים, מפרש לקמן – בלאי הצמור, דרעית העוף אן
5 בהן שרצים איה. אף בהמה שאין כפופה
6 **כלאים** – כגון שור ועו – היבין על דעתן. אבל
7 לא על דם שאין שחרה בעצמן כלאים. אף עוף
8 שאינו נאכל בדם – כגון עוף טמא שאינו
9 טעון שלוח – היבין על דמו, אבל עופה
10 שחרין לא דבי רבי ישמעאל דייני כלי' –
11 ופרשי כי אי גוואט – בשלח' אלו קומתו'
12 (תולין טו.א.) ואף על גב דמי כללא קמא
13 לכללא בתרא. לאיתוי כו' – והיה לא
14 איצטרך לרבות, והיה בכלל בהמה, בפרק
15 'בהמה קומתו' (תולין עא.א.) כדמפרש רבי
16 יוחנן לקמיה. איצטרך קרא למישר ספיא –
17 בהמה. דהיינו מדרשין ליה א' לחד – דמה
18 אסור, וא' לבהמה – דמה אסור ובלתו מנלן
19 – איסור אכילת ובלתו מנלן; ככף הירך
20 תלית רחמנא – דכל דאית ליה כף שחרין
21 מלפאי' נהגו בו גיד דגשה. והאי דאינו נהג
22 בעוף, בפרק 'ציד דגשה' (שם עב.א.) מפרש,
23 דלא עניל כף דירידי. מוטאנו – שתטמא
24 ובלתו. 'צריבין' מחשבה חכמה שרטיטן
25 במסכת עוקצין. תעשה חתיבה של חושבה
26 – דכיון דחתיבה אחשיבה, דאי נגעה ביה
27 טומאה מקבל טומאה. נבלת בהמה בכל
28 מקום – ואפילו בשוקים נבלת שם רוב ע'
29 צריבה מחשבה ביהולק לקבל טומאה
30 אוכלין. והואל דאין ירך לאובלה, וכן נבלת
31 עוף טהור כפפרים – שהעם מועטים, צריבין
32 מחשבה לטמאתא אוכלין. ואי צריבין שחרין
33 – משים דמטמאן טומאה חמורה, דנבלת
34 בהמה מטמאה במשא, ונבלת עוף טהור
35 מטמא בגדים אבות הבלעה. ומרטינן לקמן
36 דכל שסופו לטמא טומאה חמורה אינו צריך
37 הכשר, והכל לא גרטינן 'והחלב', ואף על גב
38 דתניא ליה גבי שחוקים, דמשמע: דאם כפפרים
39 צריך מחשבה – לא תנן ליה בירשאי, ולא
40 מתני ליה אינו צריך הכשר, דאי בחלב נבלה
41 – צריך חכשה, דאינה מטמאה טומאה
42 חמורה, ואי בחושטה, כיון דהכפרים
43 קאי – לא מתכשר בדם שחטה, דחכשר
44 יקדום מחשבה לאי הכשר הוא. כדארמין
45 כ'היעור דרעובין' (תולין קב.א.) עלישן
46 ליעושן לבהמה ונבלת עליון לאדם –
47 צריבין חכשר שני. משנה זו בשלח סוסת
48 עוקצין. נבלת בהמה שחרה בכל מקום –
49 ואפילו בכפרים, שהעם מוטע – אין צריבין
50 מחשבה, דסתמא לטמאל גרם עומדת, וכן
51 נבלת עוף טהור. וחלב בהמה טהור ושחוקים
52 – שהעם מרובין. אין צריבין מחשבה לא
53 חכשר – דנבלת בהמה ועוף מטמאן טומאה
54 חמורה. חלב – בחלב שחטה קמיה, שחרה
55 חכשר בדם שחטה. והא היה גופה מטמא
56 היא – טומאה נבילות. טומאות טהורות –
57 ליכא טומאה ונבלתו. וכי חשיב עליה לאכילה
58 – מטרעין לבדי אוכלין פחות מבנינה
59 – לטמאת אוכלין, אי הכי – פחות מכות
60 הוא, ולא אתי לעולם ליהי טומאה נבילות.
61 נביעי נמי דהוא, דהא תנא רבי דבי שמשאל

1 **אוציא** דם שרצים שאין בהן טומאה חמורה – שאין שרצים מטמאין אדם לטמא
2 בגדים. שכולו היתר – מפרש לקמן (עמוד ב.) לעוף ולבהמה – למה נאמרו שנידים?
3 שחרה מאחד מן הייתין ון כעין דפרס. **אי מה עוף** בו' – כלומר, אם לא נאמר אלא
4 עוף הייתי אומר: מה עוף שאין בו כלאים, מפרש לקמן – בלאי הצמור, דרעית העוף אן
5 בהן שרצים איה. אף בהמה שאין כפופה
6 **כלאים** – כגון שור ועו – היבין על דעתן. אבל
7 לא על דם שאין שחרה בעצמן כלאים. אף עוף
8 שאינו נאכל בדם – כגון עוף טמא שאינו
9 טעון שלוח – היבין על דמו, אבל עופה
10 שחרין לא דבי רבי ישמעאל דייני כלי' –
11 ופרשי כי אי גוואט – בשלח' אלו קומתו'
12 (תולין טו.א.) ואף על גב דמי כללא קמא
13 לכללא בתרא. לאיתוי כו' – והיה לא
14 איצטרך לרבות, והיה בכלל בהמה, בפרק
15 'בהמה קומתו' (תולין עא.א.) כדמפרש רבי
16 יוחנן לקמיה. איצטרך קרא למישר ספיא –
17 בהמה. דהיינו מדרשין ליה א' לחד – דמה
18 אסור, וא' לבהמה – דמה אסור ובלתו מנלן
19 – איסור אכילת ובלתו מנלן; ככף הירך
20 תלית רחמנא – דכל דאית ליה כף שחרין
21 מלפאי' נהגו בו גיד דגשה. והאי דאינו נהג
22 בעוף, בפרק 'ציד דגשה' (שם עב.א.) מפרש,
23 דלא עניל כף דירידי. מוטאנו – שתטמא
24 ובלתו. 'צריבין' מחשבה חכמה שרטיטן
25 במסכת עוקצין. תעשה חתיבה של חושבה
26 – דכיון דחתיבה אחשיבה, דאי נגעה ביה
27 טומאה מקבל טומאה. נבלת בהמה בכל
28 מקום – ואפילו בשוקים נבלת שם רוב ע'
29 צריבה מחשבה ביהולק לקבל טומאה
30 אוכלין. והואל דאין ירך לאובלה, וכן נבלת
31 עוף טהור כפפרים – שהעם מועטים, צריבין
32 מחשבה לטמאתא אוכלין. ואי צריבין שחרין
33 – משים דמטמאן טומאה חמורה, דנבלת
34 בהמה מטמאה במשא, ונבלת עוף טהור
35 מטמא בגדים אבות הבלעה. ומרטינן לקמן
36 דכל שסופו לטמא טומאה חמורה אינו צריך
37 הכשר, והכל לא גרטינן 'והחלב', ואף על גב
38 דתניא ליה גבי שחוקים, דמשמע: דאם כפפרים
39 צריך מחשבה – לא תנן ליה בירשאי, ולא
40 מתני ליה אינו צריך הכשר, דאי בחלב נבלה
41 – צריך חכשה, דאינה מטמאה טומאה
42 חמורה, ואי בחושטה, כיון דהכפרים
43 קאי – לא מתכשר בדם שחטה, דחכשר
44 יקדום מחשבה לאי הכשר הוא. כדארמין
45 כ'היעור דרעובין' (תולין קב.א.) עלישן
46 ליעושן לבהמה ונבלת עליון לאדם –
47 צריבין חכשר שני. משנה זו בשלח סוסת
48 עוקצין. נבלת בהמה שחרה בכל מקום –
49 ואפילו בכפרים, שהעם מוטע – אין צריבין
50 מחשבה, דסתמא לטמאל גרם עומדת, וכן
51 נבלת עוף טהור. וחלב בהמה טהור ושחוקים
52 – שהעם מרובין. אין צריבין מחשבה לא
53 חכשר – דנבלת בהמה ועוף מטמאן טומאה
54 חמורה. חלב – בחלב שחטה קמיה, שחרה
55 חכשר בדם שחטה. והא היה גופה מטמא
56 היא – טומאה נבילות. טומאות טהורות –
57 ליכא טומאה ונבלתו. וכי חשיב עליה לאכילה
58 – מטרעין לבדי אוכלין פחות מבנינה
59 – לטמאת אוכלין, אי הכי – פחות מכות
60 הוא, ולא אתי לעולם ליהי טומאה נבילות.
61 נביעי נמי דהוא, דהא תנא רבי דבי שמשאל

1 רב חניא אמר אפילו תניא בו — לא נדא לה לאוקמי כדאוקמי רבי חיאי. ודרחק
 2 הוא לומר כיון דאילו מצרף ליה לבית משום הכי אל בעי הכשר. דרבי נמי מצו
 3 למיזר נתח כיון דאי לא מנפח בבצק אל בעי הכשר בו. ולא רצה לתרץ כדריב
 4 חיאי. אלא משני: השתא נמי מטפח במשא. ועוד, ודרחק. ודא במלוהיה דרבי חיאי,
 5 וטעמיה המורה מלכה קלה בחרי דובחי.

6 טעמיה המורה בכוח טעמיה קלה פחת 1
 7 מכות. אבל רב חניא משבח ליה בחד 2
 8 דרובתא — בכוח דכחופו בדיחיה דתרוה 3
 9 במשא וקלה במגעו. והא דקאמר: אפילו 4
 10 תימא דחי כות — לא חילשן מכות, דמשמע 5
 11 מדודה שפיר פחות מכות, וליתא 6
 12 כדפרישטי.

13 דבדותה גבי דם מוחלי שתיב בשלא ניסו 1
 14 — פירוש: דבהודא ברייתא דר 2
 15 דגיס, קתני: דם מוחלי שתיב אסור. ולא 3
 16 בשלא בעיק? והא תניא בו דם שבין השנים 4
 17 מוצרצו ואינו חושש. ולכפר הקונטרס: לא פירו 5
 18 מצות פרוש אין, ולכפר פרש קונטרס. 6

19 דאם לא כן מאי פריך? והכי נמי בדם שבין 1
 20 השנים — משום דאניו ראה ולא פירש. 2
 21 אבל הוה שפירש — אסור אפילו לא ניסו. 3
 22 כדאקמי: דם שפעל גבי הכשר גוררו. לכך 4
 23 פרש הקונטרס: דם שפעל הכשר גוררו בו, אף 5
 24 דעב גב דליבא אסור — מצות פרש יש בו. 6
 25 ומתא פריך, דקאמר גבי אסור, תבא משמע 7

26 דליבא רק מצות פרש אף על גב דגראה 1
 27 ופירש. ואלא קשה: שדרי מצות פרש — 2
 28 אסור מכליל אסור, ואם כן לא פריך רק 3
 29 מסיפא, ומאי פירא? שניא הוה בדם שבין 4
 30 השנים משום דם ולא פירש. אבל דם מוחלי 5
 31 שתיב שפירש — אסור אפילו לא ניסו. 6
 32 דבדותה דם שפעל דהג דמותר אפילו פירש 7

או שניא דהא דקאמר: מוצרצו וכולעו — היני 1
 33 בהמשכ שדואו נודע ומהות אתו. דלא דקאמר 2
 34 בדם מוחלי שתיב שדואו אסור, מידיי בשלא 3
 35 נודע מדיבא אתו, אבל אנבעו מפתשם — 4
 36 שרי, משום מדהות קאחי, ולכוב לספקי אל 5
 37 בדם בהמה ליה בדם חייה ותירץ רבני ברוך. 6
 38 דרבי פירא: דם מוחלי שתיב — דם מוחלי 7

29 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 20 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 21 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 22 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 23 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5
 24 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 6

25 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 26 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 27 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 28 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 29 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5

30 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 31 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 32 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 33 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 34 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5

35 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 36 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 37 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 38 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 39 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5

40 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 41 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 42 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 43 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 44 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5

45 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 46 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 47 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 48 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 49 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5

1 לאוקמי פת — כלומר, לזכר אומינן לעיל: יצאו מלחי שתיב שאן בן טוטאה
 2 קלה, דאף על גב דממלי לפחות מכבדניה אובלין מפחות מכות את המן — לא
 3 מצטרף בחדיה לטעמא אובלין, דבשלה דעתו אצל כל אדם. שתחפו בבצק —
 4 פחות מכבדניה, וזה משלימו לכבדניה. דאף על גב דדוחו גופיה נטמא מחי ליא ציקור,
 5 דרשנתא לא מטפח טעמא דנושא. דחא במלוה חייה.

6 וכי נאמר דמצטרף בחדי בצק — לטעמא
 7 אובלין, דאיבא כבדניה אובלין טמאין,
 8 ומטפח אובלין אחרים כבדניה ברוך. או
 9 הכי — דמכוסה הוא ואין סופו לטמא
 10 טעמא המורה, הכשר נמי נביעיל לאוקמי

11 פת — דלכדי קתני לעיל: מלחי שתיב אין
 12 ברוך טעמא קלה, ולא תיפרו בצק —
 13 טעמא המורה בקיעת ועילה. דכל אתו
 14 שעל המת שאין בו חלל פטור — טעמא
 15 בוקעת ועילה, כדאומינן בפרשת הושעב
 16 (וחילן קבא). אפי' נמי יצאו שריצים בו
 17 — נראה בעיני דלא רשין לחד מילתא.

18 דאם קתני לעיל: במשא מידא לא מטפח,
 19 דדא עוף נמי לא מטפח במשא, ואמר לעיל
 20 דמטפח טעמא המורה. דהוה ועוף ביצא
 21 כהן — בבבא קמא בפרק "שור שנגח את
 22 הפרה" (נ"ב). אחד השור ואחר כל בהמה
 23 לפיפלת הכהן בו לבלעאם ולשבת. וכן ודה
 24 ועוף יביצא ברוך. לוקן עליו — קא סלקא

25 דוקי עוף דם. (באל תעשה — לא כבדת
 26 שאינו דם הנפשו. ואין חיבין עליו —
 27 מילת. דהא דחינו רשום) — דאם כן מה
 28 הפרש בין דם (מחלי שתיב) ודאם לבן
 29 האברים, ומאי פליגיה לתרתיה מיל. ועוד
 30 דהא דלעיל מילא נמי מטפח ליה —
 31 דקתני: יצאו דם שריצים מכלל דם דלא

32 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 33 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 34 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 35 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 36 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5
 37 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 6

38 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 39 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 40 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 41 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 42 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5
 43 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 6

44 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 45 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 46 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 47 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 48 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5
 49 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 6

50 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 51 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 52 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 53 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 54 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5
 55 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 6

56 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 57 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 58 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 59 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 60 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5

61 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 62 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 63 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 64 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 65 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5
 66 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 6

67 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 68 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 69 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 70 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4

71 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 1
 72 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 2
 73 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 3
 74 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 4
 75 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 5
 76 דרבי פירא: דקאמר גבי אסור, מידיי בשלא 6

1 דם חללים פרט לם קילוח בו" - פירש רש"י דם חללים - שכבר נתחלל, כלומר
 2 שכבר מתה מקודם לכן, מכשיר. פרט לדם קילוח דעתה נתחללה. ורש"י לא
 3 פירש פה פרק "חשוחט" (חולין לזא). ופירש פרט לדם קילוח - כלומר, דם שנעשה
 4 בו חלל מכשיר, פרט לדם קילוח שהוא לארור שנעשת חלל. וקשה שהרי בשמעתין
 5 משמע דדם קילוח הוא דם שדו שנתגמגמו יצאה
 6 בו. ובשם לפי חסונא דשמעתא, דגבי אדם
 7 ובמהו אין דין שוה, דגבי אדם דם שלארור
 8 יצאת נשמה - מכשיר, אבל לא אותו
 9 שיצא בשעת יציאת נשמה. וגבי בהמה, דם
 10 שלארור יצאת נשמה אינו מכשיר, כדאמרין
 11 פסחים (טז, טז). תנן לדם חמציית, דאפילו
 12 בחולין לא מכשיר, ולא דם מיתה ולא דם
 13 מנפחה, רק דם שדוהו דמוצניו מתשפכני
 14 כמיס.

15 קבל דמו בשני כוסות - בכוס ראשון שי דם
 16 קילוח, ובכוס שני זה שארר קילוח
 17 חייב שתי תטאות, אם אבל בשתי העלמות.
 אם

18 **דפירש - כי קאמר רב - בללא פירש, פרתניא: דם שעל**
 19 **גבי כבד - גוררו ואוכלו, של בין השינים - מוצין ובולעו**
 20 **ואינו חיוש, איכא דמתני לה להא דרב ששת על הדא,**
 21 **דתניא: וכול חלב מהלבי שמים יהא אוכלו עובר בלאו?**
 22 **ויין הוא, מה בהמה קמא שהקלחה במועה -**
 23 **הקמורה בהלבה, מהלבי שמים שהקמורה במועה -**
 24 **הקמא? זה קמא, ואין חלב מהלבי שמים קמא אלא**
 25 **מחור. אוציא את החלב שאין שיה בבל, ולא אוציא תרים**
 26 **ששנה בכל! תלמוד לומר: 'זה לכם הקמא' - זה קמא,**

27 **ואין דם מהלבי שמים קמא אלא מחור. אמר לה רב ששת: אפילו מצות פרוש אין בו, תנן**
 28 **התם: חלב קורעו ומוציא את דמו, לא קרעו - אינו עובר עליו. אמר רבי יודא אמר רבי: לא**
 29 **שנו אלא בלב עוף, הואיל ואין בו פיות, אבל לב בהמה דיש בו פיות - אמור ותיבינן עליו**
 30 **פרת. מתיבי: דם המחול, דם חלב, דם הקליות, דם אברים - הרי אלו בלא תעשה, דם מהלבי**
 31 **שמים, דם שקצים ודמשים - אמור ואין תיבינן עליו - פי קתני אין תיבינן עליו - על דם דיליה,**
 32 **כי קאמר רב - דאתי ליה מעלקמא. - דם דיליה היינו דם אברים! - ולישמעיה, מי לא קתני דם**
 33 **בליות וקתני דם אברים? אלא תני והדר תני, הכא נמי - תני והדר תני. מעלקמא מתיבא אתי**
 34 **ליה? אמר רבי יודא: בעא שיהנשמה ויצאה מיושר שרף. דם שהנשמה ויצאה בו תיבינן**
 35 **עליו. איתמר: איהו דם הקנה שהנשמה תלגיה בו? רבי יוחנן אמר: כל זמן שמקלח,**

36 **ריש לקיש אמר: מסיפה המשחרת ואלף. מתיבי: איהו דם הקנה שהנשמה ויצאה**
 37 **בו? כל זמן שמקלח, יצא דם התמצית מפני שהוא שותת; מאי לאו אפילו ראשון**
 38 **ואחרון, דשותת הוא - כדם התמצית דמי? תיובתא דריש לקיש? - לא, למעוטי דם**
 39 **המשחור, אבל דם ראשון ואחרון, אף על גב דהוא שותת - היינו דם הגפש. מתיבי: איהו**
 40 **דם ראשון? כל זמן שמקלח, יצא ראשון ואחרון מפני שהוא שותת; תיובתא דריש לקיש? -**
 41 **אמר לך: תנאי היא, דתניא: איהו דם הגפש? כל זמן שמקלח, דברי רבי אלעזר; רבי שמעון**
 42 **אומר: מסיפה המשחרת ואלף. תנא דבי רבי ישמעאל: 'ודם חללים ישחר' - פרט לקלוח,**
 43 **שאינו מכשיר את הזרעים. בעא מנייה רבי ירמיה מרבי יודא: הקו דם לבהמה וקיבל דמה**
 44 **בשני כוסות, מהו? על הראשון - דברי הכל חייב, על האחרון מי מתיבי או לא? אמר ליה:**
 45 **פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש. דאיתמר: הקו דם לבהמה וקיבל דמה בשני כוסות - ריש**

46 **לקיש אמר: חייב שתי הכסאות, ורבי יוחנן אמר: אינו חייב אלא אחת. 'רבי יהודה מחייב כדם**
 47 **התמצית.' אמר רבי אלעזר: מודה רבי יהודה לענין כפרה, שאמר: 'כי הדם הוא פגפש**
 48 **יכפר', דם שהנפש ויצאה בו - מכפר, ושאין הגפש ויצאה בו - אינו כפפר. אמר רב נתמן**
 49 **בזרקה: אף אנו נמי תניא, דתניא: דם, מה תלמוד לומר 'כל דם'? לפי שאמר: 'כי**

50 **הדם הוא פגפש יכפר', אין לי אלא דם קדשים שהנפש ויצאה בו שהוא מכפר, דם חולין ודם התמצית מנין? תלמוד לומר: 'כל**
 51 **דם; כהם ספרא מני? רבי יהודה היא. משננה רבי עקיבא מחייב על ספק מעילה אישם תלוי, ותכמים פוטרם. ומודה רבי עקיבא,**
 52 **שאינו מביא אביא מעילתו עד שיתודע לו, שאיב עמו אישם ודא. אמר רבי טרפון: מה לזה מביא אישמו? אלא מביא מעילה**
 53 **וחימושה, וביא אישם בשני סלעים, ויארם: זה ודאי מעלתי - זו מעילתי וזו אשמי, ואם ספק מעלתי - המעות נדבה ואישם תלוי,**
 54 **שממנו שהוא מביא על הדע - מביא על לא הודע. אמר רבי עקיבא: נראין דבייזו במעילה מעושה, הרי שיבוא ליהו ספק מעילה**
 55 **במאה מנה, לא יפה לו שיבא אישם בשתי סלעים, ולא יביא ספק מעילה במאה מנה? מודה רבי עקיבא לרבי טרפון במעילה מעושה.**

1 דפירש - שפירש בו אדם, בכלי או על גבי כבד. חלב מהלבי שמים - חלב
 2 דאשה. היקלת במנעה - שאין בה זבית ונדה. שאינו שוה בכל - דבטהורה מותר
 3 ובבהמה נטמא אסור. לא שנו - דאינו עובר עליו, אלא בלב עוף, דאין בדמו ביות.
 4 דם דיליה - הנחל בכשר חלב, כשאר דם הנבלע באברים. דאתי ליה מעלקמא -
 5 אותו הנמצא בחלל הלב. מיושר שרף -

6 מושר הדם מבית השחיטה במשמה, וכתוס'
 7 בלבו. חרש - בלעז הוי"ו. גליון מיושר -
 8 והוא דם הנפש, ואדם הנפש אמרין בריש
 9 פירקין שחיבין עליו כרת. עא כן הגהה. דם
 10 הקח - בתחלה שחור ואחר כך יוצא אדום.
 11 ושחורן בשתייה בלא קילוח ברדוק. ואחר
 12 כך קילוח, וסוף שחורן מתמעט. שותת
 13 ויורד כסמוך. כל זמן שמקלח - היינו
 14 אמועני. מסיפה המשחרת ואלף - משכלה
 15 משחור הראשון התחיל להארים הוא דם
 16 הנפש. ראשון ואחרון - מאדים שלפני
 17 הקילוח ושל אחרון מדנקט טעמא מפני
 18 שהוא שותת והני נמי שותתין. לא למעוטי
 19 דם המשחור - מפני שהוא נמי כדם
 20 התמצית ודם חללים ישנת - דם והוציא נם
 21 החללים, כלומר לארור מיתה - קרי משקה.
 22 פרט לדם קילוח שאינו לארור מיתה. וזהו דם
 23 הנפש, ואינו קרי משקה אלא מכשיר את
 24 הורעים. על הראשון דברי הכל חייב - דם
 25 קילוח מעורב בו. המאת אחת - על
 26 הראשון, דם הקילוח מעורב בו. דם - זה
 27 מצי למיכתב, מה תלמוד לומר 'כל דם'
 28 ונברתה? וגו' לפי שנאמר כי הדם הוא

29 בנפש יכפר - דמשמע דאינו חייב אלא על
 30 דם הראוי לכפרה, לויקח על המזבח ואין
 31 לו כרת אלא בדם קדשים, והוא שותפש
 32 ויצאה בו חולת הנפש. כתיב: 'בנפש
 33 יכפר', דמשמע אין כפרה אלא בדם הנפש.
 34 ודם התמצית - בקדשים. רבי יהודה היא
 35 - אלאט סבירא ליה דדם התמצית הוא
 36 מכפר, מדאיצטרך לרביי 'מכל' משננה
 37 שאינו מביא את מעילתו - אינו צריך
 38 להביא את המזון. מביא מעילה - המזון
 39 וחומשו. גליון - היינו דרכיבי: 'זאת אשר
 40 חטא נם הקדש', שבמביא שוה מה שנתנה
 41 ודמשמע במעות ומסור לזבח הגזבר, והמעות
 42 יפלו לגזבר לקיץ המזבח. תוספות. בשני
 43 סלעים - הנקח בשני סלעים, דכתיב ויקרא
 44 זה 'בערב' כפי ג'ו', שפסין שבמביא בו -
 45 הילכך יכול להביא ולהדנות.

46 **משננה רבי עקיבא מחייב על ספק מעילה אישם תלוי, ותכמים פוטרם. ומודה רבי עקיבא,**
 47 **שאינו מביא אביא מעילתו עד שיתודע לו, שאיב עמו אישם ודא. אמר רבי טרפון: מה לזה מביא אישמו? אלא מביא מעילה**
 48 **וחימושה, וביא אישם בשני סלעים, ויארם: זה ודאי מעלתי - זו מעילתי וזו אשמי, ואם ספק מעלתי - המעות נדבה ואישם תלוי,**
 49 **שממנו שהוא מביא על הדע - מביא על לא הודע. אמר רבי עקיבא: נראין דבייזו במעילה מעושה, הרי שיבוא ליהו ספק מעילה**
 50 **במאה מנה, לא יפה לו שיבא אישם בשתי סלעים, ולא יביא ספק מעילה במאה מנה? מודה רבי עקיבא לרבי טרפון במעילה מעושה.**

51 **הדם הוא פגפש יכפר', אין לי אלא דם קדשים שהנפש ויצאה בו שהוא מכפר, דם חולין ודם התמצית מנין? תלמוד לומר: 'כל**
 52 **דם; כהם ספרא מני? רבי יהודה היא. משננה רבי עקיבא מחייב על ספק מעילה אישם תלוי, ותכמים פוטרם. ומודה רבי עקיבא,**
 53 **שאינו מביא אביא מעילתו עד שיתודע לו, שאיב עמו אישם ודא. אמר רבי טרפון: מה לזה מביא אישמו? אלא מביא מעילה**
 54 **וחימושה, וביא אישם בשני סלעים, ויארם: זה ודאי מעלתי - זו מעילתי וזו אשמי, ואם ספק מעלתי - המעות נדבה ואישם תלוי,**
 55 **שממנו שהוא מביא על הדע - מביא על לא הודע. אמר רבי עקיבא: נראין דבייזו במעילה מעושה, הרי שיבוא ליהו ספק מעילה**
 56 **במאה מנה, לא יפה לו שיבא אישם בשתי סלעים, ולא יביא ספק מעילה במאה מנה? מודה רבי עקיבא לרבי טרפון במעילה מעושה.**

57 **הדם הוא פגפש יכפר', אין לי אלא דם קדשים שהנפש ויצאה בו שהוא מכפר, דם חולין ודם התמצית מנין? תלמוד לומר: 'כל**
 58 **דם; כהם ספרא מני? רבי יהודה היא. משננה רבי עקיבא מחייב על ספק מעילה אישם תלוי, ותכמים פוטרם. ומודה רבי עקיבא,**
 59 **שאינו מביא אביא מעילתו עד שיתודע לו, שאיב עמו אישם ודא. אמר רבי טרפון: מה לזה מביא אישמו? אלא מביא מעילה**
 60 **וחימושה, וביא אישם בשני סלעים, ויארם: זה ודאי מעלתי - זו מעילתי וזו אשמי, ואם ספק מעלתי - המעות נדבה ואישם תלוי,**
 61 **שממנו שהוא מביא על הדע - מביא על לא הודע. אמר רבי עקיבא: נראין דבייזו במעילה מעושה, הרי שיבוא ליהו ספק מעילה**
 62 **במאה מנה, לא יפה לו שיבא אישם בשתי סלעים, ולא יביא ספק מעילה במאה מנה? מודה רבי עקיבא לרבי טרפון במעילה מעושה.**

1 אם עד שלא נחלקו בידע בו ועשה ודאי - פירוש: ותאכל כשאר חטאת.
 2 ואם האמה: מאי איריא שנודע לה קודם שנמלקה? אפילו לאחר שנמלקה
 3 נמי תאכל לבתנים. דאי משום דלא היא ידיעה בשעת מליקה - הא אמרנן
 4 בפרק קמא דמכילתין (כריתות גא): מודה רבי יוסי במחוור כפרה, דכיון דאינו
 5 מביא רק לאישתרוי בקידוש - דלא ביבי
 6 ידיעה בתחלה ואי טעמא הי גזירה שבא
 7 אימרו דהתא העוף הבא על הספק נאכלת
 8 - דהתא לרבי יוחנן דאמר לקמן בפרק
 9 "זמביא" (בבא). דאם משנמלקה נודע לו
 10 שילדה דאין - אטור, גזירה כו'. אלא לרב
 11 דאמר לקמן דאפילו נודע לו שנמלקה,
 12 כיון שנודע לו קודם הווא חומר באכילה.
 13 אם כן אמאי לא נטק משנמלקה? ויש לומר:
 14 דהוא הדין לאחר מליקה. ולא אתא לאפקוק
 15 רק אתר חזאה. דהו דאי אתו למשור
 16 חטאת העוף הבא על הספק נאכלת.
 ומי

17 **גמרא** תנו רבנן: **וְאִם נִפְשׁוּ** - לְחֵיבֵי עַל סִפְקֵי
 18 מְעִילֹת אִשֶׁם תְּלוּ, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וְהַכְּמִים פּוֹמְרִים.
 19 לִימָא בְּהָא קָא מִפְּסָלֵי, דְּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: לְמַדְרֵי עֲלוּיִן
 20 מִתַּחְתּוֹן, וְרַבְּנָן סָבְרִי: אִין לְמַדְרֵי עֲלוּיִן מִתַּחְתּוֹן? אָמַר
 21 רַב פַּסּוּא: דְּכוּלֵּי עֲלִמָא לְמַדְרֵי עֲלוּיִן מִתַּחְתּוֹן, דָּאִם כֵּן,
 22 צְפִין בְּכֵן בְּקָרָא לָא מִשְׁבַּחַת לְהוּ. אִלָּא הֵבָא הֵינּוּ טַעְמָא
 23 דְּרַבְּנֵי דְפִמְרֵי - דְּגִמְרֵי "מְצוֹת" מְצוֹת" מִחֻמְצוֹת, מַה
 24 לְהֵלֵךְ דְּבַר שְׁתֵּיבִין עַל וְדוֹנוּ בְּרַת וְעַל שְׁנֵינָתָּה תַּפְּאֵת -
 25 וְעַל סִפְקוֹ אִשֶׁם תְּלוּ, אָף כֵּל שְׁתֵּיבִין עַל וְדוֹנוּ בְּרַת
 26 וְעַל סִפְקוֹ תַּפְּאֵת - וְעַל שְׁנֵינָתָּה אִשֶׁם תְּלוּ; לְאִפְסֵי
 27 מְעִילָה דְאִין תֵּיבִין עַל וְדוֹנוּ בְּרַת, דְּתַנְיָא: הֵיזֵי בְּמַעֲלָה - רַבִּי אוֹמֵר: כְּמִיתָה, וְהַכְּמִים
 28 אוֹמְרִים: בְּאוֹרְהָה. וְרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: כִּי לִפְנֵי "מְצוֹת" מְצוֹת" מִחֻמְצוֹת חֵלֵב - לְהֵבִי הוּא
 29 דְּלִפְנֵי; מַה לְהֵלֵךְ בְּקִבּוּעָה - אָף כֵּן אִין בְּקִבּוּעָה, לְאִפְסֵי עוֹלָה וְיֹרֵד דְּלֵא. וְרַבְּנָן סָבְרִי: אִין
 30 גִּזְרָה שׁוּהָ לְמַחְזָה. מִפְּלֵל דְּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: יֵשׁ גִּזְרָה שׁוּהָ לְמַחְזָה! אִלָּא, דְּכוּלֵּי עֲלִמָא
 31 אִין גִּזְרָה שׁוּהָ לְמַחְזָה. אִלָּא הֵינּוּ טַעְמָא דְּרַבִּי עֲקִיבָא, דְאָמַר קָרָא: **וְאִם נִפְשׁוּ** - ו"ו
 32 מוֹסִיף עַל עֵינָן רֵאשׁוֹן, וְלִמְדֵי עֲלוּיִן מִתַּחְתּוֹן. וְרַבְּנָן סָבְרִי: תַּחְתּוֹן הוּא דְגַמְרֵי מְעִילוֹן לְאִשֶׁם
 33 בְּכִסְפֵי שְׁקָלִים, וְרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: אִין הִקְשָׁה לְמַחְזָה? אִין הִקְשָׁה לְרַבְּנָן סָבְרִי: יֵשׁ הִקְשָׁה לְמַחְזָה?
 34 וְהָא קִימָא לֵי דְאִין הִקְשָׁה לְמַחְזָה? - דְּכוּלֵּי עֲלִמָא אִין הִקְשָׁה לְמַחְזָה, וְהָבֵי תֵיבֵי טַעְמָא
 35 דְּרַבְּנֵי וְגִמְרֵי "מְצוֹת" מְצוֹת" אִפְסֵי מִהֲקִישָׁא. וְרַבִּי עֲקִיבָא, אִשֶׁם בְּכִסְפֵי שְׁקָלִים נִפְקָא
 36 לִיה מִ"זוֹת תּוֹרַת הָאִשֶׁם" - תּוֹרָה אַחַת לְכָל הָאִשֶׁמוֹת, לְאִשֶׁם דְּכִסְפֵי שְׁקָלִים. וְרַבְּנָן, אָף
 37 עַל גַּב דְּתִיב "זוֹת תּוֹרַת הָאִשֶׁם", אִינְטֵרְדֵי לְמַכְתָּב "וְאִם נִפְשׁוּ", ו"ו מוֹסִיף עַל עֵינָן רֵאשׁוֹן
 38 וְלִמְדֵי תַּחְתּוֹן מְעִילוֹן; וְאִי מִ"זוֹת תּוֹרַת הָאִשֶׁם", הֵוָה אִמְנָא: כִּי אִמְנָא תּוֹרָה אַחַת לְכָל
 39 אִשֶׁמוֹת - הֵינּוּ מוֹלֵי בְּשָׂרָא אִשֶׁמוֹת וְדָאִין, אִבְל אִשֶׁם תְּלוּ, כִּיּוֹן דְּעַל סִפְקֵי חֵלֵב אַחְתֵּי - אִימָא
 40 לָא וְהָא סִפְקוֹ חִמּוֹר מוֹדָאוּ, מַה דְּרָאוּ תַּפְּאֵת בַּת דְּנָקָא - אָף סִפְקוֹ אִשֶׁם בַּר דְּנָקָא, אִהֵבִי
 41 כַּתְּבֵי רְהֻמָּא: **וְאִם נִפְשׁוּ**, ו"ו מוֹסִיף עַל עֵינָן רֵאשׁוֹן. הָא נִיחָא לְמָאן דְּדְרִישׁ "זוֹת תּוֹרַת
 42 הָאִשֶׁם", אִלָּא לְמָאן דְּלֵא דְרִישׁ "זוֹת תּוֹרַת הָאִשֶׁם" מָא אִיבָא לְמִיבָר? - יִלְיָף "בְּעֵרְבֵד"
 43 "בְּעֵרְבֵד" מֵאִשֶׁם מְעִילָה. - אִשֶׁם שְׁפַחַת חֲרוּפָה לֵא כְּתַב בַּהּ "בְּעֵרְבֵד"! - לְפִנֵּי בְּ"אִיל"
 44 "אִיל". מוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָא כּו' וְאִם סִפְקֵי. מָא קָאמְרֵי? אָמַר רַבָּא, תְּנֵי: אִם בְּכִסְפֵי עוֹמֵד
 45 לְעוֹלָם - יְהָא אִשֶׁם תְּלוּ, שְׁמַמְזִין שְׁהִיבָא עַל הוֹדַע מְבִיאֵו עַל שְׁלֵא הוֹדַע. סוֹף סוֹף כִּי מִתְדַע
 46 לִיה כְּעִי לְאִתּוּי אִשֶׁם וְדָאוּ אָמַר רַבָּא, מוֹדְרֵי שְׁנֵיהֶם נִלְמַד: אִשֶׁם וְדָאוּ לֵא כְּעִי יִדְעָה
 47 לְכַתְּחֵלָה. מִשְׁנַה הָאִשֶׁה שְׁהִיבָה תַּפְּאֵת הָעוּף, עַד שְׁלֵא נִמְלְקָה נוֹדַע לָהּ שְׁלִיחָה וְדָאוּ
 48 תַּעֲשִׂינָה וְדָאוּ, שְׁמַמְזִין שְׁהִיבָה עַל הוֹדַע מְבִיאָה עַל לֵא הוֹדַע, תַּחְתִּיבָה שְׁלֵי חִזְלִין
 49 וְחִתִּיבָה שְׁלֵי הַקְּדֵשׁ, אִבְל אַחַת מִזֵּן וְאִין יוֹדַע אִיחָה מִזֵּן אִבְל - פְּסוּרֵי, רַבִּי
 50 עֲקִיבָא מְחִיבֵי אִשֶׁם תְּלוּ; אִבְל אֵת הַשְּׁנֵינָה - מְבִיא אִשֶׁם וְדָאוּ. אִבְל אַחַד אֵת
 51 הָרֵאשׁוֹנָה וְכֵא אַחַר וְאִבְל אֵת הַשְּׁנֵינָה - זֶה מְבִיא אִשֶׁם תְּלוּ זֶה מְבִיא אִשֶׁם
 52 תְּלוּ, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא; רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶן מְבִיאִין אִשֶׁם אַחַד; רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר:
 53 אִין

1 **גמרא** ואם נפש אדם - באשם תלוי בתבין, ולעיל מניש אשם מעילות קמיירי
 2 ב'ויקרא'. לחיוב על ספק מעילות אשם תלוי - קא סלקא דעתך מדרבננו גבי
 3 הדיד. עליון - מעילות. מתחתון - גליון חבי גרסין; אלא הבא היינו
 4 טעמא דרבי עקיבא דכתיב ואם נפש. ליימא בהא קא מפסלי - דער סבר קא הקישא
 5 עדיק ומר סבר גזירה שדה עדיק. לא רבלי
 6 עלמא הקישא עדיף - שדריין אן משכיבן על
 7 הדיקשא. ואמר לך רבנן היינו הקישא. דחתון
 8 למד מעלוק לבסוף עקיבא סבר
 9 אשם לבסוף שקלים נפקא ליה מואת תורת
 10 אלא הקישא לחבי רבנא. אלא ללמוד עליון
 11 מתחתון והכי פירש חזקוני. והוא הוא
 12 שכשנמסרה, אלא ע"כ מביאר היטב. עד כאן
 13 הגליון. אם כן - דרלבנן אן למינן - לא
 14 אשכחן צפון בן בקר, דהתא ועלה יוד
 15 טעונן שחטתו בנפוק. ודפן כתיב בן צפן
 16 ב'ויקרא', ובנסכת ובזים (מנא), יליף בן
 17 כתיב בהאי דינא בעליון מתחתון. באשם תלוי
 18 בתבין "מצות", ובזאתא כתיב "מצות". תפאט
 19 חלב - היינו סתם חטאת, ולהכינט חלב -
 20 משום דסמכות לחלב, דכתיב ב'ויקרא': "כל
 21 חלב וכל דם לא תאכלו", וסמך ליה: נפש כי
 22 חטאת וגו'. בספחה - בידי שמים. לאפוקי
 23 עולה ויורד - כגון שמעית קול וביטוי
 24 שפתיים וטומאת מקדש וקדושיה. ולא מייחי
 25 על ספקו אשם תלוי. ו"ו מוסף עליו" -
 26 ראשון כו' - הילכך אתא הקישא ואפקיה
 27 מגזירה שדה הוא מילתא, ועל כרחין גזירה
 28 שדה זו למחצה. בעליון כתיב כשקלים
 29 - והקישא לתחתון מעליל הוא דהתא, אלא
 30 למחף עליון מתחתון (לשוייה גזירה שדה
 31 למחצה). ורבי עקיבא אין הקישא למחצה -
 32 לא רסוין ליה, דלאו היינו הקישא למחצה.
 33 ובשחטת קדשים בפרק "איהוה מקומן"
 34 (מנא) איתא לכולהו א"א שנטעא, ולא
 35 גרסין חלוא, אלא כתיב גרסין. ורבי עקיבא
 36 אשם בכסף שקלים מנא ליה כו'. הילכך על
 37 כרחין הקישא לאפוקי מגזירה שדה אתא.
 38 למדויה גזירה שדה למחצה, דאי לאו לחבי
 39 אתא הקישא לעלמא תורשה ליה. הניחא
 40 למאן דדריש תורת - שבטעמא קמייתא
 41 דגזירות (גב): "זוֹת תּוֹרַת הַמְּנוּחָה" -
 42 תּוֹרַת חֵלֵב לְכָל הַמְּנוּחָה. הֵנִיחָא
 43 דרדשי - מצי רבי עקיבא למימר הכי: לא
 44 איצטרך הקישא לאשם בכסף שקלים,
 45 ומכאב נפקא. וכי איצטרך הקישא -
 46 לספק מעילות לאשם תלוי. עיבך בעיבך
 47 - אשם תלוי מאשם מעילות. אשם שפחה
 48 חרופה יליף מאיל היל - אשם נזיר
 49 דכתיב בספריים שבשו הוא, דהא אשם
 50 נזיר (מבדר ה) כבש בן שנתו כתיב.
 51 ואמרין (ביק) ארבינע מחסירי כפרה
 52 (כריתות גב) מרדאל בן שתי שבע שני
 53 טלעים - כבש בן שנתו בסלע. מאי קאמר - 'ואם ספקי' הא פשיטא דספק הוא לז' סוף סוף - כי הביא במעילה מועט מעילותו ואשמו בתנאי, אבתי לא
 54 נפיק מדי ש אשמוה. דכי מתדע ליה ורדאי מעל - בעי איתויי אשם ודאי. דקא סלקא דעתך מועט. וזאתא שרביא על ספקה חלפי, כי
 55 מתדע ליה ודאי - לא בעי איתויי חטאת. מודרי שנייה - דרבי עקיבא ורבי טרפן, דמודו במעילה מועט. לא בעי ידיעה בתחלה - הילכך, כי איתיה מעלפי, כי
 56 גנאי - עולה לו לאשם דאי כי מתדע ליה. מושגת תפאט העוף - ספק לדה מין פטור או מין חיוב. מביאה קנה. העלה מביאה ומתנתג אם מין מבור הוא
 57 - זו עולתה, ואם לאו - תהא נדבה. אבל חטאת מביאה מספק איתנה נאכלת. תיעשה ודאי - ואכל לבתנים. רבי עקיבא מחיבי - רבי עקיבא לטעמיה. דמחיבי
 58 אשם תלוי בספק מעילות. שנייה מביאין אשם אחד - בשחטתו, ויאמר לו ליה: אם אכלת תחובה של קוש - יא חלקי מחול ולך, וידא אשם כבוד עלך.
 59 אן

1 **אשר לה** לרבות ואימורין - והקשה רבינו אלעזר. הא איצטריך קרא דאשר לה" למדרשו. היתיר לטוהרים חייבין עליו משום טומאה (מנחות כהג.) ויש לומר: 2 דשקולים ויבאו שניהם בחוץ קרא. **בוללות** קדשים וקסבר בהוייתן הן קדושים - 3 דאסור חבל ואסור מעילה בחיי הדין קא אתו. ואף על גב דבקדשים קלים ליבא מעילה עד לאחרי זריקה. כדחזן פירק קמא 4 דמעילה (ו.ג.) מכל מקום אסורא מידא 5 איבא. ואם תאמר. הא אסור חבל קדים 6 מנעו אמו. דמי אמר רבי יוחנן פרה"ב "הההה 7 המקשה" (חולין ע.ה.א.) תלש חלב מבוך תשעה 8 וז' - חלבו כחלב בומה. ודרישין גרמי ולא 9 איריא ויש לומר. דנה דלא בעי איריא ודלא 10 שיצא לחוץ. אלא מכל מקום בעינן איריא 11 דהכל. שיצא החלב לחוץ. ומנעו אמו לא 12 חיל.

הדרן עלך דם שחישו

15 **המביא** אשם. ופלו דמיו לנדבה - פירושו: 16 יביא בדמיו עולה. והנסכים משל 17 צבור. דמתורת אשם לקרן המנחה. ולכן 18 יביא עולה. 19 אם משנשטח דמיו ושפך - לרבי מאיר אתי 20 שפיר. דהחלין בעודה נעמה. אלא אפילו 21 לרבנן דאמרי דעברי מניה עלת נדה - 22 הינו דוקא לרבי. אבל איתו נעמה מרוד 23 דבזה פסול הוא. אי נמי. כיון דבשעת שחיסה 24 לא היה ראוי לעולה. שעיין לא נודע לו - 25 לכן לא יקריבוה עולה אחר שחיסה. במפרש 26 **קדשים. דקסברי: ולדו** קדשים בהוייתן יהו קדושים, דתרויהו ביהדי אתו.

הדרן עלך דם שחישו

21 **המביא** אשם תלוי ונודע לו שלא הקיא, אם עד שלא נשחט - יצא וירעה בעדרו. דברי 22 רבי יאיר. והקמים אומרים: ירעה עד שיסתאב ויפטר דמיו לנדבה. רבי 23 אילעזר אומר: יקרב, שאם אינו קא על הקא זה - הרי הוא קא על הקא אחר. אם משנשחט 24 נודע לו - ישפך הדם והבשר יאכל לבית השריפה. נזרק הדם והבשר קנים - יאכל. רבי יוסי 25 אומר: אפילו תרדם בכוס - וזרק והבשר יאכל. אשם ודאי אינו כן, עד שלא נשחט - יצא 26 וירעה בעדרו, משנשחט - הרי זה יקרב, ונזק הדם - הבשר יצא לבית השריפה. שור הנסקל 27 אינו כן, עד שלא נסקל - יצא וירעה בעדרו, משנסקל - מותר בהנאה. עגלה ערופה אינו 28 כן, עד שלא נערפה - תצא ותרעה בעדרו, משנערפה - תקבר במקומה, שעל ספק פאה 29 מתחלה, כיפרה ספקה והכלה לה. נמרא במאי פליגי? רבי מאיר סבר: כיון דלא 30 צריך לה - לא מקדיש לה, ורבנן סברי: מתוך שלבו נוקפו גומר ומקדישו. 31 תנא: בין שנודע לו שהקא ובין נודע לו שלא הקיא פליגי רבי מאיר ורבנן; 32 בגדוד לו שהקא - להודיעה כחו דרבי מאיר, דאף על גב דידע דהקא, בין 33 דבעדנא דאפשייה ולא ידע - תצא ותרעה בעדרו; ובגדוד לו שלא הקיא - 34 להודיעה כחו דרבנן, דאף על גב דלא תרעה בעדרו, בין דבעדנא דאפשייה לא ידע) 35 - לבו נוקפו תהי, הילכך גמר ומקדישו. אמר רב ששת: מודה רבי מאיר להקמים במפרש

1 וחבל - דאימורין. קאי עליה בברת. תדע שכן - דבקדשים אסור חל על אסור 2 לדברי הכל. הוא רבי סבירא ליה - בעלמא אסור חל על אסור, חזי מילי 3 אסור חמור על הקל, אבל קל על החמור - לא. ובקדשים שומעין לה דאפילו קל 4 על החמור. והא דאסור חמור על הקל לא יתפרש לי הכא. **אסור מיתה** - קל 5 הוא. דאן חייבין על שגגתה חטאת. לרבות 6 **אימורי קדשים קלים מעילה** - כריתובי 7 (ויקרא ג.) "כל חלב לה" (הוא) אלמא 8 דחטאתא בשגגה מקדיש ה" (שם ט) קרינא 9 בה. אין פיגול חל על העולין - שהאובל 10 אימורי פיגול, כגון בלית - אינו חייב ברת. 11 אלמא אפילו אסור חמור לא חיל אאסור 12 קל. ונא דמתנינן אליבא דרבי שמעון סבר 13 אסור חל על אסור בקדשים. והאי תנא 14 דסבר אין פיגול בעולין, סבר בקדשים נמי אין 15 אסור חל על אסור. ולתא תנא - דאן 16 פיגול בעולין, האי "כל חלב לה" דמשמע 17 דמעילה חילא אימורים - אלמא אסור 18 קל חל אאסור חמור בקדשים. נמי בעי 19 ליה: דבשלמא מ'אשר לה" לרבות אימורין 20 לאסור טומאה לא פריבין, דמצו לתרתי 21 דלאו רבי שמעון הוא, אלא רבנן דפליגי 22 עליו דרבי שמעון, דאית לוח בתולין אסור 23 חל על אסור על ידי כולל, כגון נבלה ביום 24 הכפרים. וטומאת הגוף נמי אסור כולל הוא, 25 מנו דמטיח בבשר - אתסר נמי בתולל אלא 26 האי קרא דמעילה דאמר דאסור קל חל על 27 אסור החמור קשיא לן, דהא לא אשכחן ליה 28 בתולין, אלמא דשני לן בין חולין וקסבר 29 סוין ליה - באימורי ולדות מקדיש דקסבר 30 ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים - ריהויי 31 לשנא דקרא דאתריבי מניה ולדות קדשים. 32 דגרסינן בבבורות בפרק שני (ד.ב.) "זרק 33 קדשין" - אלו התמורות, אשר ידה לך" 34 - אלו וחולדות. והוא דרשא דרבי טומאת 35 הגוף דלעיל "אשר לה" לרבות אימורים - 36 לית ליה, ומוקי ליה לדרשא אחרינא בתורת 37 כהנים לרבות את הלן ואת הוצא.

הדרן עלך דם שחישו

38 **המביא** אשם יצא וירעה בעדרו - עם 39 שאר צאנו בחולין נמירא. והכמים 40 אומרים בו - מפרש טעמא בגמרא. ישפך 41 דלמנו. לבית השריפה - דאף על גב 42 דחולין משנשטח בעודה בקבורה בעלמא, 43 האי שריפה, דהוי כחוב פסול. נזרק 44 קדום שנודע לו. יאכל - הבשר. שחירי 45 גמר כל הכפרה, והוה ליה אשם תלוי כשר, 46 שחיר על חספס בא מתחלה, וכפר חספ 47 והלך. וזרק - הרים, שכל העמד לזרק - 48 ברוק דמי, והוה ליה כגודע לו לארוח וירק 49 מדרס. אין כן - בהנאה חל פליגי רבנן 50 נודע לו עד שלא נשחט - יצא וירעה בעדרו. 51 ודעוינהו דרבנן באשם תלוי - כיון דלבו 52 נוקפו גמר ומקדישו מספק. אבל אסור ודאי, 53 דאמרו לה: אכלת קדש, נודע שלא חטא. דהוונת העדים. אי נמי, כסבור קדש אבל נמצא חולין - איגלאי מילתא דקדש טענת הוא, וכי אקרינא אריעתא דרשאת 54 אקרינא. הרי זה יקרב - בגמרא מפרש מאי שנא דהאי בשריפה הואי בקבורה. נזרק הדם הכשר יצא לבית השריפה - כמשענה בגמרא. מי שנשחט לו אשם זה, 55 שור הנסקל - אין כן - באשם תלוי. דהבא לא פליגי רבנן, כי אינו נודע דלא הרוג - יצא וירעה בעדרו. עגלה ערופה אינו כן - באשם תלוי לרבנן. דאם עד שלא נמרה 56 נמצא חולין - תצא ותרעה בעדרו. כיפרה ספקה - בשעת עיפה. שחיר עינין שפך וזה הכלב לה. הלכך אסורה בתנאה, ותקבר בחין כל העגלות הערופות. 57 שלבו נוקפו - שמתירא מספק החטא שחטא. ומיחיה. אבל חטאה, כיון דרשאת איגלאי מילתא דבעידנא דאפשייה לא הוה צריך לטאת לאיתוי, הילכך 58 אריבין

1 אמרין מספקאי אלא איתו הדין בעמי דהיינו
2 חד הוה ליה לאפרושי - כלומר, דהא ידענן דגלי דעתיה דלבו נוקפא, ולא הוה
3 ליה לאפרושי אלא חד הוה אפרושי תרי. באשם תלוי שחוטמו ערוו - שאמרו לו
4 שנים; אבל ספק חלב בשוגג, והעברתי אשם תלוי על פיהם, ובאו עדים אחרים
5 והזימו ואמרו: אלא איתו הדין בעמי דהיינו

6 - לא סמך אפרים, דהא עדין בעצמו שלא
7 אבל, וסבר מייתניא סחוי ומנימי ליה, והא
8 אשמו לחזיקי. אלא לאו בעי רבא
9 בשור הנסקל, דמודים חכמים לרבי מאיר
10 דאינו באשם תלוי משום דליכא רבנן דלבו
11 נוקפא, הילכך יבא וירעה בערה. ודכוותה -
12 הא דפליגי אשמו תלוי - בעי דהוה פלגי,
13 דאף על גב דהזימו עדים אמרי רבנן דקדוש
14 הוא דלבו נוקפא. ולמא שור הנסקל -
15 נודע על דא רגו וחכי רמי - כגון שבא
16 הרגו, אותו האיש שאמרו עליו ששור זה
17 הרגו בא לפנינו ברבלי בריה יושלם - ברא
18 מותר דהוה דעא השור הרעה בעיה
19 ודכוותה פליגי באשם החוכרה חתיכה -
20 הותרה, ומצא שוריה חלב ואתה שאכל
21 דהיה שומן - בהדיא פליגי רבנן ואמרי
22 דקדוש הוא, דאמרין מתוך שלבו נוקפא גמר
23 ומקדשה. אבל בני ערים - דארכאי למימר
24 לא נקפו לבו, דסברי מייתניא סחוי ומנימי לוד
25 - בהדיא לא רגו וחכי רמי - כגון
26 הכי דפליגי רבא ורבי יהודה לעיל דאמר
27 מודין חכמים אשמו תלוי שחוטמו ערוו, ופליגי
28 עליה דהא, דאמרינן מתוך שלבו נוקפא גמר
29 פליגי רבי יוחנן ורש לקיש מנחת קנאות -
30 מנחת סוטה. נמצאו עדיה וזממין - אותן
31 שאמרו שנטרדה עם האיש, לברר עון - אכן
32 אמת כל שקר, והחטא ערוו - לאו שנגמרו
33 דינו לסקל, וכה כו - דדפקר הוא שנגמרו
34 דינו. רביע שורו - וגמור דינו ספקילה על
35 פרסם, דהוא דאמנאן אפקריה מיניה, דסבר
36 עדי אמת הו, הילכך דפקר הוא. וטרה וייתרי
37 ערים - להזימם. עיר הנחת כו' - ואף על
38 גב רכל חד הוד ידע שלא חטא, ואיכא
39 למימר מונתיה הוא ולא אפקריה. ותיבתא
40 דרבא, ארדתיי חטא - ואמרין בחילקי
41 (סנהדרין ק"א,ב) עדיקם שבעי דנורח
42 ויזקא מננה ערוטק ומזמנם אבי. ואמר
43 חלה - מקבל כל המחויק בה וכה -
44 דדפקר דיה, מקבל מננה - שטר מנת
45 קדשה, שאמר המקבל לאחר שבא שטר
46 המונה ליה. הכי גרסינן: תבשל מבושלת א
47 אפשי בה לא אמר כלום במלה היא אינה
48 מתנה דבריו קיימין - הכי גרסינן לה
49 בירושלמי ע"ג וטמן לבא. ועמנא מפרש
50 דהם - משום ד"תבשל" "מבושלת" - אי אפשי
51 בה" - לא אמר שגמעה, הודא רבא קבל
52 לפיכך לא אמר כלום, ואם ש עליו בעל בה
53 - גבה אותה הימנו, והוא ליכא לאותוביה
54 לרשי לקיש, דכי אמר ריש לקיש - במתנה
55 משלטי, דכין דאתי ליההי התפקדה -
56 הויא תפקד, אבל זו לא תפקידת הא שורה,
57 אלא אינו נפצי שחוטא המתנה קיימה. אלא
58 סיפא תמיה לן ארירש לקיש, דקניני: "מבילה היא" - אינה מתנה" - דבריו קיימין, ולשעבר משמע, דהכי קאמר כשקבלתיה, לאו לשם מתנה קבלתיה. והודא בעל דין כמאה
59 ערים, לפיכך דבריו קיימין.

1 **במפרש** שני אשמות לאחיות - אית ספריה דגריסי ונתכפר באחד מן. ואינו
2 צריך, דאפילו עניהם עדין חיים, אם נודע לו שלא חטא או חטא - ידע
3 עד שאתנאבו. **אם** עד שלא נסקל יבא וירעה בערה בו מאי חיות וכי - ואם אמרה
4 מאי פריך? הא אמרין סנהדרין (ט"ו,א) במיתת בעלים כן מיתת השור, וכין אחרים
5 הבעלים נהרגים בערות מבושלת - השור

6 לא דרזו ואי לאסור בהנאה - בלא עדות
7 אחרונים נמי אינו אסור בהנאה, לפירוש
8 רבינו תם שפירש בעלמא קודשין (ט"ו,ב)
9 דשור הנסקל אינו אסור מדיים בהנאה עד
10 לאור שיגמר דינו שישחוט לו למשק דמיתו
11 ליה משום סיפא, דקתני: בעלמא שנסקל מותר
12 בהנאה. ומאי? ציית לקמאי לאסור בהנאה
13 אלא לאו בעי ההוה כו'. אבל לא מצי
14 למפרך מפשיה דמתניתין, דהני: וכשור
15 נתסקל אינו כן, ודייני על פי עדים, ודכוותה
16 באשם תלוי על פי עדים, וקשה לרב יהודה
17 איכא למימר: דהמיתו מייירי בעייה בהשעה,
18 כלומר שחוטכו ונתעו ששכבא על פרסם
19 אשם, ובהדיא לא סמך אפרים שיבא אחר
20 הראשונים להכושין, אבל רב יהודה מיייר
21 שחוטמו העדים, ואעדים סמך בהמה, ולכך
22 צריך להלמודא למידיק בדיקין, הכי דמי
23 אלימא דאתו בי תרי ואמרי הרג כו. מפי
24 רבי.

25 **דאמרו** לו רביע שורו - מכאן קשה
26 לפירוש רבינו אפרים, שהיה אומר:
27 רביע ורביע אינו אסור בהנאה, ולא גמורין
28 ליה משור הנסקל, ובגמל ליה שורו צריך
29 קריא גבי רביע ורביע נוקפא שבערים ושלשה, לא
30 גמורין ליה משור הנסקל, והבא משמע
31 דאסור בהנאה, מדקאמר כל המחויק בו וכה
32 בו ושן יושב: והוא מותר בהנאה, דהא
33 דקאמר הכא: כל המחויק בו וכה בו, דמשמע
34 דאפקריה משום שהוה אסור בהנאה - לא
35 הכי פירשהו, אלא וכה בו - רביעי השור,
36 במה ששהו בחייו יותר מאחר מיתה, ולא
37 אפקריה רק שבעשה לו מיתת בית דין, אבל
38 לא מרמי הנבלה, אבל קשה מהודא דשלהו
39 "האיש מקדש" (קדושין ט"ו,א) קאמר תלמודא:
40 לא מצטו בעלי חיים אסריהם, ופריך: חרי
41 רביע ורביע ומחיים ועד דבוטשפתא ודבא
42 קמא פרק רביעין אלא בהדיא: רביע אסור
43 בהנאה.

1 **אמרו**
2 **ל**יה רביע שורו, **אבל** אמרו רביע שורו - הוא בעצמו מידע **דיע** דלא רבע, ולא **מפקר**
3 **ל**יה, וטרה ומייתי ערים. - ומאי שנא מהא דאמר רבה בר אבתי אמר ריש לקיש: עיר
4 הנחת שהחמו עדיה, כל המחויק בה וכה בה? - עיר הנחת דרביס ניהו, כל חד
5 אמר ברעתי: **אנא** לא חטא, אחריתי חטא, ומפקר ממוניה, **אבל** הכא דבריההי **אמר** ריש
6 **מילתא**, הוא בעצמו מידע **דיע** דלא רבע, ולא **מפקר** ליה, וטרה ומייתי ערים, אמר ריש
7 **לקיש**: תנות מתנה לחבירו ואמר הלך "אי אפשי בה" - כל המחויק בה וכה בה,
8 ומאי שנא מהא דאמר רבה בר אבהו אמר רב **ששת**, ואמרי לה אמר רבי אבהו
9 אמר רב **ששת**: מקבל מתנה שאמר לאחר שבאת מתנה לידו: "מתנה זו תיבשל",
10 "מבושלת", "אי אפשי בה" - דבריו קיימין. "במילה" - אינה מתנה" - לא אמר כלום;
11 מא

רבי זעירה בשם רב יהודה, רבי זעירה בשם רב חנינא: סימטיות שבין העמודים – נידונין בכרמלית. רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם רבי חנינה: פירחי העמודים – נידונין בכרמלית. לכן צריכין בגבוהין שלשה.

היית ברית דרב כל המעבב דרסה ברשות הרבים נידונין בכרמלית. רבנן דקיסרין אמרין אפילו קוצין אפילו זכוכית. לכן צריכין בשאינן גבוהין שלשה.

ואמר רבי יוסה: איסקופה שאמרו – רחבה ארבעה ואינה גבוהה עשרה. אין תימר גבוהה עשרה ורחבה ארבעה – רשות בפני עצמו הוא. אין תימר גבוהה עשרה ואינה רחבה ארבעה – הדין דמר רב הסדא בשם אסי: קנה נעוין ברשות הרבים גבוהה עשרה טפחים – מותר לכאן ולכאן. ובלבד שלא יחליף.

אלא, כן אנן קיימינן, בשאינה לא רחבה

[דף ו' ע"א]

ארבעה ולא גבוהה עשרה. איסקופה שלפני הפתח, אחרים אמרים: כל זמן שהפתח פתוח – כולה כלפנים. נעול – כולה פלחויין. מה אנן קיימינן? אם במקורה. אפילו נעולה – כולה כלפנים. אם בשאינו מקורה, אפילו פתוח – כולה פלחויין! אלא כן אנן קיימינן, בשחציייה מקורה וחציה אינה מקורה.

מהו נעול כולה פלחויין? מותר להשתמש מתוכה לחוץ וזמן החוץ לתוכה? כשהיה בפתח חור – אסור להשתמש מתוכה לחור וזמן החור לתוכה.

רבי נתן אומר: נעול – כולה פלחויין. פתוח – חציה כלפנים וחציה פלחויין. ולא כן סברין מימר: איסקופה ארבעה מאהר שינעל הפתח כולה פלחויין. אף כשהפתח פתוח – חציה כלפנים וחציה פלחויין.

הלכה ב' מתני' לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה, עד שיתפלל. לא יכנס למרחץ, ולא לברסקי, ולא לאכל, ולא לדיון. אם התחילו – אין מפסקין. ומפסקין לקריאת שמע, ואין מפסקין לתפלה.

גמרא אנן תנינן: סמוך למנחה. תני רבי חייא: סמוך לחשיכה. מתניתין צריכה למתניתין דרבי חייא. מתניתין דרבי חייא צריכה למתניתין. אילו תנא רבי חייא ולא תנינן אנן, תנינן אמרין לא אמר אלא חשיכה. הא מנחה לא. הוי, צורכה למתניתין.

או אילו תנא רבי חייא ולא תנינן אנו, הוינן אמרין: כולחן דתנינן מנחה – מנחה. וכולחן דתנינן חשיכה – חשיכה. מן מה דתנינן מנחה, ותנינן רבי חייא רוביה, חשיכה, הוה אמרה: אפילו חשיכה דתנינן דבתרה – מנחה היא.

[דף ו' ע"ב]

רבי תנניה בן אחוי דרב הושעיה אמר: מתניתין בעמי הארץ. מן מה דתני רבי חייא – בכתבין. רבנן דמיסרין אמרין: מתניתין כרבי יהודה. מן מה דתני רבי חייא – כרבנן.

לפני הספר סמוך למנחה, עד שיתפלל, ולא יבנס למרחץ. התחלת הספר אי זו היא? משיתחיל לגלותה. ותנני: ישב לו לגלות, באו ואמרו לו: מת אביו – הרי זה משלים את ראשו. אחד המגלות, ואחד המתגלות. לא אתיא משיתעטף בלונטיות.

התחלת המרחץ אי זו היא? רבי זריקן בשם רבי תנאי אמר: משיתיר חגורו. רב אמר: משיתיר מנעלו.

כהדא רבי יהושע בן לוי הוה יליף שמע פרשתא מן בר בריה בכול ערובת שובא. חד זמן אינשי, ועאל מיסחי בהון דימוסין דטובריא, והוה מסתמיך על כתפתיה דרבי חייא בר בא, אינהר דלא שמע פרשתיה מן בר בריה, והור ונפק ליה. מה הוה? רבי דרומי אמר: כף הוה. רבי לעזר בי רבי יוסי אמר: שלח מנוי הוה.

אמר ליה רבי חייא בר אבא: לא בן אלפן רבי, אם התחילו – אין מפסיקין! אמר ליה: חייא בני, קלה היא בעיניך, שכל השומע פרשה מן בן בנו – כאלו הוא שומעה מחר סיני! ומה טעמא? והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחרב.

רבי חזקיה, רבי ירמיה, רבי חייא בשם רבי יוחנן: אם יכול את לשלשל את השמועה עד משה – שלשלה. ואם לאו – תפוש או ראשון ראשון או אחרון אחרון. מה טעמא? והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת. עד יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחרב.

גידול אמר: כל האומר שמועה מפי אומרה – יהא רואה בעל השמועה כאלו הוא עומד בנגדו. ומה טעמא? אך בצלם יתהלך איש.

בתיב (משלי כ, ו): רב אדם יקרא איש חסדו, ואיש אמונים מי ימצא. רב אדם יקרא איש חסדו – זה שאר כל אדם. ואיש אמונים מי ימצא – זה רבי זעירא. דמר רבי זעירא: לית אנו צריכין חששין לשמועתייה דרב ששת דהוא גברא מפתחה.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא לְרַבִּי יוֹסֵא: חֲכִימֵי רַבִּי לְבַר פְּדָה דְּאֵת אָמַר שְׂמוּעָתָא מִן שְׁמִייהּ. אָמַר לִיהּ: רַבִּי יוֹחֲנָן אָמְרֵן מִשְׁמוֹ. אָמַר רַבִּי זְעִירָא לְרַבִּי בָּא בַר זְבַדָּא: חֲכִימֵי רַבִּי לְרַב דְּאֵת אָמַר שְׂמוּעָתָא מִן שְׁמִייהּ? אָמַר לִיהּ: רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה אָמְרֵן מִשְׁמוֹ.

וְלֹא לְבִנְרִסְקִי. אֵיתָא חֲמִי, בְּדִילִין מִמִּי שְׂרִיחוּ רַע. וְאֵת אָמַר חֲבִין?

[דף ז' ע"א]

לֹא אֵתָא אֶלָּא מִשְׁתַּלְבֵּשׁ בְּגַדֵי אוּמְנוֹתוֹ.

וְלֹא לְאֲבֹל. הַתְּחַלַּת אֲכִילָה אֵיזוֹ הִיא? רַב אֲהָא, רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי: מִשְׁיִטוּל יְדִין. רַבִּי אֲהָא אָמַר: לְקִדּוּשׁ אֵיתָאמְרַת. רַבִּי בָּא אָמַר: לְבִרְכָה אֵיתָאמְרַת. רַב נָסֵב לְיַדִּי, רַמּוֹ הֵינָא בְּרִיהּ לְמוֹזָנָא, בְּעָא מִיתָן לִיהּ. אָמַר לִיהּ: כְּבַר הַתְּחַלְנֵנוּ בְּפַעּוּדָה.

דְּלָמָא, רַבִּי מְיִישָׂא וְרַבִּי שְׂמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק הוּוּן יִתְבִּין אֲבָלִין בְּחֵדָא מִן בְּנֵי שְׂתָא עִילִיתָא. אֵתָא עֲנָתָא דְצִלוֹתָא קָם לִיהּ רַבִּי שְׂמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק מִיִּצְלִיָּא. אָמַר לִיהּ רַבִּי מְיִישָׂא: וְלֹא פִן אֶלְפֵן רַבִּי, אִם הַתְּחִילוּ – אֵין מַפְסִיקִין! וְתַנִּי חֲזַקִּיה: כֹּל מִי שֶׁהוּא פְטוּר מִן הַדְּבָר וְעוֹשֶׂהוּ – נִקְרָא הַדְּיוּט. אָמַר לִיהּ: וְהַתְּנָיָא חֲתָן פְטוּר. חֲתָן אִם רוּצָה לְקַרְוֹת – קוֹרָא. אָמַר לִיהּ: יְכִיל אֲנָא פְתִיר לָהּ כְּרַבָּן גְּמִלְיָאֵל דְּאָמַר: אֵינִי שׁוֹמֵעַ לְכֶם לְכַטֵּל מִמֶּנִּי מַלְכוּת שְׁמַיִם שְׁעָה אַחַת.

וְלֹא לְדִין. רַב יִרְמְיָה וְרַב יוֹסֵף. חֵדָא אָמַר: מִשְׁיִשְׁבּוּ בְּדִין. וְהוֹרְנָה אָמַר: מִשְׁיִשְׁמְעוּ מַעֲנֹתֶיהֶן.

אִם הַתְּחִילוּ – אֵין מַפְסִיקִין. וּמַפְסִיקִין לְקַרְיַת שְׂמַע וְאֵין מַפְסִיקִין לְתַפְלָה. אָמַר רַבִּי אֲהָא: קַרְיַת שְׂמַע – דְּבַר תּוֹרָה. וְתַפְלָה – אֵינִי דְבַר תּוֹרָה. אָמַר רַבִּי בָּא: קַרְיַת שְׂמַע – זְמַנָּה קְבוּעָה. תַּפְלָה – אֵין זְמַנָּה קְבוּעָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵף: קַרְיַת שְׂמַע – אֵין צְרִיכָה בְּזוֹנָה. וְתַפְלָה – צְרִיכָה בְּזוֹנָה. אָמַר רַבִּי מְנָא: קְשִׁייתָהּ קוּמִי דְרַבִּי יוֹסֵף, וְאֶפִּילוּ תִימָא קַרְיַת שְׂמַע אֵינָה צְרִיכָה בְּזוֹנָה. שְׁלֹשָׁה פְסוּקִין הִרְאִישׁוּנִים צְרִיכִים בְּזוֹנָה. מִן גּוֹ דְּאֵינֵן צִיבְחָר הוּא מְכַוִּין.

רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: בְּגוֹן אֲנִי שְׂעוּסְקוּן בְּתַלְמוּד תּוֹרָה – אֶפִּילוּ לְקַרְיַת שְׂמַע אֵין אֲנִי מַפְסִיקִין. רַבִּי יוֹחֲנָן אָמְרָה עַל גְּרַמְיָה, בְּגוֹן אֲנִי שְׂאִין אֲנִי עֶסְקוּן בְּתַלְמוּד תּוֹרָה – אֶפִּילוּ לְתַפְלָה אֲנִי מַפְסִיקִין. דִּין בְּדַעְתִּיהּ וְדִין בְּדַעְתִּיהּ. רַבִּי יוֹחֲנָן בְּדַעְתִּיהּ דְרַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר הַלְוִאי מַתְּפַלְלִין כֹּל הַיּוֹם. לָמָּה? שְׂאִין תַּפְלָה מַפְסְדָת.

רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחִי בְּדַעְתִּיהּ, דְרַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחִי אָמַר: אֵילוּ הוּינָא קָאִים עַל טוֹרָא דְסִינֵי בְשַׁעְתָּא דְאֵיתִיהִבַת אוּרִיתָא לְיִשְׂרָאֵל, הוּינָא מַתְּבַע קוּמִי רַחֲמָנָא דְאֵיתְבְּרִי לְהַדִּין בַּר נְשָׂא תְרִין פּוּמִין. חַד דִּיהִוִי לְעִי בְּאוּרִיתָא, וְחַד דִּיתְעַבַד בָּהּ כֹּל צוֹרְכֵי. וְחַד יוֹמֵר: מַה אֵין חַד הוּא – לִית עֲלֵמָא יְכוֹל קָאִים בִּיהּ מִן דִּילְטוֹרִיא דִּילִיהּ. אֵילוּ הוּוּן תְרִי – עַל אַחַת כְּפָה וְכְפָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה קוֹמֵי רַבִּי יְרֵמְיָה: אֲתֵיִיא דְרַבִּי יוֹחָנָן כְּרַבִּי חֲנַנְיָה בְּן עֲמִיבָה. דְתַנֵּי: בּוֹתְבֵי סְפָרִים תְּפִילִין וּמְזוּזוֹת – מִפְּסִיקוּן לְקֵרִית שְׁמַע, וְאִין מִפְּסִיקוּן לְתַפְלָה. רַבִּי חֲנַנְיָה בְּן עֲמִיבָה אָמַר: כְּשֵׁם שְׁמִפְּסִיקוּן לְקֵרִית שְׁמַע, כֵּךְ מִפְּסִיקוּן לְתַפְלָה וְלְתַפְלִין וְלִשְׁאָר כָּל מִצְוֹתֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה. וְלֹא מוֹדִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחִי שְׁמִפְּסִיקוּן לְעֵשׂוֹת סוּכָה וְלְעֵשׂוֹת לוּלָב? וְלִית לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחִי, הֲלָמִיד לְעֵשׂוֹת, לֹא הֲלָמִיד שְׁלֵא לְעֵשׂוֹת. שֶׁהֲלָמִיד שְׁלֵא לְעֵשׂוֹת – נוֹחַ לוֹ אֵילֹו לֹא נִבְרָא! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:

[דף ז' ע"ב] הַלּוֹמֵד שְׁלֵא לְעֵשׂוֹת – נוֹחַ לוֹ אֵילֹו נִהְפְּכָה שׁוֹלִיטוֹ עַל פָּנָיו וְלֹא יֵצֵא לְעוֹלָם. טַעְמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחִי, זֶה שִׁינוֹן וְזֶה שִׁינוֹן, וְאִין מְכַבְּלִין שִׁינוֹן מִפְּנֵי שִׁינוֹן.

וְהָא תַנְיָנָן: הַקּוֹרֵא מִיִּבֵּן וְאֵילָף – לֹא הַפְּסִיד, כְּאֵדָם שֶׁהוּא קוֹרֵא בְּתוֹרָה. הָא בְּעוֹנְתָהּ – תְּכִיבָה הִיא יוֹתֵר מִדְּבָרֵי תּוֹרָה! אָמַר רַבִּי יוֹדָן: רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחִי – עַל יְדֵי שֶׁהִיא חֲדִיד בְּדְבָרֵי תּוֹרָה, לְפִיכָךְ אֵינָה תְּכִיבָה עָלָיו יוֹתֵר מִדְּבָרֵי תּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי בַּא מְרִי: לֹא תַנְיָנָן אֲלֵא כְּאֵדָם שֶׁהוּא קוֹרֵא בְּתוֹרָה. הָא בְּעוֹנְתָהּ – כְּמִשְׁנֵה הִיא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחִי – בְּדַעְתֵּיהָ. דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחִי אָמַר: הַעוֹסֵק בְּמִקְרָא – מִדָּה שְׂאֵינָה מִדָּה, וְרַבָּנָן עֲבָדֵי מִקְרָא בְּמִשְׁנָה.

הַלְכָה ג' מִתַּנִּי' לֹא יֵצֵא הַחַיִּיט בְּמַחְטוֹ סְמוּךְ לַחֲשֻׁכָה, שְׂמֹא יִשְׁכַּח וַיֵּצֵא. וְלֹא הַלְבָּלָר בְּקַלְמוֹסוֹ. וְלֹא יִפְלֶה אֶת בְּלִיָּו, וְלֹא יִקְרָא לְאוֹר הַנֵּר.

כְּאֵמֶת אָמְרוּ: הַחֲזוֹן רוֹאֵה הֵיכָן תַּנּוּקוֹת קוֹרְאֵין, אֲבָל הוּא לֹא יִקְרָא. כִּיֵּצֵא בּוֹ, לֹא יֵאָבֵל הַזֶּבַע עִם הַזֶּבֶה, מִפְּנֵי הַרְגֵל עֲבָרָה.

גְּמָרָא תַנֵּי: לֹא יֵצֵא הַחַיִּיט בְּמַחְט שְׁבַכְלִיָּו, וְלֹא הַלְבָּלָר בְּקוֹלְמוֹס שְׁבַאֲזָנוֹ. וְלֹא הַצִּבְעַע בְּדוֹנְמָא שְׁבַאֲזָנוֹ. וְלֹא הַשׁוֹלְחָנִי בְּדִינָר שְׁבַאֲזָנוֹ. וְאִם יֵצֵא הָרִי אֵלּוּ פְטוּרִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אוּמָן דְּרֵךְ אוּמָנְתוֹ – חַיִּיב. הָא שְׂאָר כָּל אֲדָם – יוֹצֵאִין בְּכֶד.

מִחְלָפָה שִׁיטְתִּיהָ דְרַבִּי מֵאִיר. דְתַנְיָנָן תַּמּוּן: יֵצֵאת – הַיִּיבֵת חֲטָאת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְכֹא הוּא אָמַר הַכִּין!

רַבִּי מְנָא אָמַר לָהּ סַתָּם. רַבִּי אֲבִין כְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. תַּמּוּן דְּרֵךְ הוֹצֵאָה בְּנָשִׁים. בְּרַם הָכֹא טְפִילִין יוֹצֵאִין בְּכֶד.

מִחְלָפִין שִׁיטְתִּין דְרַבָּנָן! תַנְיָנָן תַּמּוּן: וְחַכְמַיִם פּוֹטְרִים בְּכוֹבְלַת וּבְצִלּוֹחִית שֶׁל פִּילִיטוֹן. הָא בְּמַחְט נִקְיָבָה חַיִּיב. הֲדָא הוּא אוּמָן בְּאוּמָנְתוֹ חַיִּיב! אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַר אֲבִין: תִּפְתֵּר בְּאִשָּׁה גְּדֻלַּת.

וְלֹא יִפְלֶה וְכוּ'.

[דף ה' ע"א]

אֶפִּילוּ בְּחוּל – אָסוּר, שְׂאִינָה דֶרֶךְ כְּבוֹד.

תְּנִי: הַמְפֵּלָה אֶת בְּלִי – נוֹטֵל וְזוֹרֵק, וּבִלְבָד שְׂלֵא יִמְלוּל. אָבָא שְׂאִיל אוֹמֵר: מוֹלֵל וְזוֹרֵק, וּבִלְבָד שְׂלֵא יִהְרֹג.

הוֹקִיָּה אָמַר: הַהוֹרֵג בִּינָה בְּשַׁבָּת – בְּהוֹרֵג גָּמֵל. שְׂמוּאֵל מִקְמַע יָדָה וְרַגְלָהּ וַיְהִיב לָהּ קוֹמִי מִיַּנְקָה. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן יַהֲיִיב לִיהָ גוֹ צְלוֹחוּתָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן חֶלְפָתָא: וְלֹא מִחֶלְזוֹן שְׁמַעוֹנָא! וְחֶלְזוֹן יֵשׁ לוֹ גִּידִים וְעַצְמוֹת! וְלֹא בֶן תְּנִי: כָּל דְּבַר שְׂאִין לוֹ גִּידִים וְעַצְמוֹת – אֵינּוּ חַי וְיֹתֵר מִשְׁשָׁה חֲדָשִׁים.

דָּמַר רַבִּי יוֹסֵה בֶר רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב זְבִיד: אַחַת לְשָׁבַע שְׁנִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחֲלֵף אֶת עוֹלָמוֹ. קִמְקַמָּה – מִיַּתְעִבִיד חוֹ רַב. פְּדָה חוֹד אָפֵר – מִיַּתְעִבִיד שָׂר. מוּמִיתָא דְרִישָׁא – מִתְעִבִיד עֶקְרֵב. וְדַמְנָא – שְׁמָמִי. תּוֹלְעָתָא דְסוּסָא – מִתְעִבִיד אִירְעוּ. וְדַתְרָתָא – דְבָרִי. צְבוּעַ, הוֹכֵר – נַעֲשֶׂה נַקְבָּה. עֶכְבְּרָא דְטוּרָא – מִתְעִבִיד חוּזִיר בֶּר. שִׁזְרָתָא דְנִינָא – מִתְעִבִיד נָדֵל. וְדַבַּר נֶשֶׂא – חַיִּי. אֵימְתִי? בְּזִמְן שְׂאִינוּ בּוֹרַע כָּל קוּמְתוֹ עַד הַשְּׁזָרָה.

תְּנִי רַבִּי חֵיָּיא: אֲבָל מִסְתַּכֵּל הוּא מַה שֶּׁבְּכּוֹס וּמַה שֶּׁבִּקְעָרָה, וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ. אֵיךְ דְּבַעֵי מִימַר: שֶׁהוּא לְשַׁעָה. וְאֵיךְ דְּבַעֵי מִימַר: מִפְּנֵי הַנְּקִיּוֹת, וּמִפְּנֵי הַסְּפָנָה. מַה נְּפִיק מִבִּינְיָהוֹן? לְקַנֵּב חַיִּירִין. מַה דָּמַר שֶׁהוּא לְשַׁעָה – אָסוּר. וּמַה דָּמַר מִפְּנֵי הַנְּקִיּוֹת וּמִפְּנֵי הַסְּפָנָה – מוֹתֵר.

רַב יְרֵמְיָה סֵלֵק לְנַבִּיָּה רַבְסִי, מוֹזַג לִיהָ כֶּסֶף, שָׂרִי מִסְתַּכֵּל בִּיהָ. אָמְרָה לִיהָ בְּנִי בִּיתִיה: חֲמִי מַה הוּא עֹבֵד. אָמַר לָהּ: דְּהוּא נְהִיג בְּשִׁיטְתִּיהָ דְרַבּוּ. תְּנִי רַבִּי חֵיָּיא: מִסְתַּכֵּל הוּא מַה שֶּׁבְּכּוֹס וּמַה שֶּׁבִּקְעָרָה וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ.

וְלֹא יִקְרָא לְאִזְרַי הַנֵּר. שְׂמוּאֵל אָמַר: לֹא שָׁנּוּ אֶלָּא אֶחָד. הָא שְׁנִים, מֵאַחַר שֶׁחֵן יְכוּלִין לְמַחֲזוֹת זֶה עַל יָדֵי זֶה – מוֹתֵר. מִתְנַתִּין פְּלִינָא עֲלוּי! אֶחָד הַנֵּר שֶׁהוּא יְכוּל לְהַחֲזוֹתוֹ. וְאֶחָד הַנֵּר שְׂאִינוּ יְכוּל לְהַחֲזוֹתוֹ! עוֹלָא בֶר יִשְׁמַעְיָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזֵר: אֶפִּילוּ בְּמַה. עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי לְעֹזֵר – אֶפִּילוּ גְבוּהָ בְּמַה, אֶפִּילוּ נִתְּוִן בְּבִית אֶחָד, אֶפִּילוּ נִתְּוִן בְּסַפִּיקָהּ.

תְּנִי: שְׂמָא יִשְׁכַּח וַיִּטָּה. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְיָא: אֲנִי אֶקְרָא וְלֹא אֶטָּה. וְשָׁכַח, וְהָיָה קְרוֹב לְהַחֲזוֹת. וְאָמַר: גְּדוּלִים הֵן דְּבָרֵי חֲכָמִים שְׂאִמְרוּ שְׂמָא יִשְׁכַּח וַיִּטָּה.

רַבִּי נִתְּוִן אוֹמֵר: הֵיטָה אוֹתוֹ מִמֶּשׁ. וְכָתַב עַל פִּינְקָסוֹ, וְאָמַר: יִשְׁמַעְיָא בֶּן אֱלִישַׁע הֵיטָה הַנֵּר בְּשַׁבָּת. לְכַשִּׁיבָנָה הַבֵּית – יְהֵא חֵיִיב חֲטָאת.

תָּמָן תְּנִינָן: אַל תֵּאֱמָן בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ. מַעֲשֵׂה בְּחֶסֶד אֶחָד שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֵה: אַל תֵּאֱמָן בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם זְקֻנֹתְךָ. כְּגוֹן אֲנִי. אֶתָּא הֲדָא רוּחָא וְנַפְשִׁיתָיָהּ, וְשָׂרֵי תַהֲוֵי בֵּיהּ.

[דף ה' ע"ב]

אָמְרָה לִיהֵ: לֹא תִצּוּק, רוּחַ אֲנָא, אֲזוּל וְאִישְׁתּוּי לְחִבְרָךְ.

בְּאֵמַת אָמְרוּ וְכוּ'. אָמַר רַבִּי לְעֹזֵר: כָּל מְקוּם שֶׁשָּׁנִינוּ "בְּאֵמַת" – הִלְכָה לְמוֹשֶׁה מִסִּינַי. מַהוּ מִתְקַן רְאִישֵׁי פְּרָקִים? פְּסוּקִין. תְּנִי רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הִתְיַנּוּקוֹת מִתְקַיִנִין לְהוֹן רְאִישֵׁי פְּסוּקֵיהוֹן לְאוֹר הַנֵּר. מִי כְּדוֹן? אֵילִין בְּעֵי דִימְפֵי בּוֹצִינָא. וְאֵילִין לֹא בְּעֵי דִימְפֵי בּוֹצִינָא.

כִּיּוֹצֵא בּוֹ וְכוּ'. תְּנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְעֹזֵר אוֹמֵר: רְאֵה עַד אֵיכֵן פְּרָצָה טְהֵרָה. שְׁנַאֲמַר כִּי מַעֲט אֲשֶׁר הָיָה לְךָ לְפָנַי וּפְרוּץ לְרוּב. (בְּרֵאשִׁית ל', ל.). וּבֵית אֲבוֹתֵיהֶן פְּרָצוּ לְרוּב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א דף לח.).

שְׁלֹא נִזְרוּ לומר שלא יאכל טְהוֹר עִם הַטְּמֵא. אֶלָּא אָמְרוּ לֹא יֵאכַל הַזָּב עִם הַזָּבָה. הָא זָב עִם מְצוֹרְעַת מוֹתֵר. וְיֹשֵׁב מַחוּץ לְאֶהֱלוֹ – וְלֹא מַחוּץ לְאֶהֱלָהּ. מְצוֹרְעַת עִם זָבָה – אֲסוּר. מְצוֹרְעַת עִם מְצוֹרְעַת – אֲסוּר.

תְּנִי בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: לֹא יֵאכַל זָב פְּרוּשׁ עִם זָב עִם הָאֶרֶץ. וּבֵית הַלֵּל מַתִּירִין. וּמַה טַּעְמֵיהוֹן דְּבֵית שְׁמַאי? שֶׁהוּא מִתְרַגֵּל עִמּוֹ בְּיָמֵי טוּמְאָתוֹ, הוּא מִתְרַגֵּל עִמּוֹ בְּיָמֵי טְהוּרָתוֹ.

רַבִּי חִיָּיא רֹבָא מְפַקֵּד לְרַב אֵין אַתְּ יוֹכֵל מִיכּוּל כָּל שְׁתָּא חוּלִין בְּטְהֵרָה – אֲכוּל. וְאִם לֹאוּ – תִּהְיֵא אֲכִיל שְׁבַעָה יוֹמִין מִן שְׁתָּא.

מִיכֵן הָיָה רַבִּי פְּנֵחָם בֶּן יֵאִיר אוֹמֵר: זְרִיוֹת – מְבִיאָה לְיַדֵּי נְקִיוֹת. נְקִיוֹת – מְבִיאָה לְיַדֵּי טְהוּרָה. טְהוּרָה – מְבִיאָה לְיַדֵּי קְדוּשָׁה. קְדוּשָׁה – לְיַדֵּי עֲנּוּהָ. עֲנּוּהָ – לְיַדֵּי יְרֵאתָ חַט. יְרֵאתָ חַט – לְיַדֵּי רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ. רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ – לְיַדֵּי חֲסִידוּת. חֲסִידוּת – לְיַדֵּי תַחֲנוּת הַמַּתִּים. תַחֲנוּת הַמַּתִּים – לְיַדֵּי אֱלֹהֵי זְכוּר לְטוֹב.

זְרִיוֹת – לְיַדֵּי נְקִיוֹת. וּכְלָהּ. וְכִיפֵר. נְקִיוֹת – לְיַדֵּי טְהוּרָה. וְכִפֵּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטְהֵרָה. טְהוּרָה לְיַדֵּי קְדוּשָׁה. וְטְהוּרָה וְקִדְשׁוֹ.

קְדוּשָׁה לְיַדֵּי עֲנּוּהָ. כִּי כַּה אָמַר רַם וְנִשְׂא שְׁכֵן עַד וְקְדוּשׁ שְׁמוֹ מֵרוּם וְקְדוּשׁ אֲשֶׁכּוֹן וְאֵת דְּכָא וְשַׁפְּל רוח.

עֲנּוּהָ לְיַדֵּי יְרֵאתָ חַט, דְּכַתִּיב עֲקֵב עֲנּוּהָ יְרֵאתָ ה'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר אֲלֵעָזָר: מַה שֶּׁעָשִׂיתָ חֲכָמָה עֲמָרָה לְרֵאשִׁיחָה, עָשִׂיתָ עֲנּוּהָ עֲקֵב לְסוּלְיָסָה. דְּכַתִּיב רֵאשִׁית חֲכָמָה יְרֵאתָ ה'. וְכַתִּיב עֲקֵב עֲנּוּהָ יְרֵאתָ ה'.

יִרְאֵת הַט לִידֵי רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ. דְּכָתִיב אֲזַי תִּבְיִן יִרְאֵת ה' וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא. רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ לִידֵי
הַסִּידוֹת. דְּכָתִיב

[דף ט' ע"א]

אֲזַי דְּבִרְתָּ בְּחֻזֵן לְחַסִּידֵיךָ. הַסִּידוֹת לִידֵי תְהִיִּית הַמַּתִּים. דְּכָתִיב וְנָתַתִּי רוּחִי בְכֶם וְחִיִּיתֶם.
תְהִיִּית הַמַּתִּים לִידֵי אֱלֹהֵי זְכוֹר לְמוֹב. דְּכָתִיב הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לִפְנֵי בּוֹא
יוֹם ה' הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתָם.

תִּנִּי בְשֵׁם רַבִּי מֵאִיר: כָּל מוֹי שֶׁהוּא קְבוּעַ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל. וְאוֹכֵל חוּלְיוֹ בְּמַהֲרָה. וּמְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ
וְקוֹרָא אֶת שְׁמֵעַ בְּבוֹקֵר וּבְעֶרֶב מוּבְטָח לוֹ שֶׁהוּא מַחְיֵי הַעוֹלָם הַבָּא.

הַלְכָה ד' מֵתַנִּי' וְאֵלּוּ הֵן הַתְּלָכוֹת שֶׁאֲמָרוּ בְּעֲלִיִּית הַנְּנִיחַ בֵּן הַזְּקִיחַ בֵּן גְּרוּן שֶׁעָלוּ לְכַרְוֹ. וְנִמְנוּ
וְרַבֵּי בֵּית שְׁמַאי עַל בֵּית הַלֵּל, וְשִׁמְנֵה עֶשֶׂר דְּבָרִים גְּזָרוּ בוֹ בַּיּוֹם.

גְּמָרָא אוֹתוֹ הַיּוֹם הִיחָה קֶשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל כִּיּוֹם שֶׁנִּעְשָׂה בוֹ הַעֲגָל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בוֹ בַּיּוֹם גָּדְשׁוּ
אֶת הַסָּאָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בוֹ בַּיּוֹם מָחְקוּ אוֹתָהּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי לִיעֶזֶר: אֵילּוּ הֵיחָתָה הַסִּירָה וּמִלִּיאָהּ – יֵאוֹת. לְחִבִּית שֶׁהוּא מְלִיאָהּ אֲגוּזִין, כָּל מוֹחַ שֶׁאֵתָהּ
נּוֹתֵן לְתוֹכָהּ שׁוּמְשָׁמִין הִיא מְחֻזְקָתָהּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֵילּוּ הֵיחָתָה מְלִיאָהּ וְהִסְרִיחָה – יֵאוֹת. לְחִבִּית שֶׁהֵיחָתָה מְלִיאָהּ שְׁמֹן, כָּל מוֹחַ
שֶׁאֵתָהּ נּוֹתֵן לְתוֹכָהּ מֵיִם הִיא מְפֻזֶּרֶת אֶת הַשְּׁמֹן.

תִּנָּא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹנֵיִיא: תְּלִמִּידֵי בֵּית שְׁמַאי עֲמָדוּ לְהֵן מִלְּמַטָּה וְהָיוּ הוֹרְגִין בְּתִלְמִידֵי בֵּית הַלֵּל.
תִּנִּי, שֶׁשָּׂה מְהֵן עָלוּ, וְהַשְּׂאָר עֲמָדוּ עֲלֵיהֶן בְּהִרְבּוֹת וּבְרַמְחִים.

תִּנִּי: שְׁמוֹנֵה עֶשֶׂר דְּבָרִים גְּזָרוּ וּבְשִׁמּוֹנֵה עֶשְׂרֵה רַבּוּ. וּבְשִׁמּוֹנֵה עֶשְׂרֵה נִחְלְקוּ.

וְאֵילּוּ הֵן שְׁנֹרֵי, עַל פִּיתָן שֶׁל עֵבּוֹם, וְעַל גְּבִינְתָן, וְעַל שְׁמֵנָן, וְעַל בְּנוֹתֵיהֶן. וְעַל שִׁכְבַּת יִרְעוּ, וְעַל
מִימֵי רִגְלֵיהֶן. וְעַל הַלְכוֹת בַּעַל קָרִי. וְעַל הַלְכוֹת אֲרִיץ הַעַמִּים.

תִּמְן תִּנְיָנָן: אֵילּוּ הוֹסְלִין אֶת הַתְּרוּמָה. הָאוֹכֵל אוֹכֵל רֵאשׁוֹן וְהָאוֹכֵל אוֹכֵל שְׁנִי. וְהַשׁוֹתָה מִשְׁקָה מִמַּיִן.
וְהַבָּא רֵאשׁוֹ וְרוּבּוֹ בְּמִים שְׁאוּבִין. וְמָהוּר שֶׁנִּפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְרוּבּוֹ שֶׁלְשָׂה לֹגִין מִים שְׁאוּבִין.

[דף ט' ע"ב]

וְהַסְפֵּר. וְהַיִּדִים. וְהַטְּבוּל יוֹם. וְהָאוֹכְלִים וְהַכְּלִים שֶׁנִּטְמָאוּ בְּמִשְׁקִין. רַבְּנָן דְּמִסְרִין אָמְרוּ אֵילּוּ שְׁנֹרֵי
מִמָּה שֶׁרַבּוּ שְׁבַעֵה אֵינּוֹן. וְאֵילּוּן אֵינּוֹן הוֹרְגִינִיתָא. מִי שֶׁהִחְשִׁיד בְּדַרְךָ – נּוֹתֵן כִּיּוֹם לַעֲבוּרָם.

פּוֹצֵא בּוֹ, לֹא יֵאָכֵל הַזֶּב עִם הַזֶּבֶה – מִפְּנֵי הַרְגֵּל עֲבִירָה. כֹּל הַמִּיּוֹטְלִין מְבִיאִין מִיּוֹמָאָה בְּעוֹבֵי הַמְּרָדְעִי. בִּיצַד בּוֹצְרִין בֵּית הַפָּרֶס. הַמְּנִיחַ בָּלִים תַּחַת הַצִּינּוֹר. עַל שְׁשֵׁה סְפִיקוֹת שׁוֹרְפִין אֶת הַתְּרוּמָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן אֶף גְּדוּלֵי תְרוּמָה.

אֵלּוּ הֵן שְׁנֵי אֵילִין עֲשָׂרְתֵי קְדָמֵי תֵּא. וְהַשָּׂאָר, מִן מַה דְּתַנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאי: בּוֹ בַּיּוֹם גָּזְרוּ עַל פִּיתָן, וְעַל גְּבִינְתָן, וְעַל יִינּוֹ, וְעַל חוּמָצוֹן, וְעַל צִירוֹ, וְעַל מוֹרֵיסָן, עַל כְּבוּשֵׁיהֶן, וְעַל שְׁלוֹקֵיהֶן, וְעַל מְלוֹחֵיהֶן, וְעַל הַחֵילָקָה, וְעַל הַשְּׁחִיקָה, וְעַל הַמִּסְנֵי, וְעַל לְשׁוֹנָן, וְעַל עֲדוּתָן, וְעַל מַתְּנוּתֵיהֶן, עַל בְּנֵיהֶן וְעַל בְּנוֹתֵיהֶן וְעַל כְּבוֹרֵיהֶן.

פִּיתָן, רַבִּי יַעֲקֹב בְּרַ אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן; מְהֻלְכוֹת שֶׁל עִימוּם הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: קְשִׁייתָהּ קוּמִי רַבִּי יַעֲקֹב בְּרַ אַחָא, מַהוּ מְהֻלְכוֹת שֶׁל עִימְעוּם? כֶּף אָנּוּ אוֹמְרִים, וּבְמָקוֹם שֶׁפֶת יִשְׂרָאֵל מְצוּיָה, בְּדִין הִיָּה שֶׁתְּהֵא פֶת עֲבוֹ"ם אַסְרוּהָ, וְעִימְעֵמוּ עָלֶיהָ

[דף י' ע"א]

וְהַתִּירוּהָ. אוֹ בְּמָקוֹם שֶׁאִין פֶת יִשְׂרָאֵל מְצוּיָה, בְּדִין הִיָּה שֶׁתְּהֵא פֶת עֲבוֹ"ם מוֹתְרָת. עִימְעֵמוּ עָלֶיהָ וְאַסְרוּהָ. אָמַר רַבִּי מְנַא: וַיֵּשׁ עִימְעוּם לְאִיסוּר? וּפֶת לֹא תִכְשִׁילִי עֲבוֹ"ם הוּא?

כֶּף אָנּוּ אוֹמְרִים, בְּמָקוֹם שֶׁאִין תִּכְשִׁילִי יִשְׂרָאֵל מְצוּיָה, בְּדִין הִיָּה שֶׁיְהוּ תִכְשִׁילִי עֲבוֹ"ם מוֹתְרִין, וְעִימְעֵמוּ עָלֶיהֶן וְאַסְרוּם. אֵלּוּ בִּינֵי, בְּמָקוֹם שֶׁאִין פֶת יִשְׂרָאֵל מְצוּיָה. בְּדִין הִיָּה שֶׁתְּהֵא פֶת עֲבוֹ"ם אַסְרוּהָ, וְעִימְעֵמוּ עָלֶיהָ וְהַתִּירוּהָ מִפְּנֵי חַי נֶפֶשׁ.

רַבְּנָן דְּמִיסְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יַעֲקֹב בְּרַ אַחָא: כְּדַבְּרֵי מִי שֶׁהוּא מִתִּיר, וּבְלִבְד מִן הַפְּלִטָר. וְלֹא עֲבָדִין כּוֹ. אָמְרוּן קוּמִי רַבִּי חֵיִיא רֹבָא: תַּנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָי: אֲכַל תְּשַׁבְּרוּ מֵאֲתֵם בְּכֶסֶף וְאֲכַלְתֶּם וְגַם מִיָּם תִּכְרוּ מֵאֲתֵם וְגוֹמֵר. מַה מִּיָּם שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנּוּ מִבְּרִייתָן, אֶף כֹּל דְּבַר שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנָּה מִבְּרִייתוֹ.

הַתִּיבוּן: תְּרֵי מוֹטְלֵיָהּ, וּפְנִקְרִיסִים, וְקוּבְטִיּוֹת, וְקָלִיוֹת, וְחַמִּין שְׁלֶהֶן – תְּרֵי אֵלּוּ מוֹתְרִין. נִיחָא בּוֹלְהֶן שֶׁהֵן יְכוּלִין לְהַשְׁרוֹת וּלְהַחְזִיר כְּמוֹ שֶׁהֵי, קָלִיוֹת לְמַה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב: כֹּל הָאוֹכֵל שֶׁהוּא נֹאכֵל חַי כְּמוֹת שֶׁהוּא – אִין כּוֹ מִשּׁוּם תִּכְשִׁילִי עֲבוֹ"ם. וַיּוֹצֵאִין בּוֹ מִשּׁוּם עִירוּבֵי תִכְשִׁילִין.

מַה מְקַיִים רַבִּי חֵיִיא רֹבָא אֲכַל תְּשַׁבְּרוּ מֵאֲתֵם בְּאוֹכֵל תְּשַׁבְּרוּ? הֲאֵכַלְתוּ שְׁכַרְתוּ. שְׂאֵם הִיָּה קֶשֶׁה עָלֶיהָ – בְּאוֹכֵל תְּשַׁבְּרוּ. וְאֵם לֹא – הִכְרַע עָלֶיהָ כֶּסֶף.

אָמְרִין, בֶּן הוֹה רַבִּי יוֹנָתָן עֲבַד, כִּד הוֹה חָמִי בְרַ נֶשׁ רַב עֲלִיל לְקַרְתֵּיהָ, הוֹה מְשַׁלַּח לִיהָ אִיקְרִין. מִיִּי אָמַר? דֵּאִין הוֹה דֵּיִין דֵּיִיתֶם אוֹ דֵּיִין דְּאַרְמְלָה, נִישְׁכַּח אִפִּין מְפּוֹסִיָּה עָלֶיהָ.

גְּבִינְתָּן, אָמַר רַבִּי יְרֵמְיָהּ: הֲלֵב הַעֲבוּ"ם לָמָּה הוּא אָסוּר? מִשּׁוּם תַּעֲרוּבַת בְּהֵמָה טְמֵאָה. וְתַנִּי בֵּן: עוֹמֵד הוּא יִשְׂרָאֵל בְּעֵדֶר וְהַעֲבוּ"ם הוֹלֵב וּמְבִיא לוֹ, וְאֵינוֹ הוֹשֵׁשׁ.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה, רַבִּי סִימוּן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: הֲלֵב הַעֲבוּ"ם לָמָּה הוּא אָסוּר? מִשּׁוּם גִּילּוּי. וַיַּעֲמִיד! אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: מִפְּנֵי אָרֶם הַנֶּתָּן בֵּין הַנֶּקְבִים.

וְתַנִּי בֵּן: שְׁלֹשָׁה אֵירָסִין הֵן, אֶחָד צָרָה, וְאֶחָד שׁוֹקַע, וְאֶחָד עֲשׂוֹי כְּשֶׁכְּבָה וְעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה.

בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי יְרֵמְיָהּ אֵיתְּגַלְיִין גִּיגִייתָא דְּסַדְרָה רַבָּא, שְׂתוּן קַדְמָאי וְלֹא מִייתָן. אַחֲרָאי וּמִייתָן. אֲנִי אוֹמֵר, אֵירָם שׁוֹקַע תְּהוּ.

פּוֹעֲלֵיָא הֵיוּ בְּטוּרָא אֵיתְּגַלְיִית קוֹלְתָא דְּמֵיא שְׂתוּן קַדְמָאי וְלֹא מִייתָן. אַחֲרָאי וּמִייתָן. אֲנִי אוֹמֵר אֵירָם שׁוֹקַע תְּהוּ. הַשְּׂמֹן וְהַחֹמֶץ הַצִּיר וְהַמּוֹרִים וְהַדְּבֵשׁ –

[דף י' ע"ב]

אֵין בְּהֵם מִשּׁוּם גִּילּוּי. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר. מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשֶׁרָאוּ אוֹתוֹ נֹקֵר. וְתַנִּי בֵּן: אֲבַטִּיחַ שְׁנִיפֵר וְאֶכְלוּ מִפְּנֵי עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם. וְכֵן יוֹן שְׁנַתְּגַלְיָה וְשְׂתוֹ מִפְּנֵי עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם – אָסוּר לֹחֵל וְלִשְׁתוֹת אַחֲרֵיהֶן, אֲנִי אוֹמֵר, אֵירָם שׁוֹקַע תְּהוּ.

שְׂמֹנֶן. מִי אָסֵר אֶת הַשְּׂמֹנֶן? רַב יְהוּדָה אָמַר: דְּנִיָּאל אָסֵר אֶת הַשְּׂמֹנֶן. וַיֵּשֶׁם דְּנִיָּאל עַל לְבוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְּגַאל בְּפֶת בַּג הַמְּלֻדָּ וּבִיּוֹן מִשְׁתִּיּוֹ.

רַבִּי אֶהָא, רַבִּי תַנְהוּם בַּר הֵיידָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, וְאֵית דְּאֶמְרֵי לָהּ בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: שְׁהִיּוּ עוֹלִין עֲלֵיו לְהַר הַמְּלֻדָּה וְנַהֲרִגִין עֲלָיו. וּמִי הַתִּירוֹ? רַבִּי וּבֵית דִּינֵי הַתִּירוֹ בְּשְׂמֹנֶן.

בְּשֶׁלֶשָׁה מְקוֹמוֹת נִקְרָא רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא "רַבּוֹתֵינוּ". בְּגִיטִין וּבְשְׂמֹנֶן וּבְמַנְדֵּל.

וַיִּקְרָאוּ לוֹ בֵּית דִּין שְׂרָיָא! שְׂכַל בֵּית דִּין שְׁהוּא מְבַטֵּל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים – הוּא נִקְרָא בֵּית דִּין שְׂרָיָא! אָמַר רַבִּי יוֹדָן בִּי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל: בֵּית דִּינֵי הַלּוּק עֲלָיו בְּגִיטִין.

רַבִּי יוֹחָנָן בְּעֵי: וְלֹא בֵּן תַנְיִנוּ, שְׂאִין בֵּית דִּין יָכוֹל לְבַטֵּל דְּבָרֵי בֵּית דִּין חֲבִירוֹ עַד שִׁיחָא גְּדוֹל מִפְּנֵי בְּחֻמְקָה וּבְמַנְיָן! וְרַבִּי וּבֵית דִּינֵי מַתִּירִין מַה שְׂאָסֵר דְּנִיָּאל וְחֲבוּרָתוֹ?

אֵלֶּא רַבִּי יוֹחָנָן בְּדַעֲתֵיהֶם. וּמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי לִיעֶזֶר בִּי רַבִּי צְדוֹק: מְקוּבֵּל אֲנִי, שְׂכַל גְּזִירָה שְׁבִית דִּין גּוֹזְרִין עַל הַצִּיבוּר וְלֹא קִיבְלוּ רֹוב הַצִּיבוּר עֲלֵיהֶן – אֵינָה גְּזִירָה. וּבְדָקוֹ וּמִצְאוֹ גְּזִירָה שֶׁל שְׂמֹן וְלֹא קִבְלוּ רֹוב הַצִּיבוּר עֲלֵיהֶן.

יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מִרְתָּא נָחַת לְנֻצִיבִין, אֲשֶׁכַח רַבִּי שְׁמַלְאֵי הִדְרוּמֵי יְתִיב וְדָרִישׁ: רַבִּי וּבֵית דִּינֵי הַתִּירוּ בְּשִׁמּוֹן. שְׁמוּאֵל קָבִיל עֲלוּי. וְאָכַל. רַב לֹא אָכַל. אָמַר לִיה שְׁמוּאֵל: אָכֹל, דְּלֹא בִּן, אֲנָא כְּתִיב עֲלֶיךָ זְמַן מִמָּרָא.

אָמַר לִיה: עַד דְּאֲנָא תַּפּוּן, אֲנָא יָדַע מֵאֵן עִירְעַר עָלֶיךָ, רַבִּי שְׁמַלְאֵי הִדְרוּמֵי, מַהוּ מֵר לִיה בְּשֵׁם גְּרַמְיָה, לֹא בְּשֵׁם רַבִּי וּבֵית דִּינֵי! וְאִמְרַח עֲלוּי, וְאָכַל.

בְּנֻתֵיהֶן. אָמַר רַבִּי לְעֶזְרָא: בְּשִׁבְעָה מְקוּמוֹת כְּתִיב לֹא תִתְחַתֵּן בָּם. אָמַר רַבִּי אֲבִין: לוֹסַר שְׂבָעָה עֲמִיבִין.

תָּנָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֲוִינָא: לוֹסַר אֶת בִּיצֵיהֶן. תָּנָא רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל: וְאֶת בֵּית הַיַּעֲנָה – זֶה בִּיצַת הַנְּעֻמִּית. שְׂבָבַת זְרַעֵן. וְלֹא בִּן אָמַר רַבִּי אֶהָא רַבִּי חִינָנָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: שְׂבָבַת זְרַעֵן שֶׁל עֲבוּ"ם – מִהוֹרָה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשְׂבָבַת זְרַע לְבָאֵת בְּלֹא מִימֵי רַגְלִים.

וְעַל הַלְבוֹת בַּעַל קָרִי. רַבִּי בָּא בַּר אֶהָא בְּשֵׁם רַבִּי: שׁוֹנָה הַלְכוֹת וְאִינוּ שׁוֹנָה אֲגָדוֹת. תְּנִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי: שׁוֹנָה הַלְכוֹת

[דף י"א ע"א]

רוֹגְלִיּוֹת. וּבִלְבַד שְׂלֵא יִצִיעַ אֶת מִשְׁנֵתוֹ. וְאִית דְּבַעֲי מִימַר: וּבִלְבַד שְׂלֵא יִזְכִּיר אֶת הַאֲזָבוֹת.

וְעַל הַיְלָבוֹת אֶרְצֵן הַעֲמִים. וְלֹא בִּן אָמַר רַבִּי זְעִירָא בַּר אֲבוּנָא בְּשֵׁם רַב יְרֵמְיָה, יוֹסֵף בִּן יוֹעָזָר אִישׁ צְרִידָה, וְיוֹסִי בִּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם גְּזָרוּ מוּמָאָה עַל אֶרְצֵן הַעֲמִים וְעַל כְּלֵי זְכוּכִית!

רַבִּי יוֹנָה אָמַר: רַבִּי יְהוּדָה בִּן טַבָּאי. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: רַבִּי יְהוּדָה בִּן טַבָּאי וְשִׁמְעוֹן בִּן שְׁטַח, גְּזָרוּ מוּמָאָה עַל כְּלֵי מַתְכוּת. הֲלֵל וְשִׁמְעוֹן גְּזָרוּ עַל טְהַרְתַּת הַיָּדִים.

רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי לׁוֹי: כִּד הָיְתָה הַלְכָה בְּיָדֵךְ, וְשִׁכְחוּתָהּ. וְעַמְדוֹ הַשְּׁנַיִם וְהַסְּבִימוֹ עַל דַּעַת הָרַאשׁוֹנִים. לְלַמְּדוֹךְ שֶׁלֵּב דְּבַר שְׁנוֹתָנִין בֵּית דִּין נִפְשָׁן עֲלוּי – סוּפּוֹ לְהִתְקַיֵּים בְּיָדֵךְ כְּמָה שְׁנַאֲמַר לְמַשָּׁה בְּסִינֵי.

וְאֵתִיבָא בִּי דְמַר רַבִּי מְנָא: כִּי לֹא דְבַר רַק הוּא מְכָם. וְאִם דְּבַר רַק הוּא – מְכָם. לְמָהּ הוּא שְׂאִין אֶתֶם יְגִיעִין בּוֹ. כִּי הוּא חֵיִיכָם, אִימְתִי הוּא חֵיִיכָם? בְּשַׁעָה שְׂאֶתֶם יְגִיעִין בּוֹ.

שְׁמוּאֵל אָמַר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בַּתוֹךְ שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה. הָא הוּיָן לְשְׁמוּנָה עֲשָׂרָה – אֶפְיֵלוֹ קָטָן מִכַּפֵּל.

הַתִּיבוּן: הָרִי שְׂבִיעִית, הָרִי הוּיָן לְשְׁמוּנָה עֲשָׂרָה דְּבָרוֹ! וְרַבִּי יוֹחָנָן מְקַשֵּׁי לָהּ. רַבִּי קְרִיסְפָדָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּין גְּמִלְיָאֵל וּבֵית דִּינֵי הַתִּירוּ: בְּאִיסוּר שְׁנֵי פְרָקִים הָרַאשׁוֹנִים.

רבי יונתן בעי: ולא פן תננין: שאין בית דין יכול לבטל את דברי בית דין חבירו אלא אם פן גדול ממונו בהקמה ובמנין!

אתא רב אבון, רב יהודה בשם שמואל: לא שנו אלא חוץ לשמונה עשרה. הא בתוך שמונה עשרה – אפילו גדול אינו מבטל, מפני שעמדה להן בנפשותיהן! אמר רבי מנא: לא מסתברא דלא הואיל והיא אוגם בטל.

התיבון: הרי שמון. הרי בתוך שמונה עשרה. ורבי יונתן מקשי לה.

רב כהנא בריה דרבי חייה בר אבא, רבי אחא מטי בה בשם רבי יוחנן: שמון, ביטול – מבטל.

נחמן בריה דרבי שמואל בר נחמני בשם רבי שמואל בר נחמני: המש חטאות מיתות, רצו בית דין לבטל – מבטלין.

אמר רבי חייה בר אדא דא דאת אמר – שלא ידחו למיתה ויפלו לנדבה. אבל ליקרב על גבי המזבח – אין חטאת מיתה קריבה.

[דף י"א ע"ב]

הַלְכָה ה'

מתני' בית שמואי אומרים: אין שורין דין וסממנים וכרשינים, אלא כדי שישורו מבעוד יום. ובית הלל מתירין.

גמרא ומה טעמהון דבית שמואי? **ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך**. כל מלאכתך גומרה מבעוד יום.

ומה טעמהון דבית הלל? **ששת ימים תעשה מעשיך וביום**.

מה מקיימין בית הלל טעמון דבית שמואי **ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך**? בעובדי בידן.

ומה מקיימין בית שמואי טעמון דבית הלל **ששת ימים תעשה מעשיך וביום**? כהדא דתני: פותקין אמת המים לגינה מערב שבת, והיא שותה והולכת בשבת.

נותנין קילורית על גבי העין מערב שבת, והיא מתרפא והולכת בשבת. נותנין רטייה על גבי מקה מערב שבת, והיא מתרפא והולכת בשבת.

נותנין מנגמר תחת הפלים מערב שבת, והן מתעשנין והולכין בשבת. נותנין גפרית תחת הפלים מערב שבת, והן מתגפרין והולכין בשבת.

אין נותנין הימים לריחים של מים אלא כדי שיטחנו כל צורכן מבעוד יום. אמר רבי חיי: מפני שהן משמיעות את הקול.

אמר ליה רבי יוסי: ואות רבי סבר רבי יהודה. ברם פרבנינו, כמח דאינון אמרין תמן – משום לא הותרחל בכל טפה וטפה. בן אינון אמרין הכא – משום לא הותרחל בכל חטה וזטה. אמר רבי יוסי כי רבי בון: מפני שהוא שכח ותזקע את היתד.

בית שמאי אמרו לבית הלל דבר אחד ולא יכלו להשיבן. בית הלל אמרו לבית שמאי דבר אחד ולא יכלו להשיבן.

אמרו להן בית הלל לבית שמאי: אין אתם מודין לנו שמוענין קורת בית הכד וכעיוגלי הגת עם חשיכה! ולא יכלו להשיבן.

אמר רבי זעירא: אילולא דלא מעלה רישי ביני אריותא, הוינא אמר טעמא. תמן – כבד נעקרה כל טיפה וטיפה ממקומה. הכא – מה אית לך מימר?

בית שמאי אמרו לבית הלל דבר אחד ולא יכלו להשיבן. אמרו לבית הלל אין אתם מודין לנו שאין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו כל צרכן

[דף י"ב ע"א]

מבעוד יום! ולא יכלו להשיבן. אמר רבי זעירא אילולי דלא מעלה רישי ביני אריותא, הוינא אמר טעמא. תמן בצל בשר וביצה דרכן להתהפך. הכא מה אית לך מימר.

אמר רבי יודן: נצלו באכילת בן דרוסאי – אמרו דבר שדרכו להתהפך, עד כדי שיצלה כל צורכן מבעוד יום. אמר רבי מנא: לא מסתברא, דלא מותר, דינון יכלין למימר לון: היאך אתם משיבין לנו מדבר שדרכו לצלות כל צורכן מבעוד יום, על דבר שאין דרכו להשרות כל צורכן מבעוד יום!

הלכה ו' מתני' בית שמאי אומרים: אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור, אלא כדי שיהכילו מבעוד יום. ולא את הצמר ליורה, אלא כדי שיקלומ את העין. ובית הלל מתירין.

גמרא מהו מיתתני? אמר רבי אבהו: בגון אילין קורייאי דלא מקפדין.

רב יהודה בשם שמואל: והיא שתתהא היורה עקורה. אבל אם היתה היורה קבוע – אסורה, מפני שהוא מתירא שפא מתאכל ציבעו והיא מוסיף מוי.

רבי שמואל בשם רבי אבהו: בית הלל ילפון מלאכת היתר ממלאכת איסור. אילו עשה בן בשבת שפא אינו אסור? ודכוותה עשה בן מבעוד יום – מותר.

הַלְבָּה ז' מִתַּנִּי' בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין פּוֹרְשֵׁין מִצִּדּוֹת חָיה וְעוֹפוֹת וְדָגִים, אֲלָא כְּדִי שְׁיִצְוִדוּ מִבְּעוֹד יוֹם. וּבֵית הֵלֵל מוֹתִירִין:

גְּמָרָא מִי מוֹדִיעַ? אִם נִתְקַלְקְלָה הַמְּצוּדָה – דְּבַר בְּרִיא שְׁנִי צוּדוּ מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִם לֹא נִתְקַלְקְלָה הַמְּצוּדָה – דְּבַר בְּרִיא שְׁלֹא נִי צוּדוּ מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִפְּלוּ נִתְקַלְקְלָה הַמְּצוּדָה, חָשׁ לוֹמֵר שְׁמַאי לֹא נִי צוּדוּ מִבְּעוֹד יוֹם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוּז: בְּפֹרְשֵׁת בְּהוֹרְשֵׁין. תַּדַּע לָךְ שֶׁהוּא בֶן, דִּתְנִין: "דָּגִים". וְדָגִים לֹא בְּמָקוֹם שֶׁהוּא מְצוּיִין?! וְכֹא בְּמָקוֹם שֶׁחָיָה וְעוֹף מְצוּיִין. רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי אֶתְקִין לְהַלְבָּה.

[דף י"ב ע"ב]

סְבָרִין מִימַר: מוֹתִרִין לְמַחֵר. רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי עוֹזִיָּאל בְּרִיהַ דְּרַבִּי הוֹנִיָּה דְּבֵרַת חוּרְן: מוֹתִרִין מִפְּשֵׁי. סְבָרִין מִימַר: סְפִיקוּ הִתִּירוּ. רַבִּי הַנְּנִיָּה וְרַבִּי יוֹנָתָן תְּרִיהוֹן אָמְרִין: סְפֵק הֵבֵן – אָסוּר. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: סְפֵק הֵבֵן – מוֹתֵר.

רַבִּי חֵיִיא רוֹבַח, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר רַבִּי חַד אָמַר: הַעֲבֹדִים – צְרִיד הֵבֵן. וְהִרְנָה אָמַר: אֵין הַעֲבֹדִים צְרִיד הֵבֵן. וְלֹא יִדְעִינָן מֵאֵן אָמַר דָּא וּמֵאֵן אָמַר דָּא. מִן מַדָּה דְּרַב מַעְנֵי מִינֵי קוּמִיהַ רַבִּי חֵיִיא רוֹבַח, וְהוּא אָמַר לֵיה: הֵן תְּוִיתָא? וְהוּא אָמַר לֵיה: שְׁיִירְתָּה תְּנוּת עֲבָרָא, וְתוּינָא אֲכִיל מִינָה תְּאִינֹן. הָוִי, הוּא דוּ אָמַר אֵין הַעֲבֹדִים צְרִיד הֵבֵן.

חַד תְּלִמִּיד מִן סִמְיָא אָזַל לְאַנְטִיּוֹרִים וְאִיִּיתוּן לֵיה דְּרַמְסַקִּינָא וְאָכַל. חַד תְּלִמִּיד מִן דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי אָזַל לְתַמְזוּן, וְאִיִּיתֵי לֵיה דְּרַמְסַקִּינָא, וְלֹא אָכַל. וְאֶתְּא וּמַר קוּמִי רַבִּיהַ. אָמַר לֵיה: דוּ נְהִיג כְּשִׁיטְתִּיָּה דְּרַבִּי סִמְיָא. דְּרַבִּי סִמְיָא אָמַר: אֵין הַעֲבֹדִים צְרִיד הֵבֵן.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: דְּמִדְּמִנִּיּוֹת שְׁבַבְרָם – הָרִי אֵלוּ אָסוּרוֹת. רַב הוֹנָא בְּשֵׁם רַב שְׁצִים שְׁבַבְפִּים הָרִי אֵלוּ מוֹתִרִין:

הַלְבָּה ח' מִתַּנִּי' בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹכְרִין לְעַבְדִּים וְלֹא מוֹעֲגִין עִמּוֹ, וְלֹא מוֹבִיחִין עֲלֵיו, אֲלָא כְּדִי שְׁיִצְעֵי לְמָקוֹם קְרוֹב. וּבֵית הֵלֵל מוֹתִירִין:

גְּמָרָא אֵי זְהוּ מָקוֹם קְרוֹב? וַיָּבֵא בִּי דְמַר שְׁמוּאֵל: בְּגוֹן מִן הוּמְרָא לְנִתְרָדְעָא. אוֹף תְּבָא בֶן.

אִית דְּבָעֵי מִימַר: עַד שֶׁהוּא מוֹעֵי לְבֵיתוֹ. וְאִית דְּבָעֵי מִימַר: עַד שֶׁהוּא מוֹעֵי לְעִירוֹ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמַר: כְּדִי שְׁיִצָּא מִמָּקוֹם הַפֶּתַח וַיִּקְדַּשׁ עֲלָיו הַיּוֹם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: זוּ דְבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. וְרַבִּי עֲקִיבָה בָּא לְהַכְרִיעַ עַל דְּבָרֵי בֵּית הֵלֵל.

אֵין נוֹתְנִין לְעַבְדִּים עַל מְנַת לְצִאתָא. נְטִיל וַיִּצָּא – אֵין אֶתְּ זִקוּק לוּ.

תַּנְי: אומנין עכו"ם שהיו עושין עם ישראל, בתוך ביתו של ישראל – אסור. ובתוך בתיקן – מותר.

אמר רבי שמעון בר לעזר: בפה דברים אמורים? בקיבולת. אבל בשכר יום – אסור.

בפה דברים אמורים? בתלוש מן הפרקע. אבל במחובר לפרקע אסור.

ובעיר אחרת – בין כך ובין כך מותר. מהו בין כך ובין כך מותר?

[דף י"ג ע"א]

בין בתלוש ובין במחובר. בין בשכיר בין בקיבולת? אמר רבי אילא: בין בתלוש בין במחובר,

ובלבד – בקיבולת.

רבי שמעון בר פרסנה בשם רבי אחא: בשבת, ובאבל, ובקבוצה זרה – הלכה כרבי שמעון בן

אלעזר.

אין משלחין איגרות ביד עכו"ם לא בערב שבת ולא בחמישי בשבת. בית שמאי אוסרין אפילו

כרביעי. ובית הלל מתירין.

אמרו עליו על רבי יוסי הכהן: שלא נמצא כתבו ביד עכו"ם מעולם.

אין מפרישין לים הגדול לא בערב שבת ולא בחמישי בשבת. בית שמאי אוסרים אפילו כרביעי.

ובית הלל מתירין. אם היה דבר של סכנה, כגון מצור לצידון – מותר.

אין מקיפין על עיר של עכו"ם פחות משלשה ימים קודם לשבת. הדין דתימר – במלחמת הרשות.

אבל במלחמת חובה – אפילו בשבת. שכן מצינו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת, וכתוב בה

תעשה ששת ימים. וכתוב וביום השביעי תסבּו את העיר שבע פעמים. וכתוב עד רדתה

אפילו בשבת:

הלכה ט' מתני' בית שמאי אוסרים: אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס נכרי, אלא כדי

שיעשו מבעוד יום. וכולן בית הלל מתירין עם השמש.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס עכו"ם שלשה ימים

קודם לשבת. ושׁוין אלו ואלו, שמוענין בקורות בית הפד ועגולי הגת:

גמרא עד איכן? ויבא כמה דמר רב יוחנן בשם רבי הונאי: עד כדי הילוך ארבעה מיל. וכא.

נתן כליו לכובס נכרי, ובא ומצאו עובד בו בשבת – אסור. אמר רבי יודן: וימר ליה דלא יעבוד.

אמר רבי יודן אבוי דרבי מתנׁיה: הוא דתימר – במזבת הנׁיה. אבל בשכיר – בעבידתיה הוא

עסיק:

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק חֲמִישִׁי

ה,א קבל ממנו מאה צאן במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביעי, ואני נוטל סלע מכל אחד ואחד באחרונה - אסור; למחצה לשליש ולרביעי, מחצה למזונות ומחצה לבטלה, ואני נוטל מכל אחד ואחד באחרונה - מתר. קבל ממנו מאה עגל במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביעי, מחצה למזונות ומחצה לבטלה, ואני נוטל דינר זהב מתוך חלקך באחרונה - מתר.

ה,ב אין שמין כבורות תמימים לישראל, אבל שמין להן כבורות בעלי מומין, ושמין כבורות תמימים לכהנים, ואין צריך לומר בעלי מומין.

ה,ג אין שמין לא את העזים ולא את הרחלים, ולא כל דבר שאינו עושה ואוכל, רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שמין את העזים מפני שהן חולכות, ואת הרחלים מפני שהן גוזזות ואת התרנגולת מפני שעושה ואוכלת. השמה תרנגולת מחברתה מטפלת באפרוחים כל זמן שצריכין לאמן. מטפל אדם בבהמה טמאה שנים עשר חדש, ובאדם עשרים וארבעה חדש, מקום שנהגו לעלות שכר פתח למעות - מעלין, לבהמה - מעלין, ואין משנין ממנהג המדינה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: שמין עגל עם אמו וסיח עם אמו, ואף על פי שמעלה שכר פתח למעות, ואין חושש משום רבית.

ה,ד השם בהמה מחברו, עד מתי חיב לטפל בה? סומכוס אומר: בבהמה דקה שלושים יום ובבסה חמישים יום. רבי יוסי אומר: בדקה שלשה חדשים מפני שטפולה מרבה. יתר על כן, בכלם, אם היה חלקו של בעל הבית שם עליו - אין משנין ממנהג המדינה. השם בהמה טמאה מחברו, עד מתי חיב לטפל בולדות? סומכוס אומר: באתונות - שמונה עשר חדש. ובגדרות -

עשרים וארבעה חדש. ואם עמד עליו בתוך הזמן - חברו מעכב על ידו, אבל אינו דומה טפולה של שנה ראשונה לטפולה של שנה שניה. השם בהמה מחברו, אין פחות משנים עשר חדש. עשה בה כל ימות החמה, ומבקש למוכרה בימות הגשמים - יכול לעכב על ידו, עד שיאכילה כל ימות הגשמים, האכילה כל ימות הגשמים, ומבקש למוכרה בימות החמה - יכול לעכב על ידו, עד שיעשה בה כל ימות החמה.

ה,ה השם בהמה מחברו מתה, בכוסיא' - משלם כלה. ושלם בכוסיא - משלם פלגא, שפך הוא כותב לו: אם תמות בכוסיא אשלם כלה, דלא בכוסיא אשלם פלגא. שמה במנה והשביתה, והרי יפה מאתים זוו, מתה בכוסיא - משלם ששה של זהב. שלא בכוסיא - משלם חמשים זוו. שמה במנה והכתישה, והרי יפה חמשים זוו, מתה, בכוסיא - משלם שלשה של זהב. שלא בכוסיא - משלם חמשים זוו.

ה,ו רבי שמעון בן גמליאל אומר: מפרין על שדהו, כיצד? קבל ממנו שדה בעשרה כורין חטין, ואמר לו: תן לי מאתים דינר ואפרנסה, ואני נותן לך שנים עשר כור בשנה - מתר. אבל אין מפרין על ספינתו, ועל חנותו, ועל כל דבר שאינו עושה ואוכל. מקבל אדם צאן ברזל מאשתו, והולדות והגזין שלו. ואם מתו - חיב באחריותן.

ה,ז איזה הוא צאן ברזל? היו לפניו מאה צאן, ואמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביעי. במאה של זהב, והולדות והגזין שלך. ואם מתו - אתה חיב באחריותן, ואתה מעלה לסלע מכל אחד ואחד - מתר. מקבלין צאן ברזל מן העובד כוכבים ושדה צאן ברזל אפלו מישראל, לזה אדם מאשתו ובניו ברבית, אלא שמחנכן ברבית.

הַח, אֵין יִשְׂרָאֵל רְשָׁאי לְלוֹת שְׁקֵל וּלְהַלוֹת בְּסַלַע, אָבֵל עוֹבֵד כּוֹכְבִים רְשָׁאי לְלוֹת בְּשְׁקֵל וּלְהַלוֹת בְּסַלַע. יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹה מְעוֹת מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים, וּמִבְּקֵשׁ לְהַחְזִירָן לוֹ, מִצְּאוּ חִבְרוּ וְאָמַר לוֹ: תִּנָּס לִי וְאֲנִי נוֹתֵן לָךְ, כְּדָרְךְ שְׂאֵתָה נוֹתֵן לוֹ - אֶסוּר. וְאִם הֶעֱמִידוּ אֶצֶל הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים - מִתָּר. וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁלוֹה מְעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וּמִבְּקֵשׁ לְהַחְזִירָן לוֹ, מִצְּאוּ יִשְׂרָאֵל אַחַר, וְאָמַר לוֹ: תִּנָּס לִי וְאֲנִי נוֹתֵנְךָ לָךְ, כְּדָרְךְ שְׂאֵתָה נוֹתֵנְךָ לוֹ - מִתָּר. וְאִם הֶעֱמִידוּ אֶצֶל יִשְׂרָאֵל - אֶסוּר. יִשְׂרָאֵל שְׂאֵמַר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים: הִילָךְ שְׁכָרְךָ וְצָא, וְהַלוֹה מְעוֹתֵי בְּרִבִּית - אֶסוּר. וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׂאֵמַר לְיִשְׂרָאֵל: הִילָךְ שְׁכָרְךָ וְהַלוֹה מְעוֹתֵי בְּרִבִּית - מִתָּר. אָבֵל אֶסוּר מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵינַן. מְעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִמְּפָקְדוֹת אֶצֶל הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים - מִתָּר לְהַלוֹתָן בְּרִבִּית, וְשֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים הַמְּפָקְדוֹת אֶצֶל יִשְׂרָאֵל - אֶסוּר לְהַלוֹתָן בְּרִבִּית. זֶה הַכֶּלֶל, כָּל שְׂבָאחֲרִיּוֹת יִשְׂרָאֵל - אֶסוּר. כָּל שְׂבָאחֲרִיּוֹת עוֹבֵד כּוֹכְבִים - מִתָּר. יִשְׂרָאֵל שְׁנַעֲשֶׂה לוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס, אוֹ סַנְטֵר - מִתָּר לְלוֹת הֵימְנּוּ בְּרִבִּית, וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁנַעֲשֶׂה אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס לְיִשְׂרָאֵל, אוֹ סַנְטֵר - אֶסוּר לְלוֹת הֵימְנּוּ בְּרִבִּית. יִשְׂרָאֵל הַלוֹה מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים הַלוֹה מִיִּשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל אַחַר נַעֲשֶׂה לוֹ עֶרֶב וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ.

הַט, יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹה מְעוֹת מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁלוֹה מְעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, וְנִתְגִּיר. בֵּין שְׂזַקְפָן עָלָיו עַד שְׁלֵא נִתְגִּיר, וּבֵין שְׂזַקְפָן עָלָיו מִשְׁנַתְּגִיר, גּוֹבֵה אֵת הַקֶּרֶן וְאִינוּ גּוֹבֵה אֵת הַרְבִּית; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: עוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁלוֹה מְעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וְנִתְגִּיר, בֵּין שְׂזַקְפָן עָלָיו בְּמַלוֹה עַד שְׁלֵא נִתְגִּיר, וּבֵין שְׂזַקְפָן עָלָיו בְּמַלוֹה מִשְׁנַתְּגִיר - גּוֹבֵה אֵת הַקֶּרֶן וְאִינוּ גּוֹבֵה אֵת הַרְבִּית. וְיִשְׂרָאֵל הַלוֹה מְעוֹת מְעוֹבֵד כּוֹכְבִים וְנִתְגִּיר, וְזַקְפוּ עָלָיו בְּמַלוֹה,

עַד שְׁלֵא נִתְגִּיר - גּוֹבֵה אֵת הַקֶּרֶן וְגוֹבֵה אֵת הַרְבִּית, מִשְׁנַתְּגִיר - גּוֹבֵה אֵת הַקֶּרֶן וְאִינוּ גּוֹבֵה אֵת הַרְבִּית. הַמְּלוֹה אֵת חִבְרוּ בְּרִבִּית, וְכֹא לְפָנֵי בֵּית דִּין - קוֹנְסִים אוֹתוֹ, וְאִינוּ גּוֹבֵה, לֹא אֵת הַקֶּרֶן וְלֹא אֵת הַרְבִּית; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר, שֶׁהִיָּה רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: שֵׁטֶר שֵׁישׁ בּוֹ רִבִּית - קוֹנְסִין אוֹתוֹ, וְאִינוּ גּוֹבֵה לֹא אֵת הַקֶּרֶן וְלֹא אֵת הַרְבִּית. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: גּוֹבֵה אֵת הַקֶּרֶן וְאִינוּ גּוֹבֵה אֵת הַרְבִּית. הַמוֹצֵא שֵׁטֶר רִבִּית - יִקְרָעֵנּוּ. כֹּא לְבֵית דִּין - יִקְרָעוּהוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: הַכֵּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. הַמְּלוֹה אֵת חִבְרוּ בְּרִבִּית, וְהַלָּךְ הַלוֹה, וְיִרְשׁ עָלָיו שְׁטְרֵי בְּרִבּוֹת, וְאָמַר לוֹ: צֵא שְׁלִי בְּשֶׁלֶךְ - מִתָּר. אִם כָּאוּ לְבֵית הַחֲשִׁבוֹן - אֶסוּר. הַמְּלוֹה אֵת חִבְרוּ בְּרִבִּית, וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה - חֵיב לְהַחְזִיר. מֵת וְהֵנִיחַ לְפָנֵי בְּנָיו - לֹא יַחְזִירוּ בְּנָיו, עַל זֶה נֹאמַר (איוב כז, טז): "יִכֵּן וְצָדִיק יִלְבַּשׁ" וְגו'. אָבֵל הֵנִיחַ לְהֵן אָבִיהֶן פְּרָה שְׂדֵה וְטִלְיֹת, וְכָל דְּבַר שֵׁישׁ בֶּה אַחֲרִיּוֹת - חֵיבִין לְהַחְזִיר.

מִסְכַּת בְּבָא מִצִּיעָא פֶּרֶק שִׁישִׁי

ו, א, אֵין פּוֹסְקִין עַל הַפְּרוֹת עַד שֵׁיצֵא הַשֶּׁעַר, אֶפְלוּ יִשְׁנוֹת הוֹלְכוֹת מֵאַרְבַּע - אֵין פּוֹסְקִין עַל הַחֲדָשׁוֹת מֵאַרְבַּע, עַד שֵׁיצֵא הַשֶּׁעַר לְחֲדָשׁ וְלִישֵׁן. יֵצֵא שֶׁעַר לְאַחֲרִים, אֵף עַל פִּי שְׂאִין לוֹ - מִתָּר לְקוֹץ הֵימְנּוּ. בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שְׁמוֹצֵא לְקַח בְּאוֹתוֹ הַשֶּׁעַר, אָבֵל אִם הָיוּ לְקוֹטוֹת וְהוֹלְכוֹת מֵאַרְבַּע, וְהוּא אִינוּ מוֹצֵא לְקַח, אֵלֵא מְשַׁלְּשָׁה - הָרִי זֶה אִינוּ פּוֹסֵק עַד שֵׁיצֵא הַשֶּׁעַר לְלוֹקֵט וְלִמּוֹכֵר, וּפּוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַגְּדִישׁ שֶׁל תְּבוּאָה, וְעַל הָעֵבֵיט שֶׁל עֲנָבִים, וְעַל הַמְּעֻשִׂים² שֶׁל זֵיתִים, אֵף עַל פִּי שְׁלֵא יֵצֵא הַשֶּׁעַר. אָבֵל אַחֲרִים לֹא יִקְצִוּ עַל גְּבִיּוֹ. וּפּוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַזֶּבֶל בְּאַשְׁפוֹת כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, אֵף עַל פִּי שְׂאִין לְזֶה - יֵשׁ לְזֶה.

² לַפְּעֻזָּן

חֲבִית בְּתוֹךְ הַדּוֹת, וְנִפְתַּח הַדּוֹת וְנִפְלְהָ וְנִשְׁבְּרָה, אָף עַל פִּי שְׁחִיב בְּאַחֲרֵי־יָתֶהּ – מֵתָר. וְהִלֵּל אוֹסֵר. לְמָה זֶה דוּמָה? לְנוֹתֵן מְעוֹת לַחֲבֵרוֹ לְתֵן לוֹ פְרוֹת בְּגֵרָן, וְנִגְנְבוּ, אוֹ אֲבָדוּ – חֵיב בְּאַחֲרֵי־יָתֵן. אִם פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ – חֵיב לְהַעֲמִיד לוֹ.

וְדַ לְקַח הֵימְנוּ לְגִין וְחֲצִי לְגִין, רְבִיעִית וְשִׁמְיָנִית – רִשְׁאֵי שִׁיאֲמַר לוֹ: תֵּן לִי מִיָּד בְּפָחוֹת, וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רַבִּית. כִּי־זָא בּוֹ, הַלּוֹקַח מִקַּח מִחֲבֵרוֹ עַל מִנַּת לְתֵן לוֹ מִכָּאֵן וְעַד שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ, רִשְׁאֵי שִׁיאֲמַר לוֹ: תֵּן לִי מִיָּד בְּפָחוֹת, וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רַבִּית. הַמוֹכֵר יֵינן וְשִׁמְן לַחֲבֵרוֹ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה – חֵיב לְהַעֲמִיד לוֹ כְּדָרָךְ שֶׁהַעֲמִיד בְּקוֹטְלוֹזִין, וְלֹא יֵהָא מוֹכֵר אֶת הַחֲבִית בְּשִׁלְשָׁה שְׁעָרִים, וְאִם הִיָּה מִסְבֵּב וְהוֹתִיר – מוֹכֵר אֶת הַשָּׂאָר בְּאִיזָה מֵהֵן שִׁרְצָה. אֲגָרִי-מְמוֹן⁴ הִיָּה בִירוּשָׁלַיִם, וְלֹא הִיָּה מְכֻנָּיִם עַל הַשְּׁעָרִים, אֲלֵא עַל הַמְדוֹת, כְּשֶׁהִיָּתֶה חֲבִית נִמְכָּרָה בִירוּשָׁלַיִם בְּשִׁלְשָׁה שְׁעָרִים, פִּיָּה שׁוֹלִיָּה וְאִמְצָעָה.

וְהָ אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: יִלְךְ חֲמוּרֵי עִמָּךְ הַיּוֹם, וְשִׁלְךָ עִמִּי לְמָחָר. תַּחֲרַשׁ פְּרִתִּי עִמָּךְ הַיּוֹם וְשִׁלְךָ עִמִּי לְמָחָר. אֲבָל לֹא יֵאמַר לוֹ: חֲמוּרֵי עִמָּךְ הַיּוֹם לְמוֹזָרַח וְשִׁלְךָ עִמִּי לְמָחָר בְּמַעֲרָב, תַּחֲרַשׁ פְּרִתִּי עִמָּךְ הַיּוֹם בְּמוֹזָרַח וְשִׁלְךָ עִמִּי לְמָחָר בְּמַעֲרָב, וְאִם הִיָּה שָׂכָר שָׁוָה – הָרִי זֶה מֵתָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל יְמֵי הַגָּרִיד אֶחָד, וְכָל יְמֵי הַרְבִּיעָה אֶחָד. הָאוֹמֵר לְפוֹעֵל: 'הִילְךָ מְנָה זֶה, וְיֵהָא בְיָדְךָ שְׂתַעֲשֶׂה עִמִּי בְּפַעֲלָה בְגֵרָן מִדִּינֵר לְיוֹם', וְהִיָּה יָפֵה סִלַּע בְּיוֹם – מֵתָר. הַנוֹתֵן מְעוֹת לַחֲבֵרוֹ לְתֵן לוֹ פְרוֹת בְּגֵרָן – חֵיב לְהַעֲמִיד לוֹ בְּשַׁעַר בֵּינוּנֵי. וְאִיזָה שַׁעַר בֵּינוּנֵי? הִיָּה הוֹלְכוֹת מִשְׁמוֹנָה וְתִשְׁעָה וּמַעֲשָׂרָה – נוֹתֵן לַחֲבֵרוֹ: הַלְוִיָּנִי חֲבִית אַחַת שֶׁל יֵינן, עַד שִׁיבֵא בְנֵי, אוֹ עַד שֶׁאִפְתַּח אֶת הַדּוֹת. הִיָּתֶה לוֹ

וְבֵי אֵינן פּוֹסְקִים עַל הַבִּיצִים שֶׁל יוֹצֵר, אֲלֵא עַד שִׁיעֲשׂוּ. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּאֵלוֹ הָעוֹשִׂים בְּעֶפְרָ לָבֵן, אֲבָל בְּאֵלוֹ הָעוֹשִׂים בְּעֶפְרָ שְׁחוֹר, כְּגוֹן כֶּפֶר חֲנֻנְיָא וְחֲבֵרוֹתֶיהָ, כֶּפֶר שִׁיחִין וְחֲבֵרוֹתֶיהָ – מֵתָר לְקוּץ. שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁאֵינן לְזָה יֵשׁ לְזָה. אֵינן פּוֹסְקִין עַל הַחֲלָב וְעַל הַגְּזִיזִין, אֲלֵא עַד שִׁיעֲשׂוּ. הַתְּחִיל לַחֲלָב – מֵתָר לְקוּץ. הַתְּחִיל לְגֹז – מֵתָר לְקוּץ. אֵינן פּוֹסְקִין, לֹא עַל הָאֶפְרוֹחִין וְלֹא עַל הַפְּרָגִיּוֹת, וְלֹא עַל הַדְּגָיִם בְּטַבְּרָיָא, וְלֹא חֲבִילֵי קֶשׁ. אֲבָל פּוֹסְקִין עַל הַבִּיצִים, וְעַל הַצְּפָרִים, וְעַל הַדְּגָיִם, שֶׁבְּשֶׁאָר כָּל מְקוֹמוֹת, וְעַל חֲבִילֵי יַעֲצִים. זֶה הַפְּלֵל: כָּל שֵׁישׁ לוֹ גֵרָן – קוֹצֵץ עִמּוֹ כְּשַׁעַר גֵרָן. וְכָל שֶׁאֵינן לוֹ גֵרָן – קוֹצֵץ עִמּוֹ כָּל שְׁעָה שִׁרְצָה.

וְגַ הִיָּה לְפָנָיו מֵאָה צָאן, וְאֲמַר לוֹ: הָרִי גִיזִיהֶם שֶׁל אֵלוֹ עֲשׂוּיּוֹת עֲלֶיךָ בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב – מֵתָר. מְלִיטְרָא כֶּף וְכָךְ – אֲסוּר. אִם יֵשׁ לוֹ – מֵתָר לְגֹז וְלְתֵן לוֹ. הִיָּה לְפָנָיו מֵאָה כֶּר, אֲמַר לוֹ: קָמָה זוֹ עֲשׂוּיָה עֲלֶיךָ בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב – מֵתָר. בְּכוֹר כֶּף וְכָךְ – אֲסוּר. וְאִם יֵשׁ לוֹ – מֵתָר לְקַצֵּר וְלְתֵן לוֹ. אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: הִילְךָ מֵאֲתִים זֹזוֹ עַל מָה שֶׁשָּׂדֶךְ עוֹשָׂה, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יֵאמַר לוֹ מֵאֲרַבַּע בְּסִלַּע, מִסָּאֲתִים בְּסִלַּע, מִלּוֹה אָדָם אֶת אֲרִיסִיו מֵאֲרַבַּע בְּסִלַּע, מִסָּאֲתִים בְּסִלַּע, בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹּא יֵרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, אֲבָל אִם יֵרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ – הָרִי הוּא כֹּכֵל אָדָם. פּוֹסֵק אָדָם עִם אֲרִיסִיו לְזֹרַע לְהוֹצָאָה – הָרִי זֶה אֲסוּר. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אֶפְלוֹ זֹרַע וְהוֹסִיף בְּסָאֲתִים – לֹא יוֹצִיאָם לְאִמְצַע לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, עַד שִׁיעֲשֶׂה עֲלוֹ דְמִים, פֶּסֶק הֵימְנוּ חֲטִינן, וְנָתַן לוֹ שְׁעוֹרִין, שְׁעוֹרִין וְנָתַן לוֹ חֲטִינן – אֲסוּר. לֹא יֵאמַר לוֹ: הִילְךָ מְנָה וְצָא קַח לְךָ מִן הַשּׁוּק, אֲלֵא לּוֹקַח וְנוֹתֵן לוֹ. אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: הַלְוִיָּנִי חֲבִית אַחַת שֶׁל יֵינן, עַד שִׁיבֵא בְנֵי, אוֹ עַד שֶׁאִפְתַּח אֶת הַדּוֹת. הִיָּתֶה לוֹ

⁴ יש כמה שגורסים כאן כמילה אחת: אִיגְרָאנְאָמִין או

³ שוק למכירת יינות.

אֲגֵרְדִּמִין – ופירושו: הממונים להלקות את מעוותי המדות.

הזול. בשער היקר - נותנן לו כשער היקר. רבי יהודה אומר: לעולם נותנן לו כשער הזול. לא יאמר לו: 'תן לי כשער הזול', אלא אומר לו: 'תן לי מעותי שלוקח אני בהן כשער הזול'. במה דברים אמורים? בזמן שמוצא לקח בכל מעות שנתן לו, אבל אינו מוצא לקח אלא כור אחד בסלע - נותן לו כור אחד בסלע, והשאר נותן לו כשער בינוני.

ו, רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב פוטרין בלבד, ופטרנו את המלוה מלקוחות מפני שהוא ב'קום עשה'. אמר רבי יוסי: בוא וראה כמה סמויות עיניהם של מלוי רבית. אדם קורא לחברו "עובד כוכבים ומגלה עריות ושופך דמים" - מבקש שיפול עמו לחיים, והלה מביא את הלבד, ואת הקלמוס, ואת הדיו, ואת השטר ואת העדים, ואומר: בואו וכתבו עליי שאין לו חלק במי שפוקד על הרבית, וכתוב ומעלה בערפאים, וכפר במי שאמר והיה העולם, הא למדת, שמלוי רבית כופרין בעקר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: יתר על מה שמרויחין - הן מתחייבין, שהן עושין את התורה פלסטר, ואת משה טפש, ואומרים: אילו היה משה יודע שכן אנו מרויחין - לא היה כותבו. רבי עקיבא אומר: קשה רבית, שאף שאלת שלום רבית. כיצד? והוא שלא שאל בשלומו מימיו, עד שלוה הימנו, הקדים לו שאלת שלום, הוי אף שאלת שלום - רבית.

רבי שמעיה אומר: כל שיש לו מעות ואין מלוה אותן ברבית, עליו הכתוב אומר (תהלים טו, ה): 'כספו לא נתן בנשך עושה אלה לא ימוט לעולם', הא למדת, שמלוי רבית מתמוטטין והולכים מן העולם. מטמטט זה איני יודע מה הוא, כענין שנאמר (משלי כד, יא): 'הצל לקחים למות' וגו'.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק שְׁבִיעִי

ז, א השוכר את הפועלים, בין שהטעו את בעל הבית ובין שבעל הבית הטעה אותו -

אין להם זה על זה אלא תרעומות. במה דברים אמורים? בזמן שלא הלכו, אבל שכר חמרין והלכוף ולא מצאו; שכר את הפועלים והלכו ומצאו את השדה כשהיא לחה - נותן להם שכרם משלם, שאינו דומה העושה מלאכה ליושב בטל, ואינו דומה הבא טעון לבא ריקן. במה דברים אמורים? בזמן שלא התחילו, אבל אם התחילו - הרי אלו שמין להם. כיצד? קבלו הימנו קמה לקצר בשתי סלעים, קצר חצייה והניח חצייה. טלית לארג בשתי סלעים, ארג חצייה והניח חצייה - הרי אלו שמין לו, אם היה מה שעשה יפה ששה דינרין - נותן לו סלע, או יגמר מלאכתו. ואם היה יפה סלע - נותן לו סלע. רבי דוסא אומר: שמין על מה שעתיד להעשות, אם היה מה שעתיד להעשות יפה חמשה דינרין - נותנין לו שקל, או יגמר מלאכתו. ואם היה יפה שקל - נותנין לו שקל. במה דברים אמורים? בדבר שאינו אבוד, אבל דבר האבוד - שוכר עליהן או מטען. כיצד? אומר לו סלע פסקתי לך, הריני נותן לך שתיים, הלך ושוכר ממקום אחר - בא ונוטל מזה ונותן לזה. במה דברים אמורים? בזמן שפוסק עליו במקום שאינו מוצא לשכר, אבל ראה חמרין מממששין ובאין, ואמר לו צא ושכור לך אחד מאלו - אין לו עליו אלא תרעמת.

ז, ב השוכר את הספינה ופרקה עליו באמצע הנמל - אין לו עליו אלא תרעמת. השוכר את הפועל ומת לו מת, או שאחזתו חמה - הרי אלו שמין לו. כיצד שמין לו? אם היה שכיר חדש - נותנים לו לפי שכירותו. קבלן - נותנים לו לפי קבלנותו. השוכר את הפועל להביא שליחות ממקום למקום, והלך ולא הביא - נותן לו שכרו משלם. השוכר את הפועל להביא קנים ודוקרנים לכרם, והלך ולא הביא - נותן לו שכרו משלם. השוכר את הפועל להביא ענבים ותפוחים

וְדַרְמַסְקוֹנָתָא לְחוּלְהָ, וְהִלְךְ וּמִצְאוּ שְׁמַתָּא, אִו שְׁהֲבֵרִיא, לֹא יֵאמֵר לוֹ: 'טוֹל מַה שְׁהֲבַתָּ בְשִׁכְרָךְ!', אֲלֵא נֹתֵן לוֹ שִׁכְרוֹ מִשְׁלָם.

ז,ג הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְחֶרֶשׁ - לֹא יֵאמֵר לוֹ: בֹּא וּנְכַשׁ. לְנִכְשׁ - לֹא יֵאמֵר לוֹ: בֹּא וְחָרוּשׁ. לְחֶרֶשׁ בְּשֻׁדָּה זו - לֹא יֵאמֵר לוֹ: בֹּא וְחָרוּשׁ בְּשֻׁדָּה אַחֲרָת. לְנִכְשׁ בְּשֻׁדָּה זו - לֹא יֵאמֵר לוֹ: בֹּא וּנְכַשׁ בְּשֻׁדָּה אַחֲרָת. שִׁכְרוֹ לְנִכְשׁ וְגַמֵּר אֶת שְׁדָהוּ - לֹא יֵאמֵר לוֹ: בֹּא וְעַדֵּר שְׁתֵּי גִפְנִים. שִׁכְרוֹ לְעַדֵּר וְגַמֵּר אֶת שְׁדָהוּ - לֹא יֵאמֵר לוֹ: בֹּא וּנְכַשׁ אֶת שְׁתֵּי גִפְנִים. גְּמַר בְּחֵרִישׁוֹ הַיּוֹם - לֹא יֵאמֵר לוֹ: בֹּא וְחָרוּשׁ בְּשֻׁדָּה אַחֲרָת, שִׁיאֵמֵר לוֹ: פְּרִינָס לִי מְלֵאכָה מִתּוֹךְ שְׁלָךְ אוֹ תֵּן לִי שִׁכְרִי בְּמַה שְׁעֲשִׂיתִי. גְּמַר נִכּוּשׁ בְּחֻצוֹת הַיּוֹם - לֹא יֵאמֵר לוֹ: בֹּא וּנְכַשׁ בְּשֻׁדָּה אַחֲרָת, שִׁיאֵמֵר לוֹ פְּרִינָס לִי מְלֵאכָה [מִתּוֹךְ] שְׁלָךְ אוֹ תֵּן לִי שִׁכְרִי בְּמַה שְׁעֲשִׂיתִי, וְכֵן הוּא שְׁגַמֵּר חֵרִישׁוֹ בְּחֻצֵי הַיּוֹם - לֹא יֵאמֵר לוֹ: הַרְיִנִי חוֹרֵשׁ בְּשֻׁדָּה פְּלוּנִי. גְּמַר אֶת נִכּוּשׁוֹ בְּחֻצֵי הַיּוֹם - לֹא יֵאמֵר לוֹ: הַרְיִנִי מְנַכֵּשׁ עִמָּךְ בְּשֻׁדָּה פְּלוּנִי, וְאִם הִתְנַהַּ עֲלֶיךָ מִתְחַלְהָ עַל מִנְתָּן כֵּן - הָרִי זֶה מִתֵּר. רִשְׁאִי בְּעַל הַבַּיִת לְשִׁנּוֹתוֹ לְמֵלֵאכָה קָלָה, אֲבָל לֹא לְמֵלֵאכָה חֲמוּרָה. הָא כִּיִּצֵּד? שִׁכְרוֹ לְנִכְשׁ בְּשֻׁדָהוּ, וְגַמֵּר אֶת שְׁדָהוּ, אוֹמֵר לוֹ מִדְּעַתָּא: בֹּא וְעַדֵּר שְׁתֵּי גִפְנִים. שִׁכְרוֹ לְעַדֵּר, וְגַמֵּר אֶת שְׁדָהוּ, אוֹמֵר לוֹ עַל כְּרַחוּ: בֹּא וּנְכַשׁ שְׁתֵּי גִפְנִים.

ז,ד הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵלִים לְעִשׂוֹת בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וְטַעְוָה וְעִשׂוֹ בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הוּא נֹתֵן לָהֶם שִׁכְרָן מִשְׁלָם, וְחוּזוֹ וְנוֹטֵל מִבְּעַל הַבַּיִת מַה שְׁהִהְנוּ אוֹתוֹ. הֲרָאֵם בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וְהִלְכוּ וְעִשׂוּ בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ, הוּא אֵין נֹתֵן לָהֶם כְּלוּם, וְהֵן הוֹלְכִין וְנוֹטְלִים מִבְּעַל הַבַּיִת, מַה שְׁהִהְנוּ אוֹתוֹ.

ז,ה הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר וְהַבְּרִיקָה אוֹ נִשְׁתַּטְּתָּה - אֵינוֹ חַיִּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. מִתָּה אוֹ שְׁנִטְלָתָה אֲנִגְרִיא - חַיִּב לְהַעֲמִיד לוֹ

חֲמוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִם בְּדֶרֶךְ הַלִּיכְתָּה נְטִלָּה - אֵינוֹ חַיִּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. אִם שְׁלֹא בְּדֶרֶךְ הַלִּיכְתָּה נְטִלָּה - חַיִּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַאֹמֵר לְחֲבֵרוֹ שִׁכְרוֹ לִי חֲמוּרָךְ וְאַרְכֵּב עֲלֶיךָ מִכָּאֵן וְעַד מְקוֹם פְּלוּנִי וְהַבְּרִיקָה אוֹ נִשְׁתַּטְּתָּה - חַיִּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וְנוֹדְמָנָה לוֹ אֲנִגְרִיא, לֹא יֵאמֵר: הָרִי זֶה לְפָנֶיךָ! אֲלֵא נֹתֵן שִׁכְרוֹ בְּמַה שְׁעֲשָׂה. הַמְשַׁכִּיר בְּהִמָּה לְחֲבֵרוֹ - לֹא יִשְׁנֶה לוֹ אֶת הַבְּהִמָּה. הַשִּׁכְרִי לוֹ חֲמוּר - לֹא יִשְׁכַּח עַל הַפֶּדֶר. פֶּדֶר - לֹא יִשְׁכַּח עַל הַסּוּס. סוּס - לֹא יִשְׁכַּח בְּקֶרוֹן.

ז,ו הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר לְהַבִּיא לְתֹךְ חֲטִין וְהַבִּיא שִׁשָּׁה עֶשֶׂר שְׁעוּרִין - פְּטוּר. אִם הוֹסִיף עַל מִשְׁאוֹ - חַיִּב. וְכַמָּה יוֹסִיף עַל מִשְׁאוֹ וְיִהְיֶה חַיִּב? סוּמְכוּס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: קָב לְכַתְּף, שְׁלֹשָׁה סְאִין לְעִגְלָה וְסַפִּינָה לְפִי מַה שְׁהִיא. הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר לְהַרְכִּיב אִישׁ - לֹא יִרְכִּיב אִשָּׁה. אִשָּׁה - מְרַכִּיב אִישׁ. לְהַרְכִּיב אִשָּׁה - מְרַכִּיב אִשָּׁה עֲלֶיךָ, בֵּין מַעֲבָרָת בֵּין מִינִיקָה. הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר לְרַכֵּב עֲלֶיךָ - בְּעַל הַבַּיִת נֹתֵן כְּסוּתוֹ וּמְזוֹנוֹתָיו וְכָל כְּלֵי תְשׁוּמִישׁוֹ. יֵתֵר עַל כֵּן - חֲמֵר מַעֲכָב עַל יָדוֹ. חֲמֵר נֹתֵן שְׁעוּרִים וְתֹבֵן וּמְזוֹנוֹתָיו עַד שְׁמַגִּיעַ לְלִינָה, יֵתֵר עַל כֵּן - בְּעַל הַבַּיִת מַעֲכָב עַל יָדוֹ. הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר וְטַעְוָה דְּבָרִים הָאֲסוּרִים, נְטִלָם מִמֶּנּוּ חֲרָמִין אוֹ מוֹכְסִין - חַיִּב, וְאִם הוֹדִיעֵו שְׁהוּא מוֹכֵס בְּדֶרֶךְ הַמּוֹכְסִין - פְּטוּר.

ז,ז שִׁירָא שְׁהִיתָה בְּמִדְבָּר, וְנִפְל עֲלֶיךָ גִּיס וְיִטְרָפָה - מְחַשְׁבִּין לְפִי מָמוֹן וְאֵין מְחַשְׁבִּין לְפִי נַפְשׁוֹת. וְאִם שְׁלַחוּ תִיר לְפָנֶיהֶם - אִף מְחַשְׁבִּין לְפִי נַפְשׁוֹת, וְאֵין מְשַׁנִּין מִמֶּנְהֶם הוֹלְכֵי שִׁירָא. סַפִּינָה שְׁהִיתָה בְּאֶה בַּיָּם, וְעַמֵּד עֲלֶיךָ נַחְשׁוֹל וְהִקְלוּ מִמִּשְׁאָה - מְחַשְׁבִּין לְפִי מִשְׁאוֹי וְאֵין מְחַשְׁבִּין לְפִי נַפְשׁוֹת, וְאֵין הַסַּפִּינִין מְשַׁנִּין מִמֶּנְהֶם הוֹלְכֵי שִׁירָא. הַמְשַׁכִּיר לְחֲבֵרוֹ סַפִּינָה אוֹ קָרוֹן -

5 פרי הבא מעיר דמשק ונקרא על שמה.

מחשבין לפי משאוי ולפי נפשות, ואין מחשבין לפי ממון.

זח גרדי שהניח גר בצד הגדר ודלק - חיב לשלם, מפני שהוא כנושא שֶׁכֶר. נפלה עליו מפלת, עד שלא נגמר מלאכתו - חיב. משנגמרה מלאכתו, אם הודיע לבעליו - פטור. ואם לאו - חיב. גמרו ונגנב או אבד, אם הודיע בו לבעליו - פטור. ואם לאו - חיב.

זט אמר לו: 'חלוק אמרתי לך'. והוא אומר: 'טלית אמרת לי' - על בעל הבית להביא ראיה. רבי יהודה אומר: אם היה עושה אצל בעל הבית - יקבל בעל הבית את שלו. אצל אמן ובעל הבית נכנס ויוצא עליו - יקבל בעל הבית את שלו. אצל אמן ואין בעל הבית נכנס ויוצא עליו - אמן צריך להביא ראיה. אמר לו: סלע אמרתי לך, והוא אומר: שתיים אמרת לי, כל זמן שאצל אמן - בעל הבית צריך להביא ראיה. אצל בעל הבית ובתוך זמנו - אמן צריך להביא ראיה. אחר זמנו - גרדי נשבע ונוטל.

זי הנותן כליו לאמן לעשות לו ונגמרה מלאכתו, ונגנב או שאבד עד שלא נתקבל שכרו - הרי הוא כנושא שֶׁכֶר. משנתקבל שכרו - הרי הוא כשומר חנם. אימתי? בזמן שתבעו ואומר לו: בא וטול את שלך. לא תבעו ולא אמר לו: בא וטול את שלך, אף על פי שמתקבל שכרו - הרי הוא כנושא שֶׁכֶר. האומר לחברו: השאילני ואשאילך, שמור לי ואשמר לך - הרי הוא כשומר חנם, ואינו עליו כנושא שֶׁכֶר. אבא שאול אומר: מתר אדם להשכיר משכונו של עני בפחות, ושל עשיר - אין רשאי ליגע בו.

מסכת בבא מציעא פרק שמיני

חא השוכר את הפועל לשמור לו את הפרה, לשמר לו את התינוק - אין נותן לו שכרו של שבת. לפיכך - אין אחריותו עליו בשבת. ואם היה שֶׁכֶר שבת, שכיר חֲדָשׁ, שכיר שנה, שכיר שבוע - נותן לו שכרו של שבת, לפיכך אחריותו עליו בשבת. ואם

היה שכיר שבת - לא יאמר לו: תן לי שכרי של שבת, אלא אומר לו: תן לי שכרי של עשרה ימים.

חב אין הפועל רשאי לעשות מלאכתו בלילה ולהשכיר את עצמו ביום, לחרש בפרתו ערבית ולהשפירה שחרית, לא יהא מרעיב ומסגף את עצמו ומאכיל מזונותיו מפני גזל מלאכתו של בעל הבית. רשאין פועלין לאכל פתן בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה. ורשאי בעל הבית להשקותו יין, כדי שלא יאכלו ענבים הרבה, רשאי בעל הבית להרעיב ולסגף את פרתו, כדי שתאכל הרבה בשעה שדשה. ורשאי השוכר להאכילה פקיעין עמיר כדי שלא תאכל הרבה בשעה שדשה.

חג חמור וגמל ואכלין ממשאוי שעל גבן בדרך הליכתו, ובלבד שלא יטול בידו ויאכילם. היה משמר ארבעה וחמשה מקשאות - לא יהא ממלא פרסו מאחת מהן, אלא אוכל מכל אחת ואחת לפי חשבון. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: מה "דיש" מיחד, דבר שעושה בידו וברגליו ובגופו, יצא עושה בידו אבל לא ברגליו, ברגליו אבל לא בגופו. מה "דיש" מיחד, דבר שלא נגמרה מלאכתו, יצא הלש והמקטף והאופה שנגמרה מלאכתו. מה "דיש" מיחד, דבר שגדוליו מן הארץ, יצא החולב והמחבץ והמגבן, דבר שאין גדוליו מן הארץ. מה "דיש" מיחד דבר התלוש מן הקרקע, יצא המנפש בשום ובבצלים - דבר המחבר בקרקע. מה "דיש" מיחד, דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשרות, יצא הבודל בתמרים ובגורגורות, דבר שנגמרה מלאכתו למעשרות, כל שאינו כיוצא בו בא לעונת המעשרות, אסור אחר גרם לו. שכרו סתם - פודה ומאכיל, מעשר ומאכיל, ואם קצץ עמו - הרי זה אינו אוכל. כל שהוא כיוצא בו אינו בא לעונת המעשרות - התר אחר גרם לו. שכרו סתם - הרי זה אינו אוכל, ואם קצץ עמו - הרי זה אוכל.

ח,ד אוכל פועל עד שלא יתחיל במלאכה, אשכול אפלו בדינר, וקשות אפלו בדינר, וכותבת אפלו בטריסית, משום רבי אלעזר חסמא אמרו: לא יאכל פועל יתר על שכרו, וחקמים מתיירין.

ח,ה האוכל מן התורה - לא יקלף בתאנים ולא ימצץ בענבים. העושה בכל גופו - אוכל בכל שעה שירצה. רבי יהודה אומר: אינו אוכל אלא בשעה שפורק, ובשעה שטוען, מפני גזל מלאכתו של בעל הבית.

ח,ו המרכס⁶ בתבואה אינו משום "בל תחסם", אבל מפני מראית העין מביא קרצטלין⁷ ותולה בפיה. ושראל הדש בפרתו של עובד כוכבים - עובר משום "בל תחסם". ועובד כוכבים הדש בפרתו של ישראל - אינו עובר⁸ משום "בל תחסם". דש תרומה ומעשר - עובר משום "בל תחסם".

כיצד הוא עושה? מביא קפירות ותולה בצוארי בהמה ונותן לו לתוכה חלין מאותו המין. החוסם את הפרה - לא יפחות לה מששת קבין. החוסם את הפרה, והמוזג את הפרה - פטור, אין לך שהוא חייב, אלא הנהוג והמנהיג בלבד. אימת אמרו שומר חנם נשבע ויוצא? בזמן ששמר בדרך השומרין, נעל כראוי נתנו במקטורין לאחוריו בפנדתו ופיה למעלה, בשדה ובמגדל ונעל בפניו ואבד - הרי זה נשבע ויוצא. אם יש עדים שעשה כן - פטור מן השבועה. נעל שלא כראוי, קשר שלא כראוי, נתנו במקטורין והפשילו לפניו בפנדתו ופיה למטה, נתנו בפרפונדתו, או שנתנו בראש גגו ונגנב או שאבד - חייב. נתנו במקום שנתן את שלו, אם ראוי לשמירה - פטור. ואם לאו - חייב. איזהו שוכר? שוכר ממנו בהמה, שוכר ממנו כלים, איזה הוא נושא שוכר? שוכר לשמור לו את הבהמה, שוכר לשמור לו את הכלים,

והלכה למקום גדודי חיה וליסטים, טרפתה חיה או שנטלה לסטים - הרי זה אנס. הוליכה למקום גדודי חיה וליסטים, טרפתה חיה או שנטלה לסטים - אין זה אנס. מתה בדרך - הרי זה אנס. סגפה ומתה - אין זה אנס. עלתה לראשי הצוקין ונפלה - הרי זה אנס. העלה לראשי הצוקין ונפלה - אינו אנס. אלו הן אונסין ששומר שוכר פטור בהן: כגון שהוא אומר (איוב א, טו): "ותפל שכב ותקחם" וגו'. זאב אחד - אינו אנס. שני זאבים - אנס. רבי יהודה אומר: בשעת משלחת זאבים - אף זאב אחד אנס. גנב אחד - אין אנס. שני גנבים - אנס. רבי יהודה אומר: אם היה מזין - אף גנב אחד אנס. רועה שהיה סומא וכא זאב וטרף, ארי ודרס - פטור. הניח מקלו ותרמילו עליה - חייב. רעה שהניח צאנו ונכנס לעיר, וכאו לסטים ונטלו, רואין אותו כאלו הוא שם, אם יכול להציל - חייב. ואם לאו - פטור.

ח,ז מתנה שומר חנם להיות כשואל, והשואל להיות כשומר חנם, והשואל להיות כנושא שוכר, והשוכר כנושא שוכר, והשוכר להיות כשואל. השואל את הפרה ובא והעמידה על אבוס בעליה, ונגנבה או אבדה, אם הודיע בה לבעלים - פטור. ואם לאו - חייב.

ח,ח השואל את הפרה, ושאל בעלה עמה. השוכר את הפרה ושוכר בעלה עמה, שאלה ושאל בעלה, שכרה ושכר בעלה, שאלה ושוכר בעלה, שכרה ושאל בעלה ומתה או נשברה, אף על פי שהבעלים עומדין וחורשין במקום אחר, נפלה ומתה - פטור, שנאמר (שמות כב, יג): "אם בעליו עמו לא ישלם". שאלה ואחר כך שאל בעליה, שכרה ואחר כך שוכר בעליה, שאלה ואחר כך שוכר בעליה, שכרה ואחר כך שאל בעליה ומתה או נשברה, אף על פי

⁷ סל

⁸ היינו הישראל אינו עובר...

⁶ שורים שעורים במים ומייבשים אותן בתנור והפרשות דשות עליו כדי להסיר קליפתן.

שֶׁהַבְּעָלִים עוֹמְדִין וְחוֹרְשִׁים עַל גְּבַה, וְנִפְלָה וּמְתָה - חֵיב, שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת כב, יג): "בְּעָלָיו אֵין עֲמוּ שְׁלָם יִשְׁלָם". הָרִי הִיא מִשְׁאֶלֶת לָךְ הַיּוֹם שֶׁתִּשְׁמַר לִי חֲבֵרְתָהּ לְמַחֵר, הָרִי חֲבֵרְתָהּ מִשְׁאֶלֶת לָךְ הַיּוֹם שֶׁתִּשְׁמַרְנָה לִי לְמַחֵר, מִשְׁאֶלֶת לָךְ עַד חֲצוֹת שֶׁתִּשְׁמַרְנָה לִי מִחֲצוֹת וְלַמַּעֲלָה, הָרִי הִיא מִשְׁאֶלֶת לָךְ עַד חֲצוֹת שֶׁתִּשְׁמַר לִי חֲבֵרְתָהּ מִחֲצוֹת וְלַמַּעֲלָה, הָרִי חֲבֵרְתָהּ מִשְׁאֶלֶת לָךְ עַד חֲצוֹת שֶׁתִּשְׁמַרְנָה לִי מִחֲצוֹת, הָרִי הִיא מִשְׁאֶלֶת לָךְ מִחֲצוֹת וְלַמַּעֲלָה שֶׁתִּשְׁמַר לִי חֲבֵרְתָהּ עַד חֲצוֹת - הָרִי הֵן כְּשׁוֹמְרֵי חֲנָם, וְאֵינוּ אֶלָּא כְּנוֹשְׂאֵי שְׂכָר, בֵּין שֶׁשְׁאֵלָה הַיּוֹם וּשְׂכָרָהּ לְמַחֵר, בֵּין שֶׁשְׂכָרָהּ הַיּוֹם וְשְׁאֵלָה לְמַחֵר, אוֹ שְׁהִיוּ שְׁתֵּימִס, אַחַת שְׁאוּלָה וְאַחַת שְׂכוּרָה, זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ - יִחְלְקוּ. זֶה אוֹמֵר שְׁאוּלָה, וְזֶה אוֹמֵר שְׂכוּרָה - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל, וְאֵינוּ מִשְׁלָם, שְׂכָל הַנִּשְׁבָּעִים שְׁבִתוּרָה נִשְׁבָּעִים וְאֵין מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הַמוֹצִיא מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאִיָּה. הַמוֹכֵר פָּרָה לְחֵבְרוֹ, וְנִמְצְאָתָא מִעֲבֵרַת וְיִלְדָהּ, זֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי יִלְדָהּ, וְהִלָּה שׁוֹתֵק - זָכָה. זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ - יִחְלְקוּ. זֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי, וְזֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְאֵינוּ מִשְׁלָם, שְׂכָל הַנִּשְׁבָּעִין שְׁבִתוּרָה נִשְׁבָּעִין וְאֵינוּ מִשְׁלָם, שְׂכָל הַנִּשְׁבָּעִין שְׁבִתוּרָה נִשְׁבָּעִין וְאֵינוּ מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם הַיְלֹד בְּחֻזְקַת הַמוֹכֵר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הַמוֹצִיא מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאִיָּה. וְכֵן הַמוֹכֵר שֶׁפָּחָה לְחֵבְרוֹ וְנִמְצְאָתָא מִעֲבֵרַת וְיִלְדָהּ, זֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי יִלְדָהּ וְהִלָּה שׁוֹתֵק - זָכָה. זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ - יִחְלְקוּ. זֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי וְזֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְאֵינוּ מִשְׁלָם, שְׂכָל הַנִּשְׁבָּעִין שְׁבִתוּרָה נִשְׁבָּעִין וְאֵינוּ מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין נִשְׁבָּעִין לֹא עַל הַעֲבָדִים וְלֹא עַל הַשְּׂטוֹת וְלֹא עַל הַקְּרָקְעוֹת.

ח, ט שִׁירָא שְׁהִיתָה בָּאָה בְּמַדְבָּר, וְנִפְלָה עָלֶיהָ גֵיס, וְעַמַּד אֶחָד מֵהֶן וְהִצִּיל - מָה שֶׁהִצִּיל, הִצִּיל לְאִמְצַע. וְאִם הִתְנַה עִמָּהֶן בְּבֵית דִּין - מָה שֶׁהִצִּיל, הִצִּיל לְעִצְמוֹ. חֲמֵרִין שְׁהִיוּ מְהֻלְכִין בְּדֶרֶךְ, וְנִפְלוּ עֲלֵיהֶם לְסֻטִים, וְעַמַּד אֶחָד מֵהֶן וְהִצִּיל, מָה שֶׁהִצִּיל, הִצִּיל לְאִמְצַע. וְאִם נִתְּנוּ לוֹ רְשׁוּת - מָה שֶׁהִצִּיל, הִצִּיל לְעִצְמוֹ. הַשְּׁתַּפִּין שֶׁמְחַלּוּ לָהֶם הַמוֹכְסִים - מָה שֶׁמְחַלּוּ, מְחַלּוּ לְאִמְצַע. וְאִם אָמְרוּ: 'בְּשִׁבִיל פְּלוּנִי מְחַלְנוּ' - מָה שֶׁמְחַלּוּ, מְחַלּוּ לוֹ. הַגְּבָאֵין וְהַמוֹכְסִין - תְּשׁוּבְתָן קָשָׁה, וּמְחֻזְרִין לְמַכִּירִין, וְהַשָּׂר - עוֹשִׂין בְּהֵן צָרֵי רַבִּים.

ח, י השׁוֹכֵר חֲנוּת מִחֲבֵרוֹ - אֵין פְּחוֹת מִשְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּמָה דְּבָרִים אָמְרוּרִים? שְׁחַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁלוֹ לְהִיּוֹת לְמוֹצָאֵי הַחֵג, אֶבֶל אִם חַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ לְהִיּוֹת לְמוֹצָאֵי הַפֶּסַח - נוֹתְנִין לוֹ שְׁלֹשׁ רְגָלִים עַד שִׁיגְבָה כָּל הַכֶּפֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שֶׁל נְחֻתוּמִין וְשֶׁל צְבָעִים שְׁלֹשׁ שְׁנַיִם, מִפְּנֵי שֶׁעֲסָקָן מְרַבָּה, כְּשֶׁאָמְרוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם וּכְשֶׁאָמְרוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ, לֹא שִׁידוּר בּוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם וְלֹא שִׁידוּר בּוֹ שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ, אֶלָּא שִׁידוּרֵינוּ קִדְּם שְׁלֹשִׁים יוֹם, שִׁידוּרֵינוּ קִדְּם שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. וְכִשְׁם שְׁאֵין הַשׁוֹכֵר רְשָׁאֵי לְפָנוֹת עַד שְׁעָה שִׁידוּרֵינוּ, כִּף אֵין הַמְּשַׁכֵּר רְשָׁאֵי לְפָנוֹת עַד שְׁעָה שִׁידוּרֵינוּ. גַּת - כָּל שְׁעַת הַגַּת. בַּד - כָּל שְׁעַת הַבַּד. רְצִירָה? - אֵין פְּחוֹת מִשְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. אָמַר רַבִּי נַחֲמִיָּה: בְּמָה דְּבָרִים אָמְרוּרִים? בְּאֵלוֹ הַעוֹשִׂין בְּעֶפְרָ שְׁחוֹר, אֶבֶל בְּאֵלוֹ הַעוֹשִׂין בְּעֶפְרָ לְכֵן - כּוֹנֵס אֶת גְּרָנוֹ וּמִסְתַּלֵּק.

ח, יא השׁוֹאֵל פְּנֵדֵק מִחֲבֵרוֹ לְלִינָה - אֵין פְּחוֹת מִיּוֹם אֶחָד. לְשִׁבְיָתָה - אֵין פְּחוֹת מִשְׁנַיִם יָמִים. לְנִשׁוּאֵין - אֵין פְּחוֹת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם. הַשׁוֹאֵל מִחֲבֵרוֹ חֲלוּק לִילָךְ בּוֹ לְבֵית הָאָבֶל - כְּדִי שִׁילָךְ וְיִחְזוֹר. לְבֵית הַמִּשְׁתָּה - כָּל הַיּוֹם. לְבֵית הָאָבֶל וְלְבֵית הַמִּשְׁתָּה שְׁלוֹ - אֵין פְּחוֹת מִשְׁבַּעָה יָמִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵין פְּחוֹת

9 בית היוצר, מקום שעושים שם כלי הרם.

מִסְכַּת כְּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

מִן שְׁתֵּי שְׁבֻתוֹת, מִפְּנֵי שְׁבִית חֲמִיז בְּאִין אֲצִלוּ שְׁבֻת שְׁנִיָּה. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָאוּמֵר לְחַבְרוֹ הַשְּׂאִילָנִי חֲלוּקָה, וְאַלְךָ וְאַבְכָּר אֶת אָבָא שֶׁהוּא חוֹלָה, וְהֵלֶךְ וּמָצְאוּ שְׁמַת - קוֹרַע וּמְשַׁלֵּם אֶת נִזְקָה. שְׁאֵלוּ הַיְמָנּוּ סֹתָם - אִין רְשָׁאי לְגַע בּוּ.

ח,יב הַשׁוֹכֵר בֵּית מַחְבְּרוֹ - מִמַּחֲה בִידוֹ עַל מְקוֹם הַתְּנׁוּר, וְאִין מִמַּחֲה בִידוֹ עַל מְקוֹם הַכִּיּוֹרָה. שְׂכַר הַיְמָנּוּ חֲצֵר - אִין מִמַּחֲה בִידוֹ, לֹא עַל מְקוֹם הַתְּנׁוּר וְלֹא עַל מְקוֹם הַכִּיּוֹרָה, אֲלֹא מִעֲמִיד אֶת הַתְּנׁוּר בְּמְקוֹם הָרְאוּי לּוֹ, וְאֶת הַכִּיּוֹרָה בְּמְקוֹם הָרְאוּי לָהּ. הַזֶּבֶל הַיּוֹצֵא מִן הַחֲצֵר, מֵה שֶׁהוּא קוֹלֵט בְּאוּר - הָרִי הוּא שְׁלוֹ, שְׁבֻרַפַּת וְשֻׁבְחָצֵר - הָרִי הֵן שֶׁל בַּעַל חֲצֵר.

ח,יג הַמְּשַׁכִּיר בֵּית לְחַבְרוֹ וְנִתְנָנַע, אוֹמֵר לוֹ: הָרִי שְׁלֶךְ לְפָנֶיךָ, הַקְּדִישׁוֹ - הַדֵּר בּוּ מַעֲלָה שְׂכָר לְהַקְדֵּשׁ. הַשׁוֹכֵר בֵּית מַחְבְּרוֹ, מִעֲמִיד בּוּ רַחִים שְׁל חֲמוֹר, אֲבָל לֹא רַחִים שְׁל יָד, וְלֹא מִרְתַּף מִפְּנֵי שְׁמִכְחִישִׁים אֶת הַכֶּתְלִים. וְלֹא יִגְדֵל בּוּ אֶת הַתְּרַנְגּוּלִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחֲטָטִין אֶת הַכֶּתְלִים. וְלֹא יַעֲשֶׂה בְּתוֹכוֹ מַכְתֶּשֶׁת קְבוּעָה מִפְּנֵי שְׁמִזִּיעַ אֶת הַכֶּתְלִים. וְלֹא יַעֲשֶׂה רֶפֶת בְּקֹר וְלֹא אוֹצֵר שְׁל תְּבוּאָה.

ח,יד הַמְּשַׁכִּיר בֵּית לְחַבְרוֹ בִּשְׁנַיִם עֶשֶׂר זְהוּבִין לְשָׁנָה - הָרִי זֶה מַחְלֻקֵּן כָּל יָמוֹת הַשָּׁנָה עַד אֲדָר. נִתְעַבְרָה שָׁנָה, זֶה אוֹמֵר עַד אֲדָר רִאשׁוֹן, וְזֶה אוֹמֵר עַד אֲדָר שְׁנִי - חוֹלְקִין בִּינֵיהֶן. עַד סוּף אֲדָר, זֶה אוֹמֵר עַד סוּף אֲדָר רִאשׁוֹן וְזֶה אוֹמֵר עַד סוּף אֲדָר שְׁנִי - חוֹלְקִין בִּינֵיהֶן. הַמְּשַׁכִּיר בֵּית לְחַבְרוֹ, וְנָפַל - חֲזִיב לְהַעֲמִיד לוֹ בֵּית. הָיָה מְקָרָה בְּאֲרָזִים - לֹא יִקְרַנּוּ בְּשַׁקְמִים. בְּשַׁקְמִים - לֹא יִקְרַנּוּ בְּאֲרָזִים. הָיוּ בּוּ חֲלוּנוֹת - אֵינּוּ רְשָׁאי שְׁלֹא לְפָתַח בּוּ חֲלוּנוֹת. לֹא הָיוּ בּוּ חֲלוּנוֹת - אֵינּוּ רְשָׁאי לְפָתַח בּוּ חֲלוּנוֹת. אֵימַתִּי? בְּזָמַן שֶׁשְׂכָרוֹ לִזְמַן מְרַבָּה, אֲבָל שְׂכָרוֹ מִמֶּנּוּ לִזְמַן מַעֲט - אוֹמֵר לוֹ הָרִי שְׁלֶךְ לְפָנֶיךָ.

ט,א הַשׁוֹכֵר אֶת הַשְּׂדֵה מַחְבְּרוֹ, וְהָיָה בָּהּ תְּבוּאָה לְקַצֵּר, עֲנָבִים לְכַצֵּר, זֵיתִים לְמַסּוֹק - הָרִי אֵלּוּ שְׁמִין אוֹתָהּ. וְשְׁמִין לוֹ תְּבוּאָה קַצְנָרָה, עֲנָבִים בְּצוּרוֹת, זֵיתִים מְסוּקִין - אִין שְׁמִין לוֹ. הַנִּיחָה וְיָצָא, וְהָיָה בָּהּ תְּבוּאָה לְקַצֵּר, עֲנָבִים לְכַצֵּר, זֵיתִים לְמַסּוֹק - הָרִי אֵלּוּ שְׁמִין לוֹ. כִּיצַד שְׁמִין לוֹ? אִם הָיָה שְׂכִיר - נוֹתְנִין לוֹ לְפִי שְׂכִירוֹתוֹ, קַבְלֵן לְפִי קַבְלָנוֹתוֹ.

ט,ב הַחוֹכֵר שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחֲחִין מַחְבְּרוֹ - אִין פְּחוֹת מְשַׁנִּים עֶשֶׂר חֲדָשׁ, שְׂדֵה בֵּית הַבַּעַל - כּוֹנֵס אֶת גְּרָנוֹ וּמְסַתְּלֵק, שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחֲחִין אֲנִי שׁוֹכֵר מִמֶּךָ, שְׂדֵה בֵּית הָאֵילָן אֲנִי שׁוֹכֵר מִמֶּךָ, יָבֵשׁ הַמַּעֲיָן נִקְצָץ הָאֵילָן - חֲזִיב לְהַעֲמִיד לוֹ מַעֲיָן אַחֵר, וְחֲזִיב לְהַעֲמִיד לוֹ אֵילָן אַחֵר, שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחֲחִין זֶה אֲנִי שׁוֹכֵר מִמֶּךָ, שְׂדֵה בֵּית הָאֵילָן זֶה אֲנִי שׁוֹכֵר מִמֶּךָ, יָבֵשׁ הַמַּעֲיָן נִקְצָץ הָאֵילָן - מְנַכָּה לוֹ מִן חֲכוּרוֹ. הַשׁוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ וְהָיָה בּוּ אֵילָנוֹת, מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהַשְׁכִּיר אֵילָנוֹת עִם הַשְּׂדוֹת - הָרִי הֵן שְׁל שׁוֹכֵר. בְּפָנֵי עֲצָמָן - הָרִי הֵן שְׁל מְשַׁכִּיר.

ט,ג הַלוֹקַח שְׂדֵה קִיּוּצָה¹⁰ מַחְבְּרוֹ, וְהָיָה בָּהּ תְּפוּחִין וְרִמּוֹנִים. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל שְׁלֹא הָיָה בְּכֻלָּל הַקִּיּוּץ - הָרִי הוּא שְׁל מוֹכֵר. עֲשֶׂה בְּדִרְךָ אַחֵר עַד שְׁלֹא כָּלָה הַקִּיּוּץ - הָרִי הוּא שְׁל לוֹקַח. מְשִׁיכָה הַקִּיּוּץ - הָרִי הוּא שְׁל מוֹכֵר. הַשׁוֹכֵר שְׂדֵה יָרֵק מַחְבְּרוֹ, וְהָיָה בּוּ שׁוּרָה שְׁל יָרֵק אַחֵר - הָרִי הוּא שְׁל לוֹקַח, וְאִם הָיָה מְקַצֵּה בְּפָנֵי עֲצָמוֹ - הָרִי הוּא שְׁל מוֹכֵר. הַחוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ - לֹא יֵהָא נְרָה שְׁנָה וְזוֹרְעָה שְׁנָה, אֲלֹא נֵר חֲצִיָּה וְזוֹרַע חֲצִיָּה, כְּדִי שִׁיחֵא לוֹ מֵאִין לְגַבּוֹת. הַשׁוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ, וְהָיָה נְרָה שְׁנָה וְזוֹרְעָה שְׁנָה אַחַת - לֹא יֵאמֵר לוֹ לְגַרְןָּ, תֵּן לִי חֲכִירִי שְׁל שְׁתֵּי שָׁנִים, אֲלֹא נוֹתֵן לוֹ שְׁל שְׁנָה שְׁנָה בְּפָנֵי עֲצָמָה. הַשֵּׁם קָמְתוֹ שְׁל חֲבֵרוֹ בַּעֲשָׂרַת כּוֹרִין חֲשִׁין, וְעֲשָׂתָה בְּפָחוֹת אוּ בְּיֹתֵר - נוֹתֵן

¹⁰ מכר לו את השדה לפירות קיץ שבה.

לו שומו. רבי יהודה אומר: עֲשֵׂתָהּ בַּפְּחֹת - נותן לו שומו. בִּיתֵר - נותן לו כל מה שהשדה עושה. רבי יוסי אומר: עולה ויורד עמו, וכשם שהלקיחה בכסף בשטר ובחזקה, כך שכירה בכסף בשטר ובחזקה.

טד המקבל שדה מחברו, מקום שנהגו לתן פול בשעורין - נותן פול בשעורין שעורים כפלים בחטים - נותן כפלים בחטים, וכל דבר שמתקבל לאוצר. רבי יהודה אומר: עדשים וכרשינים - הרי הן כחטין. וכל דבר שמתקבל לאוצר. מקום שנהגו להושיב שומר למחצה לשליש ולרביע - יושיבו. ואין משנין ממנהג המדינה.

טה המקבל שדה מחברו משזכה בה הובירה - שמין אותה כמה ראויה היא לעשות ונותן לו, ואין שמין אותה כנגד שדות שבצדה, שמא זו גירה וזו אינה גירה זו, מזבלת וזו אינה מזבלת, זו מטיבה וזו אינה מטיבה, אלא שמין אותה כמה היא ראויה לעשות, ונותן לו, שכותב לו: "אם אוכיר ולא אעביד אשלם במיטבא".

המקבל שדה מחברו ולא עשתה, אם יש בה כדי להעמיד כרי - חייב לטפל בה, שכך הוא כותב לו: "אנא אניר ואזרע ואדוש ואקצר ואוקים פריא ואת תיתי ותיסב פלגא בעבורא ובתבנא ואנא בעמלי ובנפקת ידי פלגא". וכשם ששדה הזרע אם יש בה כדי להעמיד כרי - מטפל בה, כך שדה בית האילן, אם יש בה כדי להעמיד יציאותיו - מטפל בה. ואם לאו - אין מטפל בה. המקבל שדה מחברו - קוצר ומעמר ודש וזורה. הכילין¹¹, והחפורות¹², הסנטר¹³,

והאנקולמוס¹⁴ - באים ונוטלים מן האמצע. הביר¹⁵, והבלן¹⁶, הספר, וההפן¹⁷, בזמן שבאין מכח בעל הבית - נוטלין מכח בעל הבית. מכח אריס - נוטלים מכח אריס. ואין משנין ממנהג המדינה.

טו המקבל שדה מחברו, ומת, לא יאמר לבניו: "תנו לי מה שאכל אביכם". וכן הן לא יאמרו לו: "תן לנו מה שעשה אבינו", אלא שמין לו. המקבל שדה מחברו, ורעה שנה ראשונה ולא צמחה, כופין אותו לזרעה שניה, שניה ולא צמחה - אין כופין אותו לזרעה שלישית.

טז המוכר זרעוני גנה לחברו זרעים שאינן נאכלין, זרען ולא צמחו - חייב באחריותן. זרעים הנאכלים, זרען ולא צמחו - אין חייבין באחריותן. ואם התנה עליו מתחלה לזרע - חייב באחריותן. מה נותן לו? דמי הזרע. ויש אומרים: כל יציאותיו. המקבל שדה מחברו לטע - הרי זה מקבל עליו עשר ביראות לבית סאה. יתר על כן, מגלגלין עליו את הכל.

טח המקבל שדה מחברו לטע, מקום שנהגו להיות נוטע על ארבע ארבע, ועל חמש חמש, ועל שש שש, ועל שבע שבע, ואין משנה ממנהג המדינה. המקבל שדה מחברו לטע. עד מתי חייב לטפל בנטיעות? עד כדי שיחולו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: בתאנים משיעכבו המחרשה. המקבל כרם מחברו - חייב לטפל בו, עד שיעשנה יין זיתים, עד שיעשם צבור פשתן, עד שיעשנו קורצין - חולק ונותן לו. זה מכניס חלקו לעיר, וזה מכניס חלקו לעיר.

¹⁵ ממונה על בארות מים לרחיצה.

¹⁶ מהמם מרהצאות.

¹⁷ או זה שממונה לשטוף זרם מים אחרי העבודה כדי

לשטוף את הזיעה, ויש גורסים והספן, שמעביר את

המוגעים לשדה בספינה על גבי נהר.

¹¹ המודדים את השדות.

¹² הפירת בורות.

¹³ הממונה מן העיר להגיד ולהראות תחומי השדות

שלו מי זה ושל מי זה.

¹⁴ סופר ממונה לכתוב מספר הבתים והשדות וכמה מס

יש לגבות מהם.

ואתו המין מתוכה, אלא כל הפרות שעושה - הרי אלו שלו.

ט, יא המקבל שדה מחברו שנים מועטות - אין לו בקורות שקמה. לפיכך הזמורות והקנים שלו. קבלה ממנו שבע שנים, מקום שנהגו לזרעה פשתן, אפלו חמש שנים - זרעה שנה שניה פשתן, ויש לו בקורות שקמה. המקבל שדה מחברו לזרעה שעורין - לא יזרענה תלתן, תלתן - לא יעשנה מקשה, מקשה - יזרענה תלתן. תלתן - יזרענה שעורין. חטים - לא יזרענה פשתן. פשתן - יזרענה חטים. המקבל שדה מחברו לזרעה חטין - לא יזרענה שעורין. שעורין - לא יזרענה פשתן. פשתן - יזרענה שעורין. יזרענה חטין.

ט, יב השוכר שדה מחברו, ועמד השוכר והשכירה לאחר - רשאי בעל הבית, שיאמר לו: אין לי חשבון עם כל אדם אלא עמך. עמד בעל הבית והשכירה לאחר - רשאי השוכר שיאמר לו: אין לי חשבון עם כל אדם אלא עמך. עמד בעל הבית ומכרה - מחשבין עם בעל הבית, וכדרך שהערים השני ונהנה משלם לראשון. עמד בעל הבית והקדישה - אינה מקדשת עד שתחזור לרשותו. וכל מה שנהנה הימנה - הרי הוא הקדש. עמד השוכר והקדישה - הרי זו מקדשת עד שתצא מרשותו, ומעלה שכוך לבעלים, ומעלה שכוך להקדש.

מסכת בבא מציעא פרק עשירי

יא, המלוה את חברו סתם - אין פחות משלשים יום. ובמדינה שהיא נוהגת פחות מכך או יתר על כן - אין משנין ממנהג המדינה. שכיר שעות ביום - גובה כל היום. שכיר שעות בלילה - גובה כל הלילה וכל היום. שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע, יצא ביום - גובה כל היום. יצא בלילה - גובה כל הלילה. ועל פלו, אינו עובר עליהן אלא לילה הראשון בלבד.

המקבל שדה תאנים מחברו, מקום שנהגו לעשותן קציעות - עושה אותן קציעות, גרוגרות - עושה אותן גרוגרות. דבלה - עושה אותן דבלה. ואין משנין ממנהג המדינה. המקבל שדה ירק מחברו, מקום שנהגו למכור בשוק - מוכר בשוק. בשדה - מוכר בשדה, ואין משנין ממנהג המדינה. החוכר שדה מחברו, אפלו לא חכרו הימנו אלא לזיתים, לא יאמר לו אין לך בה אלא זיתים בלבד, אלא כל הפרות שעושה - הרי אלו שלו.

ט, ט החוכר שדה מחברו לזרע - אין לו באילן, בין שיאמר לו: אחכר שדה זו, אזרע שדה זו, אעשה שדה זו, אבל אם אמר לו: חכר שדה זו, זרע שדה זו, עשה שדה זו - כל הפרות שעושה, הרי אלו שלו. החוכר שדה ניר מחברו, והיה נרה שנה אחת וזרעה שנה אחת, עמד עליו בשעת הניר, ואמר לו: תן לי חכירות של שתי שנים - אין שומעין לו, אלא ימתין עד שתגיע גרן. החוכר שדה מחברו - לא יהא נרה שנה אחר שנה, חכרה הימנו לזמן מרבה, נרה שנה אחר שנה, וזרעה שנה אחר שנה. החוכר שדה מחברו - לא יהא נר חציה וזרעה חציה, ולא זרעה שני מינין. החוכר ממנו שתי שדות, נר אחת וזרע שני מינין. החוכר ניר מחברו, נר חציה וזרע חציה, וזרעה מינין הרבה. החוכר שדה תבואה מחברו, לא יאמר לו איני בא עד שתכלה, ואינו רשאי לזרעה פעמים. החוכר שדה אילן מחברו, לא יאמר לו: איני בא עד שיכלו פרות מתוכה, ואינו רשאי לאכלה פעמים.

ט, י המקבל שדה מחברו, נרה ולא זרעה - נותן לו חכורו, אף על פי כן שמן לו, שאינו דומה מניחה נרה למניחה של¹⁸. החוכר שדה מחברו לשחת וגזזה, כל הפרות שעושה - הרי אלו שלו. חכרה לזרע וגזזה לשחת, לא יאמר: 'הריני ממתין עד שיכלה

¹⁸ אחר קצירת התבואה ממנה.

אין רשאי למשכן, שנאמר (דברים כד): "לא תחבל בגד אלמנה"; אחת ענייה ואחת עשירה; דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: ענייה - אין רשאי למשכן. עשירה - נוטל ואין מחזיר, שלא יהא הולך ובא אצלה שלא להשיאה שם רע. חבל בו זוג של מספרים צמד של פרות חייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו שנאמר (דברים כד): "לא יחבל רחים ורכב"; מה רחים ורכב מיוחדים שני פלים המשמשין מלאכה אחת ורחיב, על זה בעצמו ועל זה בעצמו, אף כל שהן שני פלים המשמשין מלאכה אחת - חייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו. היו לו חמשה רחים - אין רשאי למשכן אפלו אחת מהן, אם אין עושה מלאכה אלא באחת מהן - אין חייב אלא על אותה בלבד.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק אַחַד-עָשָׂר

יא, א הבית והעליה של שנים שנפלו - שניהן חולקין בעצים ובאבנים ובעפר. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שוין, אבל אם אחד מהם גדול ואחד קטן - זה נוטל לפי שלו וזה נוטל לפי שלו, ורואין את העליונות כאלו הן ראיות להשבר:

יא, ב הבית והעליה של שנים, ורצו שניהם שלא לבנות - התחתון נוטל שני חלקין והעליון שלישי. הבית והעליה של שנים, והרי בעל העליה מבקש לעשות דיוטא אחרת, ואין בעל הבית מניחו - מקום שנהגו לעשות שני דיוטות - עושה. שלש - עושה. ואין משנין ממנהג המדינה. הבית והעליה של שנים, נפחתה מעזיבה; רבי יוסי אומר: מנחם בני אומר, התחתון נותן את התקרה והעליון נותן את המעזיבה, כגון חגיות הפתוחות לסטיו, שהתחתון נותן את התקרה והעליון נותן את המעזיבה:

יא, ג היתה חרבתו בצד גנתו של חברו, ועמד וגדרה - מגלגלין עליו יציאותיו של כחל דדרך שהוא בונה, היתה סמוכה לחצרו של חברו, אף על פי שלא נתן את הקורה

הכובש שכר שכיר - עובר משום חמשה לאוין, משום "בל תעשק", ו"בל תגזל", ו"בל תלין פעלת שכיר אתך עד בקר", "ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא". אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר פלים - עובר משום שמות הללו. רבי יוסי אומר: שכר אדם - עובר משום שמות הללו, שכר בהמה ושכר פלים - עובר משום בל תעשק. גר תושב - עובר משום בל תעשק ומשום ביומו תתן שכרו. המחזהו אצל חנוני ואצל שלחני - הן עוברין עליו והוא אין עובר עליהן. ואם התנה עמו מתחלה על מנת כן, אף הם אין עוברין עליו והוא אין עובר עליהן. ואם אמר לאחר לשכר לו - זה אינו עובר עליו.

יב, השכיר - נשבע בזמנו ונוטל. עבר זמנו - אין נשבע ונוטל. אם יש עדים שתבעו בתוך זמנו, ואפלו לאחר זמנו - הרי זה נשבע ונוטל. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שאמר לו 'נתתי לך שכריך', והוא אומר: 'לא נתת לי'. אבל אם אמר: 'לא נשכרתי', והוא אומר: 'לא! שכרתיך'. סלע אמרתי לך, והוא אומר שתיים אמרת לי - המוציא מחברו עליו הראיה. הנותן פליו לאמן לעשות, וגמרה מלאכתו, אפלו הוא אצלו שלשה ימים - אינו עובר עליו. החזירו לו בחצות היום, פיון ששקעה החמה - עובר עליו.

יג, המלוה את חברו - אינו רשאי למשכנו. ואם משכנו - צריך לחזור לו, ועובר על כל שם ושם שיש בו. שליח בית דין הבא למשכן, הוא עומד מבחוץ והלה מוציא לו את המשכן, שנאמר (דברים כד): "בחוץ תעמד" וגו'. משכנו בשני פלים, אחד שצריך לו ואחד שאין צריך לו, זה שצריך לו - נוטלו ומחזירו. וזה שאין צריך לו - נוטלו ואין מחזירו. ואם מחזירו עד עולם, למה הוא נוטלו? רבי אומר: אומר אני שמא תבוא שמיטה ותשמתנו, או שמא ימות הלה ונמצאו מטלטלין ביד הירושין. אלמנה, בין שהיא עניה בין שהיא עשירה -

לְאוֹתוֹ הָרוּחַ - נוֹתְנִין לוֹ יְצִיאוֹתָיו שֶׁל כֶּתֶל בְּשַׁעָה שֶׁהוּא בּוֹנֵה:

יא, ד הֵיטָה לְמַעְלָה מִחֲצָרוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ, לֹא יֵאמַר לוֹ הָרִינִי מִיַּסַּד עִמָּךְ מִכְּנַגְדַּח חֲצָרִי לְמַעְלָה, אֲלֵא מִיַּסַּד עִמּוֹ מִלְמַטָּה וְעוֹלָה. הֵיטָה לְמַעְלָה מִגּוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ - אֵין זָקוּק לוֹ מְבִיא אָדָם אֲבָנִיו וּמִפְּרָקָן עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים לְהַעֲלוֹתָן לְרֹאשׁ הַדִּימוּס, וְאִם לְשִׁהוּתָן - הָרִי זֶה אֲסוּר. וְאִם בָּא אַחַר וְהִזַּק בָּהֶן - הָרִי זֶה חֲטָב:

יא, ה מִסְרֵן הַחֲצֵב לְגַמֵּל - הַגַּמֵּל חֲטָב. גַּמֵּל לְסַתָּת - הַסַּתָּת חֲטָב. סַתָּת לְסַבֵּל - הַסַּבֵּל חֲטָב. הַעֲלֵן לְרֹאשׁ הַדִּימוּס וְנָפְלוֹ - כֻּלָּן חֲטָבִין. מִסְרֵן גַּמֵּל לְסַתָּת וְהִזַּק בָּהֶן בֵּין בְּאֲבָן וּבֵין בְּסַתָּת - הַסַּתָּת חֲטָב. סַתָּת לְסַבֵּל וְהִזַּק בְּסַתָּת - הַסַּתָּת חֲטָב. בְּאֲבָן - הַסַּבֵּל חֲטָב. יִשְׁבֵּה עַל גְּבִי דִימוּס אוֹ שִׁהִיָּה מִפְּקַפֵּק בָּהּ, וְנִפְלָה - אֲדִירֵכֶל חֲטָב. מְבִיא אָדָם עֶפֶר וְצוֹכְרוֹ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ לְרִשׁוֹת הָרַבִּים - לְשִׁרְוֹתוֹ לְטִיט, וְאִם לְשִׁהוּתוֹ - הָרִי זֶה אֲסוּר. וְאִם בָּא אַחַר וְהִזַּק בוֹ - הָרִי זֶה חֲטָב. וְלֹא יֵהָא מְגַבִּיל בְּצַד זֶה וּבּוֹנֵה בְּצַד זֶה, אֲלֵא מְגַבִּיל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא בּוֹנֵה. נָפַל הַכֶּתֶל מִחֲמַת הַזְּעוּת, וּמִחֲמַת הָרוּחַ, וּמִחֲמַת הַגְּשָׁמִים, אִם בְּנָאוּ כְּדוּכּוֹ - פְּטוּר. אִם לֹאוֹ - חֲטָב. נִתְּנוּ לוֹ זִמָּן, נָפַל בְּתוֹךְ זִמָּן - פְּטוּר. לְאַחַר זִמָּן - חֲטָב. וְכַמָּה הוּא זִמָּן? אֵין פָּחוֹת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם. מוֹצִיא אָדָם זָכְלוֹ וְצוֹכְרוֹ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים לְהוֹצִיאוֹ לְזָבָלִים. וְאִם לְשִׁהוּתוֹ - הָרִי זֶה אֲסוּר. וְאִם בָּא אַחַד וְהִזַּק בוֹ - הָרִי זֶה חֲטָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּשַׁעַת הוֹצֵאת זָבָלִים - מוֹצִיא זָכְלוֹ וְצוֹכְרוֹ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים, כְּדִי שִׁישׁוּף בְּרַגְלֵי אָדָם וּכְרַגְלֵי בַּהֲמָה שְׁלִשִׁים יוֹם, שַׁעַל מִנֵּת כֵּן הַנְּחִיל יְהוֹשֻׁעַ לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ:

יא, ו לְזֶה חֲצָר סְמוּכָה לְכָאן וְלְזֶה חֲצָר סְמוּכָה לְכָאן - זֶה סוּמָךְ לְחֲצָרוֹ וְזֶה סוּמָךְ לְחֲצָרוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הוֹרְשׁוּ אֲלֵא שְׁלִשִׁים יוֹם, הִזַּק בְּתוֹךְ שְׁלִשִׁים יוֹם - פְּטוּר. לְאַחַר שְׁלִשִׁים יוֹם - חֲטָב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לֹא הוֹרְשׁוּ אֲלֵא שְׁלֹשָׁה יָמִים, הִזַּק בְּתוֹךְ

שְׁלֹשָׁה יָמִים - חֲטָב. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּבִית תִּשְׁעָה חֲצָאֵי קַבִּין לְזֶה וּכְבִית תִּשְׁעָה חֲצָאֵי קַבִּין לְזֶה, כְּדִי שִׁיָּהָא אֶכֶר אִמָּן חוֹרֵשׁ וְשׁוֹנֵה. כֻּלְלוֹ שֶׁל דְּבָר! כֻּל שֵׁשׁ הִרְאִישׁוֹן קְרוּי עֲלָיו - אֵין רִשְׁאֵי לְחַלְקוֹ:

יא, ז אֵין חוֹלְקִין אֶת הָאֲבוּלִים עַד שִׁיָּהָא בַּהּ כְּדִי שְׁעוֹר לְזֶה וּכְדִי שְׁעוֹר לְזֶה. אֵמַר אַחַד מִהֵן לְחֶבְרוֹ: טוֹל אֶת הַפָּחוֹת וְתָן לִי שְׁעוֹר - שׁוֹמְעִין לוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, מִפְּנֵי כְבוֹד אֲבוֹתָיו. וְשִׁאָר כֻּל הַדְּבָרִים שֵׁשׁ הִרְאִישׁוֹן קְרוּי עֲלֵיהֶן - הָרִשׁוֹת בֵּידוֹ. פְּתָחִים שֶׁבְּחֲצָר גְּדוּלִים שֶׁל אַחַד, וּקְטָנִים שֶׁל אַחַד. גְּדוּלִים - אֵין לָהֶם אֲלֵא אַרְבַּע אַמוֹת. וּקְטָנִים - נוֹתְנִין לָהֶן אַרְבַּע אַמוֹת לְכָל אַחַד וְאַחַד. אַחַד נוֹטֵל פֶּתַח הַגְּדוֹל, וְאַחַד נוֹטֵל שְׁנֵי פְתָחִים קְטָנִים, זֶה שְׁנוּטֵל פֶּתַח גְּדוֹל - אֵין לוֹ אֲלֵא אַרְבַּע אַמוֹת. וְזֶה שְׁנוּטֵל שְׁנֵי פְתָחִים קְטָנִים - נוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אַמוֹת לְכָל אַחַד. הֵיָּה שֵׁם אַחַד רַחֵב מֵעֶשֶׂר אַמוֹת - נוֹטֵל אַרְבַּע אַמוֹת בְּחֲצָר, פָּחוֹת מִכֵּן - מְשַׁלְּמִין לוֹ אֶת הַמַּדָּה, כְּנִגְדּוֹ נוֹתְנִין לוֹ. מְכַנִּים וּמוֹצִיא אַרְבַּע אַמוֹת בְּחֲצָר.

יא, ח זָכַל שֶׁבְּחֲצָר - מִתְחַלֵּק לְפִי פְתָחִים, וְאַכְסֵניָא - לְכָל אָדָם, הַפֶּתַח פְּתוּחַ לְמַרְפֶּסֶת - אֵין לוֹ אַרְבַּע אַמוֹת, מַרְפֶּסֶת עֲצָמוֹ - יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמוֹת. חֲמִשָּׁה פְתָחִים פְּתוּחִין לְמַרְפֶּסֶת - אֵין לְמַרְפֶּסֶת בְּחֲצָר אֲלֵא אַרְבַּע אַמוֹת בְּלִבָּד. מִי שִׁישׁ לוֹ אַכְסַדְרָה לְפָנָים מִבֵּיתוֹ, בְּזִמָּן שֶׁמְגַפֶּפֶת - נוֹתְנִין לוֹ, מְכַנִּים וּמוֹצִיא אַרְבַּע אַמוֹת בְּחֲצָר. אֵינָהּ מְגַפֶּפֶת - הָרִי הִיא כְּשִׁאָר כֻּל הַחֲצָר. סֵלָם הַצּוֹרֵי - יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמוֹת. וְלְמַצְרֵי - אֵין לוֹ אַרְבַּע אַמוֹת. אִם הִיָּה קְבוּעַ בְּמַסְמַר - יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמוֹת. הַיְצִיעַ, וְהַדּוֹת, וְהַעֲלִיָּה - אֵין לָהֶן אַרְבַּע אַמוֹת. חֲלִית הַבָּאָר - יֵשׁ לָהּ אַרְבַּע אַמוֹת. בָּאָר הַקְּרוּב לְאֵמָה - מִתְמַלֵּא רִאשׁוֹן. וְאִם קָדָם הַשְּׁנֵי וּמְלֵא - הָרִי זֶה זְרִיז וְנִשְׁכָּר. כְּנֵה בֵית לְפָנָים מְגַנְתוֹ - אֵין לוֹ בְּחֲצָר אֲלֵא אַרְבַּע אַמוֹת בְּלִבָּד. חֵלֵק בֵּיתוֹ לְפָנָים מִבֵּיתוֹ, וְגִנָּה לְפָנָים מִבֵּיתוֹ, וְגִנָּה לְפָנָים מְגַנְתוֹ - אֵין

לוּ בְחָצֵר אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת בְּלִבְדּוֹ. וְלֹא יִפְתַּחֶם לְחָצֵר הַשְּׁתַּפִּין, אֲבָל פּוֹתְחֵן לְתוֹךְ שֵׁשׁ:

יא, ט מִי שֵׁשׁ לוֹ פֶּתַח בְּמַבּוּי - אֵין בְּנֵי מַבּוּי כּוֹפִין אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת הַיִּמְנּוֹ דְּלַת לְמַבּוּי, שְׂיִכּוֹל לומר רְצוּנִי שְׂאֲכַנְס בְּחַבִּילְתִּי עַל פֶּתַחִי. כּוֹפִין בְּנֵי מַבּוּי זֶה אֵת זֶה שְׂלֹא לְהוֹשִׁיב בִּינֵיהֶן לֹא חֵיט וְלֹא בּוֹרְסִי וְלֹא אֶחָד מִן כָּל בְּעָלֵי אֲמָנוּת. לְשַׁכְנּוּ - אֵין יְכוּלִין לְכוּפוֹ. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אִף לְשַׁכְנּוּ יְכוּלִין לְכוּפוֹ. מִי שֵׁשׁ לוֹ בֵּית בְּחָצֵר אֶחָת - בְּנֵי חָצֵר אֶחָת מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶן דְּלַת נָגַר וּמִנְעוּל לְחָצֵר. שְׂאָר כָּל הַדְּבָרִים - אֵין מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ. אִם הִיָּה שְׂרוּי עִמָּהֶן בְּאוֹתָהּ חָצֵר - מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ לְחַפֵּר עִמָּהֶן בּוֹרוֹת שִׁחִין וּמַעְרוֹת, וּלְתַקֵּן אֵת הַמְקַוָּאוֹת וְאֵמַת הַמַּיִם, וְשְׂאָר כָּל הַדְּבָרִים - אֵין מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ. וְאִם הִיָּה שְׂרוּי עִמָּהֶן בְּאוֹתָהּ הָעִיר - מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ עַל הַכֵּל. כּוֹפִין בְּנֵי חָצֵר זֶה אֵת זֶה לַעֲשׂוֹת לְחֵי וְקוֹרָה לְמַבּוּי:

יא, י כּוֹפִין בְּנֵי בִקְעָה זֶה אֵת זֶה לַעֲשׂוֹת בִּינֵיהֶן חֲרִיץ וְכֵן חֲרִיץ. חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת הַפֶּתוּחוֹת לְמַבּוּי אֶחָד, וְנִתְקַלְקַל - כָּלֵן מְשֻׁמָּשׁוֹת עִם הַחִיצוּנָה, וְהַחִיצוּנָה מְשֻׁמָּשׁת לַעֲצָמָה, וְהַשְּׂאָר מְשֻׁמָּשׁוֹת עִם הַשְּׁנִיָּה, וְהַשְּׁנִיָּה מְשֻׁמָּשׁת לַעֲצָמָה, הַפְּנִימִית שְׂבָכְלָן - מְשֻׁמָּשׁת לַעֲצָמָה וּמְשֻׁמָּשׁת עִם כָּלֵן. רְצוּ בְּנֵי הַפְּנִימִית לְפֶתַח לְהֵן פֶּתַח מִמָּקוֹם אַחֵר - יְכוּלִין לַעֲכַב עַל יָדוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לְפָתְחוֹ - מַעֲכַב עַל יָדוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת הַפֶּתוּחוֹת לְחֵנוֹת - כָּלֵן מְשֻׁמָּשׁוֹת בְּמַבּוּי. חֲמֵשׁ דְּיוֹטָאוֹת מְשֻׁמָּשׁוֹת בְּבֵת אֶחָת, וְנִתְקַלְקַל - כָּלֵן מְשֻׁמָּשׁוֹת עִם הָרֵאוּשׁוֹנָה, וְהָרֵאוּשׁוֹנָה מְשֻׁמָּשׁת לַעֲצָמָה, וְהַשְּׂאָר מְשֻׁמָּשׁוֹת עִם הַשְּׁנִיָּה, וְהַשְּׁנִיָּה - מְשֻׁמָּשׁת לַעֲצָמָה, שְׁלִישִׁית שְׂבָכְלָן - מְשֻׁמָּשׁת לַעֲצָמָה וּמְשֻׁמָּשׁת כָּלֵן. הָעֲשׂוּי לְכַבִּיסָה - אֵין מִמְּחִין בִּידוֹ לְגִשְׁמִים, לְגִשְׁמִים - אֵין מִמְּחִין בִּידוֹ לְכַבִּיסָה:

יא, יא חֲמֵשׁ גְּנוֹת מְשֻׁמָּשׁוֹת בְּאֵמָה אֶחָת, וְנִתְקַלְקַלָּה - כָּלֵן מִתְקַנּוֹת עִם הָעֲלִיּוֹנָה, וְהָעֲלִיּוֹנָה מִתְקַנְת לַעֲצָמָה, וְהַשְּׂאָר מִתְקַנּוֹת עִם הַשְּׁנִיָּה, וְהַשְּׁנִיָּה מִתְקַנְת לַעֲצָמָה. הַתְּחִתּוֹנָה שְׂבָכְלָן מִתְקַנְת לַעֲצָמָה וּמִתְקַנְת עִם כָּלֵן. כּוֹפִין בְּנֵי חָצֵר זֶה אֵת זֶה לַעֲשׂוֹת לְחָצֵר גַּג גְּבוּהָ עֶשְׂרֵה טַפְחִים. בְּחֻזְקָת שְׁנַתָּן. שׁוּמְעִין לוֹ שְׂלֹא לְסַמֵּךְ אֵת הַקּוֹרָה, לְפִיכֵךְ בְּחֻזְקָת שְׂלֹא נָתַן. אֵין שׁוּמְעִין לוֹ לְסַמֵּךְ אֵת הַקּוֹרָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: הִיָּה שֵׁם אֶחָד מַעֲכַב - הוֹפֵךְ אֵת הַחֻזְזִית אֶצְלוֹ, לְפִיכֵךְ אִם נָפַל הַכֶּתֶל - הַעֲצִים וְהָאֲבָנִים שֵׁלוֹ:

יא, יב כּוֹפִין בְּנֵי הָעִיר זֶה אֵת זֶה לְבָנוֹת לְהֵן בֵּית הַכְּנֶסֶת, לְקַנּוֹת לְהֵן סִפֵּר תּוֹרָה וּנְבִיאִים, וְרִשְׁאִין בְּנֵי הָעִיר לְהַתְנוּת עַל הַשְּׁעָרִים וְעַל הַמְּדוֹת וְעַל שֹׁכַר הַפּוֹעֲלִים. רִשְׁאִין לַעֲשׂוֹת קִיצָתָן. רִשְׁאִין בְּנֵי הָעִיר לומר: כָּל מִי שְׂרִיָּאָה אֶצְל פְּלוּנִי - יֵהָא נוֹתֵן כֶּךָ וְכָךְ. כָּל מִי שְׂרִיָּאָה אֶצְל מַלְכוּת - יֵהָא נוֹתֵן כֶּךָ וְכָךְ. כָּל מִי שְׂרָצָה אוֹ שְׂתַרְעָה פְּרָתוֹ בֵּין הַזְּרַעִים - יֵהָא נוֹתֵן כֶּךָ וְכָךְ. וְכָל מִי שְׂתַרְעָה בְּהֵמָה פְּלוּנִית - יֵהָא נוֹתֵן כֶּךָ וְכָךְ. רִשְׁאִין לַעֲשׂוֹת קִיצָתָן. וְרִשְׁאִין הַצְּמָרִין וְהַצְּבָעִין לומר: כָּל מִקַּח שְׂיָבֵא לְעִיר נֵהָא כָּלְנוּ שְׂתַפִּין בּוֹ. רִשְׁאִין הַנְּחֻתְמוּיִן לַעֲשׂוֹת רְגוּעָה בִּינֵיהֶן. רִשְׁאִין הַחֲמָרִין לומר: כָּל מִי שְׂיָמוֹת לוֹ חֲמוֹר לַעֲמֵד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר מִתָּה בְּכוֹסִיאָ אֵין צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר דְּלֹא בְּכוֹסִיאָ - צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. וְאִם אָמַר: תְּנוּ לִי וְאֲנִי לוֹקַח לַעֲצָמִי - אֵין שׁוּמְעִין לוֹ אֶלָּא לוֹקַחִין וְנוֹחְתִין לוֹ. רִשְׁאִין הַסַּפְּגִין לומר: כָּל מִי שְׂתֵּאבֵד סַפְּגִיתוֹ - נַעֲמִיד לוֹ סַפְּיָה אֶחָת. אֲבָדָה בְּכוֹסִיאָ - אֵין צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ. דְּלֹא בְּכוֹסִיאָ - צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ. וְאִם פָּרַשׁ לְמָקוֹם שְׂאִין בְּנֵי אָדָם פּוֹרְשִׁין - אֵין צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ:

יא, יג מִי שְׁהִיָּה כָּלֵן לְרַבִּים, סִפֵּר לְרַבִּים, נַחְתוּם לְרַבִּים, שְׁלַחֵן לְרַבִּים, וְאֵין שֵׁם אַחֵר אֶלָּא הוּא, וְהַגִּיעַ שַׁעַת הַרְגֵל וּמִבְקָשׁ לִילָךְ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ - יְכוּלִין לַעֲכַב עַל יָדוֹ עַד שְׂעִמִיד אַחֵר תַּחְתָּיו. וְאִם הַתְּנָה עִמָּהֶם:

בבית דין, או שעברו עליו את הדרך - הרשות בידו. הנוטע אילן לרבים - מלקט ואוכל, מלקט ומכניס לתוך ביתו, ולא יהא מלקט ועושה גרוגרות, מלקט ועושה דבלה, שמתחלה לא נטעו אלא על מנת כן, ולעוברי דרכים מלקט ואוכל, ואסור להכניס לתוך ביתו.

החופר בור לרבים - ממלא ושותה, ממלא ומכניס לתוך ביתו, ולא יהא ממלא ומשקה ומוכר בשוק. הצמרין והצבעין - ממלאין לשתות ואין ממלאין לסחורה. הביר והבלן והספר - ממלאין לשתות ואין ממלאין להשתמש, אבל מכבשין בהן את הכבשים, מדיחין בהן את הירק לעוברי דרכים ממלא ושותה, ואסור להכניס לתוך ביתו. היו פועלים עושין בצדו - לא יהא ממלא ומשקה אותן אלא הולך כל אחד ואחד ושותה ועושה:

יא, יד העושה מערות לרבים - מרחיץ פניו ידיו ורגליו בהן. היו ידיו ורגליו מלכלכות בטיט ובצואה - אסור. ובבור ובשיח - בין כך ובין כך אסור. הנכנס למרחץ - מחמין לו את הצונן, ומצנן לו את החמין. חופף את ראשו בנתר ובמימי רגלים, אף על פי שעשה תקלה לבאים אחריו, שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

מעין של בני העיר, הן והן ואחרים - הם קודמים לאחרים. אחרים ובהמתן - חיי אחרים קודמים לבהמתן. רבי יוסי אומר: בהמתן קודמת לחיי אחרים. בהמתן ובהמת אחרים - בהמתן קודמת לבהמות אחרים. אחרים וכביסתן - חיי אחרים קודמין לכביסתן. ורבי יוסי אומר: כביסתן קודמת לחיי אחרים. כביסתן וכביסת אחרים - כביסתן קודמת לכביסת אחרים. בהמת אחרים וכביסתן - בהמת אחרים קודמת לכביסתן. בית השלחין שלהם ובהמת אחרים - בית השלחין שלהם קודמת לבהמת אחרים. וכלן עולין לחשבון באחרונה:

8 ראשון Sunday	ה 8	נץ החמה _____ 6:29 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:29 נ"ך: ירמיה כד-כה תוספתא: בבא מציעא ה	עלות השחר _____ 5:17 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:17 בבלי: כריתות יח ירושלמי: שבת ו
9 שני Monday	ט 9	נץ החמה _____ 6:30 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:28 נ"ך: ירמיה כו-כז תוספתא: בבא מציעא ו	עלות השחר _____ 5:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:15 בבלי: כריתות יט ירושלמי: שבת ז
10 שלישי Tuesday	י 10	נץ החמה _____ 6:31 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:26 נ"ך: ירמיה כח-כט תוספתא: בבא מציעא ז	עלות השחר _____ 5:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:14 בבלי: כריתות כ ירושלמי: שבת ח
11 רביעי Wednesday	יא 11	נץ החמה _____ 6:32 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:42 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:24 נ"ך: ירמיה ל-לא תוספתא: בבא מציעא ח	עלות השחר _____ 5:20 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:12 בבלי: כריתות כא ירושלמי: שבת ט
12 חמישי Thursday	יב 12	נץ החמה _____ 6:33 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:42 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:23 נ"ך: ירמיה לב-לג תוספתא: בבא מציעא ט	עלות השחר _____ 5:21 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:10 בבלי: כריתות כב ירושלמי: שבת י
13 שישי Friday Candle Lighting 6:51 הדלקת הנרות	יג 13	נץ החמה _____ 6:34 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:42 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:21 נ"ך: ירמיה לד-לה תוספתא: בבא מציעא י	עלות השחר _____ 5:22 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:09 בבלי: כריתות כג ירושלמי: שבת יא
14 שב"ק Shabbos זמן מוצש"ק 8:19 Shabbos Ends	יד 14	נץ החמה _____ 6:35 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:43 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:19 נ"ך: ירמיה לו-לז תוספתא: בבא מציעא יא	עלות השחר _____ 5:23 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:07 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:07 בבלי: כריתות כד ירושלמי: שבת יב

אלעם וזאם א צדיק הייסט דארף מען פאלגן, אויסער אויב ער זאגט אז מען זאל נישט קומען צו אים אויף ראש השנה, דאס דארף מען אים נישט פאלגן.
(שיחות הר"ן סימן רי"ד)